

SUITIA

RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS

Arkkitehtitoimisto Schulman Oy

SUITIA RAKENNUSHISTORIALLINEN SELVITYS

JOHDANTO 2

I SUITIAN TILAN VAIHEITA 3

FLEMINGISTÄ WREDEEN	4	HELSINGIN YLIOPISTO	12
SOTAINVALIDIKOTI	6	MUINAISJÄÄNNÖKSET / <i>Marianna Niukkanen ja Kaarlo Katiskoski</i>	16

II SUITIA NYT 17

SUITIAN RAKENNETTU MILJÖÖ	18	33 Kellotapulien ulkovarasto	66
1 LINNAN ALUE	22	36 Puuliiteri ja ajoneuvokatos	66
1 Kartanolinna	24	37 Vilja-aitta	68
2 Sivurakennus	40	38 Kuusela-asuinrakennus	69
3 Piharakennus	43	39 Tammela-asuinrakennus	70
5 Sauna	45	40 Puistola-asuinrakennus	72
6 Puuvaja	45	42 Puistolan ulkorakennus	72
2 MAATALOUSKESKUS	46	41 Leppälän asuinrakennus	73
7 Kenttälaboratorio / talli	47	43 Leppälän ulkorakennus	74
8 Keskusvarasto / navetta	49	5 KAUPPAPUUTARHAN ALUE	75
9 Rehu- ja lämpökeskus	52	45 Alavarasto / kasvihuone	75
11 Navetan varasto / kanala	53	46 Pakkaamo / kasvihuone	76
12 Satokuivaamo	54	6 ETULA, KESKILÄ JA TAKALA	78
15 Navetta ja rehusiiot	54	20 ja 22 Etula ja Keskilä-asuinrak.	78
16 Tutkimusnavetta	55	21 ja 23 Etulan ja Keskilän ulkorak.	79
19 Lantala	57	24 Takala	80
3 HUOLTOPIHA	58	25 Takalan ulkorakennus	81
26 Korjaamo / työpajarakennus	58	7 SIVOLA	82
17 Kalustovaja	59	71 Sivola-asuinrakennus	82
30 Konehalli ja VSS	60	72 Sivolan talli	83
79 Pumppaamo	60	73 Sivolan autotalli	84
4 "KYLÄ"	61	74 Sivolan mullinavetta	84
14 Pihapirtti-rivitalo	62	75 Sivolan kellarivarasto	85
27 Porttipirtti-asuinrakennus	62	8 HARJULINNAN ALUE	86
28 Perunakellari / ulkorakennus	63	76 Harjulinna	86
29 Metsäpirtti-asuinrakennus	64	77 Harjupirtti-rivitalo	93
32 Kellotapuli-asuinrakennus	65	78 Harjulinnan autokatos	93

Yhteenveto Suitian rakennuksista 94

LÄHTEET 95

ARKKITEHTITOIMISTO SCHULMAN OY

Sari Schulman - Markus Manninen - Johanna Luhtala - Leena Kemell

Julkaisun valokuvat ja piirustukset (ellei toisin mainita) / Arkkitehtitoimisto Schulman Oy

luott. inno

Suitia

J O H D A N T O

Suitian kartanolinna kohoaa mieltä kiehtovana hahmona siuntolaisessa kulttuurimaisemassa. Suurtila rakennuksineen on muistomerkki, joka edustaa viidensadan vuoden ajanjaksoa maamme historiassa. Tilan ydin on itse linna sivurakennuksineen sekä siihen liittyvä historiallinen puutarha. Välittömästi kartanon pihapiirin äärellä ovat eri ikäiset maatalouden tuotantorakennukset, tilan työntekijöiden asuinrakennukset sekä entinen sotainvalidien asuntola ja kuntoutuskeskus Harjulinna. Nämä muodostavat kylämäisen yhteisön, jossa on asunut ja toiminut enimmillään jopa 300 henkeä. Suitian keskeisellä alueella on viitisenkymmentä rakennusta, joista suuri osa on tällä hetkellä tyhjillään.

Tämä selvitys on tehty loppusyksyllä 2007 ja alkuvuonna 2008 tilanteessa, jossa Suitian tilakokonaisuus on eräässä historiansa käännekohtassa ja sille haetaan uutta toimintamuotoa. Suomen valtio on omistanut Suitian yli 70 vuotta eli vuodesta 1934 lähtien. Tänä aikana siellä on toiminut Sotainvalidien hoitolaitos ja Helsingin Yliopiston koetila. Nämä toimijat ovat nyt poissa ja maatalouskeskus on vuokrattu. Keskeinen alue rakennuksineen on siirtynyt Senaatti-kiinteistöjen Kehitys-kiinteistöyksikölle vuoden 2008 alusta. Rakennuksille etsitään nyt luontevaa käyttöä ja mahdollisesti uutta omistajaa. Haasteena on tässä tilanteessa turvata rakennusten kulttuurihistoriallisen arvon säilyminen

Rakennushistoriallisen selvitystyön on tehnyt Arkkitehtitoimisto Schulman Oy Pöyry CM:n alikonsulttina Senaatti-kiinteistöjen kehitysryhmän toimeksiannosta. Työn lähtökohdat ovat määrittelleet sekä sen kulkua seuranneet ja edistäneet Museoviraston puolesta osastonjohtaja Maire Matinen, yli-intendentti Martti Jokinen, tutkija Juha Vuorinen ja intendentti Marianne Niukkanen.

Työn lähtökohdista on ollut rakennuskannan tutkiminen ja inventointi sellaisena kuin se on nyt. Kenttätyö on tehty loka-marraskuussa 2007, jolloin Yliopiston tutkimustilaa vuosina 1975-2007 johtanut Seppo Karttunen on antanut arvokasta apuaan ja esitellyt rakennuksia. Keskeinen tiedon lähde on ollut myös Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisema kirjanen "Suitian Kartanolinnan restaurointisuunnitelma 1991" (raportti 4:1992), jonka päätekijänä on ollut arkkitehti Merja Härö. Teoksessa kerrotaan seikkaperäisesti linnan vaiheista ja tehdään selkoa restauroinnin lähtökohdista: tutkimuksista ja rekonstruktio- ja restaurointisuunnitelmista. Näiltä osin ei ole ollut tarpeen lisätä mitään, vaan käsillä olevassa työssä on keskitytty tuomaan lisävalaistusta Suitian tilan myöhempiin vaiheisiin sekä sen muihin rakennuksiin. Linnan osalta kuvataan tapahtumia raportin ilmestymisen jälkeen eli restauroinnin toteutusta ja linnan nykytilaa.

Analyysia on täydennetty kirjallisuus- ja arkistotutkimuksella (Helsingin yliopiston teknisen toimiston arkisto, Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto, Museoviraston historiallinen kuva-arkisto sekä Kansallisarkistossa säilytettävät Sotainvalidien veljesliiton ja Maanmittaushallituksen arkistot)

Raportti jakautuu kahteen osaan, joista

- ensimmäisessä esitetään tilan vaiheet ja rakentuminen
- toisessa analysoidaan rakennusten nykytilannetta: ominaispiirteitä, rajoituksia ja mahdollisuuksia sekä esitellään rakennukset

Aluerajaus on tehty käsittämään Suitian keskeisen alueen rakennukset. Pois on jätetty erillään sijaitsevat pienet asuinrakennukset Naistentalo, Karhupirtti, Itälä ja Kalliola sekä niin ikään erilliset tuotantorakennukset kuten puimala, Rihipellon ja Kotipellon ladot, saha sekä muuntaja.

Rakennusten numerointi noudattaa Helsingin Yliopiston teknisen toimiston käytössä ollutta numerointia. Välistä puuttuu numeroita, jotka eivät ole olleet käytössä tai kuuluvat puretuille rakennuksille.

I SUITIAN TILAN VAIHEITA

FLEMINGISTÄ WREDEEN

Flemingien aika ja harmaakivilinna 1490-1730

Ruotsalainen suuraateli rakennutti maahamme 1500-luvun kuluessa valtansa merkiksi sarjan kivilinnoja, joista Siuntion Suitia eli Svidja on vanhimpia. Asuminen ja puolustusnäkökohdat yhdistyivät tässä varhaisessa aateliston asuntokulttuurissa. Muita tämän ajan linnoja maassamme ovat Kuitia, Sjundby, Kankainen, Karuna ja Vuorentaka. Ne sijaitsevat Suitian 1400-luvulla perustetun rälssitilan tapaan jo kivilaudella asutuilla etelärannikon seuduilla.

Valtaneuvos Erik Fleming (k. 1548) rakennutti sekä Suitian että Kuitian harmaakivilinnat, mikä kertoo hänen merkittävästä yhteiskunnallisesta asemastaan. Erik kuului Kustaa Vaasan lähimpiin miehiin ja oli nimitetty käskynhaltijaksi Suomeen sen jälkeen kun valtakunnan tämä osa oli valloitettu kruunulle. Myös hänen poikansa Klas Fleming (k. 1599) oli valtionhoitajan asemassa. Suitian varhaisvaiheet kietoutuvat Flemingien kautta kiintoisasti 1500-luvun valtopoliitiikkaan ja pohjoiseen renessanssiin. Myöhemminkin linnaa ovat hallinneet oman aikansa mahtimiehet.

Suitian harmaakivilinna rakennettiin vuosina 1541-1545. Linnan pohjakaavana oli paritupa, jonka kyljessä oli porrastorni. Linnaan kuului holvattu kellari ja kaksi kerrosta. Rakennusmestarina oli tallinalainen kivenhakkaaja Tomas Tomasson. Erik Fleming perusti kartanolle myös puutarhan, yhden maamme ensimmäisistä hedelmätarhoista. Klas Flemingin jälkeen linna rappeutui vähitellen 1600-luvun kuluessa perillisten omistuskiiستوچوچو ja isäntävään poissaolon takia.

Reuterholmien ja kustavilainen linna 1731-1817

Suitian omistaja Flemingien jälkeen vuonna 1731 oli kenraali Carl Henrik Wrangel, joka ei asettunut rappeutuneeseen kivilinnaan, vaan rakennutti itselleen kokonaan uuden ja komean puisen päärakennuksen. Wrangelin ajalta on peräisin myös merkillinen tähtimäinen pienoislainnoitus, joka on yhä nähtävissä maastossa.

Wrangel myi Suitian vuonna 1755 hovimarsalkka vapaaherra Esbjörn Christian Reuterholmille. Pahaksi onneksi vastikään valmistunut puinen päärakennus kallisarvoisine irtaimistoinen tuhoutui tulipalossa pian tämän jälkeen vuonna 1758. Palon jälkeen vanha asumaton harmaakivilinna korjattiin kustavilaisen klassismin hengessä vuoteen 1765 mennessä. Rakennustöitä johti muurarimestari Samuel Berner, joka toimi myös Turun kaupunginarkkitehtina. Linnan toinen kerros purettiin pois ja rakennettiin uudestaan tiilestä. Purkukivistä rakennettiin kokonaan uusi sivurakennus kartanon pihan länsilaidalle.

Uuteen yläkertaan sijoituivat ajanmukaiset ja edustavat asuin-

tilat: sali, oleskeluhuoneet eli ”förmaakit” sekä kabinetit ja makuuhuoneet. Huoneesta toiseen avautuivat pariovien välityksellä pitkät näkymät eli ”rum i fil”. Harmaakivinen vanha kellari ja pohjakerros olivat talouskäytössä. Julkisivut saivat klassistisen asun, seinät oli rapattu ja maalattu punaisella, listakorosteet valkoisella.

Reuterholmien aika Suitiassa päättyi venäläisten valloitettua maan. Heidän omaisuutensa Suomessa pantiin myyntiin 1810-luvulla ja rahoilla ostettiin tila Ruotsista. Ilmeisesti sinne myös kuljetettiin kaikki irtoava kartanolinnasta.

Kartanolinna ja suurtila 1817-1898

Reuterholmien jälkeiset pari vuosikymmentä muodostavat kartanon historiassa välivaiheen, johon liitty useita omistajia, mutta niukasti tietoa. Maataloudessa tehtiin joitakin uudistuksia, mutta rakentamistoimenpiteitä ilmeisesti ei juurikaan. Kivinavetta (9) tosin saattaa olla peräisin jo tästä vaiheesta 1810-luvun alusta. Vuonna 1817 Suitian osti kirjanpitäjä Emanuel Vikberg, joka aatelittomana ei voinut omistaa sääteritilaa. Hän myi tilan muodollisesti edelleen vapaaherra Pehr Fredrik Stiernkrantzille, mutta pidätti itsellään panttioikeuden. Seuraavaksi, jo vuonna 1822, panttioikeus siirtyi kornetti Klas Robert Favorinille, joka lopulta myi tilan luutnantti Carl Ludvig von Zansenille vuonna 1838.

Suitian tilaa kehitettiin monin tavoin 1800-luvun jälkipuoliskon kuluessa. Von Zansenin jälkeen Suitian peri v. 1874 hänen tyttärensä Henriette, joka oli naimisissa kenraalimajuri Vilhelm von Kraemerin kanssa. Sekä von

Edellisen sivun kuva: Signe Branderin kuva kartanolinnasta etelän suunnalta v. 1910. MVH.

J. Knutsonin piirros kartanolinnasta ja sivurakennuksesta koillisesta päin 1840-luvulla. MVH.

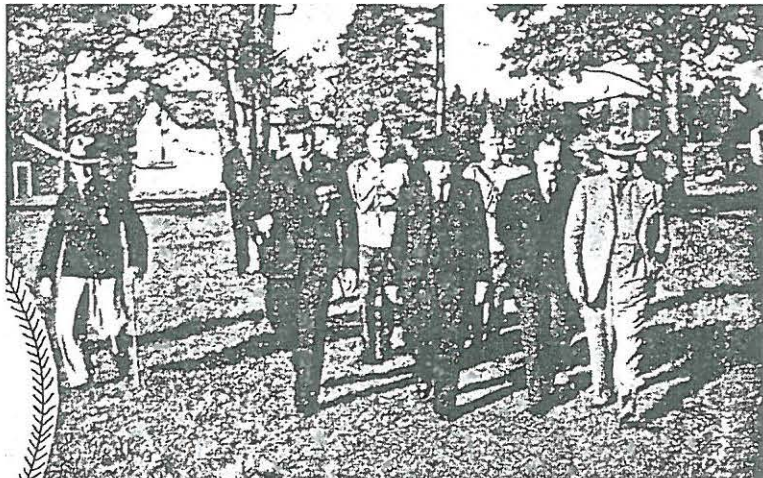
SOTAINVALIDIKOTI

Tilan siirtyminen Vapaussodan invalidiiden liitolle

Suitian tilan tulevan käytön lähtökohdaksi katsottiin sen historiallisesti arvokkaan päärakennuksen säilyminen valtion omistuksessa ja viranomaisten valvonnan alaisena. Alunperin kaavailtiin päärakennuksen ja siihen välittömästi liittyneiden puisto- ja puutarha-alueiden siirtämistä opetusministeriön alaisuuteen museotarkoituksiin. Hankkeen kariuduttua varojen puutteeseen, sopivaksi yleishyödylliseksi käyttäjäksi valittiin Vapaussodan invalidien liitto, joka tulisi ylläpitämään alueella invalidien työhuoltola. Liitolla oli jo samantapainen työhuoltola Mikkelin lähetyksillä, mutta tarvetta oli suuremmalle määrälle hoitopaikkoja.

Pääministeri Kivimäki perusteli Suitian luovuttamista juuri Vapaussodan invalidien liitolle alueen historiallisilla perinteillä. Ajalleen tyyppisesti hän näki mm. kartanon entisen omistajan Eerik Flemingin käyneen oman aikansa ”vapaussotaa” ja korosti kartanon kansalaissodan aikaista asemaa Suitian suojeluskunnan päämajana ja Siuntion alueella käytyjen veristen, valkoisten ja punaisten välisten taisteluiden tapahtumapaikkana.

Suitia luovutettaisiin siis toistaiseksi Vapaussodan invalidien liiton käyttöön ja voitaisiin näin ottaa takaisin valtion hallintaan, jos invalidiliitto ei täyttäisi luovutussopimuksen ehtoja ja erityisesti sen muistomerkkiluonteen turvaamiseen tähtäviä edellytyksiä. Liiton tuli jatkossa pyrkiä järjestämään huoltolan hoito ja talous siten, että siitä saaduista tuloina saatiin peitettyksi menot. Päämäärän täyttymiseksi katsottiin tarkoituksenmukaisimmaksi säilyttää kartanon alue toimivine maataloineen yhtenäisenä, pilkkomatta sitä asutuskäyttöön.

Hallituksen esityksestä maaliskuussa 1934 käydyssä eduskuntakeskustelussa kävivät ilmi 16 vuotta aikaisemmin käydyin kansalaissodan aiheuttamat, edelleen pinnalla olevat jännitteet valkoisten ja punaisten välillä. Vapaussodan invalidien liitto huolehti nimenomaan sodassa valkoisten puolella taistelleiden asioista. Keskustelussa kysyttiin, miksei samaan hoitolaan voitaisi laittaa sotainvalideja vakaumuksesta riippumatta eli niin valkoisten kuin punaistenkin puolella taistelleita.

Ehdotusta vastustettiin myös kansantaloudellisesta näkökulmasta. Suitian kartanon maa-alueet oli tämän näkökannan mielestä parempi käyttää asutustarkoituksiin varsinkin, kun seudulla oli muuten vaikea löytää sopivia alueita tähän käyttöön. Kartanon alueella oli sitä paitsi jo valmiina tarkoitukseen sopivia asuintaloja. Näin menetellen kartanolinnan historiallinen arvokin säilyisi paremmin, kun se huoltolakäytön sijaan säilytettäisiin museotarkoituksissa. Epäiltiin myös invalidihuoltolan taloudellista pohjaa ja pidettiin todennäköisenä, että laitokselle jouduttaisiin myöhemminkin myöntämään valtion avustuksia.

Äänestyksessä valtioneuvoston ehdotus hyväksyttiin äänin 100-67. Eduskunnan päätöksessä edellytettiin, että Vapaussodan invalidien liitto määrättäisiin noudattamaan kartanolinnan korjaustöissä ja hoidossa asianomaisen viranomaisen eli tässä tapauksessa sosiaaliministeriön antamia ohjeita. Asutusrahastolle korvattavan lunastushinnan, 1 800 000 markkaa, lisäksi päätökseen sisältyi 300 000 markan määräraha rakennusten korjaukseen ja 250 000 markan määräraha Vapaussodan invalidien liitolle huoltolan maatalousirtaimiston hankkimiseksi ja muihin toimeenpanokustannuksiin.

Kunnostustyöt 1934-35

Suitian kartanon alue siirtyi Vapaussodan invalidien liitolle huhtikuussa 1934. Arkkitehti Yrjö Laine aloitti välittömästi korjaus- ja muutossuunnitelmien teon. Kesäkuussa solmittiin urakkasopimus tärkeimpien rakennusten kunnostustöistä. Näitä olivat itse linna ja sen sivurakennus, 13 työväen asuintaloa, saunat ja tärkeimmät tilanhoitoon tarvittavat maatalousrakennukset, kuten navetta, kanala ja puimahuone sekä kalustovaja. Urakkasopimuksen luonnokseen sisältyi ehto, että töissä ei hankaluuksien välttämiseksi saisi käyttää tunnetusti punaista työvoimaa.

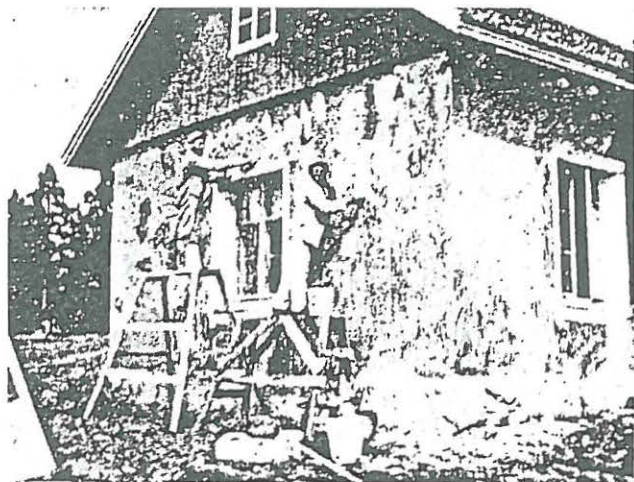
Kun välttämättömimmät korjaukset oli saatu suoritetuiksi, Sutiassa oli asunnot 15-17 perheelliselle ja linnassa tilat 10-12 perheettömälle invalidille. Perheellisiä hakijoita oli lähes pari sataa, joten kaikille ei tilaa riittänyt. Perheiden määräästä johtuen piti Siuntioon perustaa suomenkielinen kansakoulu. Kaikkiaan Sutiassa oli asukkaita yli sata henkeä.

Kaikki invalidit ja osa perheenjäsenistäkin teki töitä maatilalla. Periaatteenä oli, että invalidikodin asukeiksi otettiin vain työkykyisiä, korkeintaan 50% invalideja. Oikeudellisesti he olivat muonamiehiin verrattavassa asemassa.

Suitian tilalle myönnetty Helsingin maidontar kastusyhdistyksen kunniakirja vuodelta 1935. Kark SIVL.

Tasavallan presidentti Kyösti Kallio tutustui Suitiaan vuonna 1938. Taustalla kaksi vuotta aikaisemmin valmistuneet Etula, Keskilä ja Takala. Valokopio lehtileikkeestä.

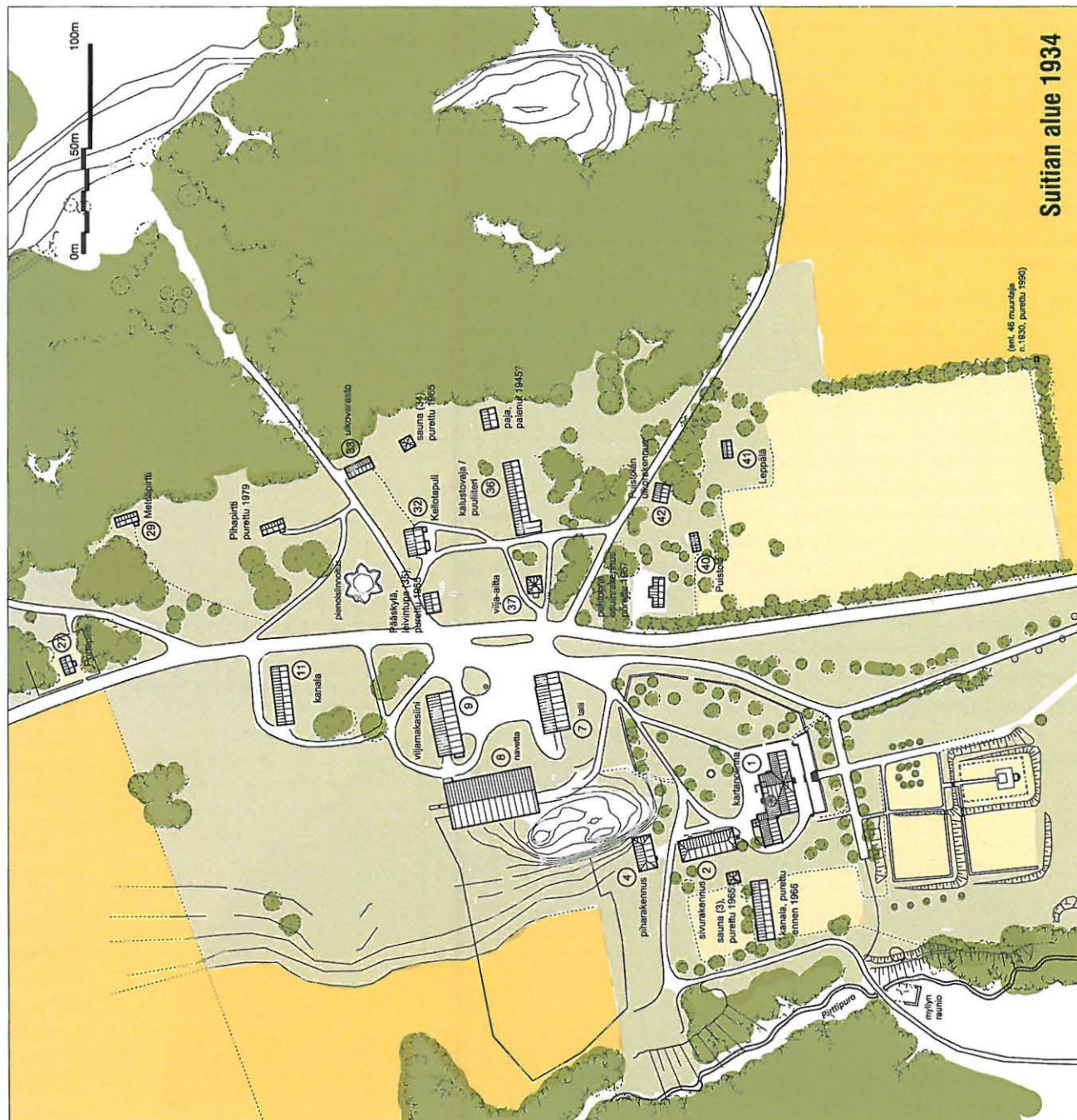
Sotainvalidit Heiskanen ja Tuomimaa kunnostavat yhtä Suitian perheasunnoista kesällä 1942. Kuva julkaistu Vapaussodan invalidi -lehdessä. (valokopio)

Valtioneuvoston luvalla Vapaussodan invalidien liitto vuokrasi lokakuussa 1934 entiselle tilanomistajalle August Wredelle kartanon alueeseen kuuluneen kahden hehtaarin laajuisen Ekbergan tilan (nyk. Kalliola). Vuokratakaajana oli Suitian suojeluskunnan muistoksi perustettu ”Svidja Kårens Minne” –niminen säätiö. Vapaussodan invalidi -lehden ”valkotukkaiseksi jaloksi päälliköksi” kutsuma Wrede kuitenkin kuoli jo seuraavana vuonna, jolloin Ekbergan tila siirtyi invalidihuoltolan käyttöön. Wrede haudattiin sukhautaan linnan puutarhaan.

Vuonna 1935 korjaustöitä jatkettiin tilan muissa rakennuksissa, mm. tallissa ja makasiinissa. Korjaustyöt jatkuivat myös navetassa, joka vaati alun perin suunniteltua laajempia muutostöitä.

Toiminta 1936-38

Työhuoltolassa katsottiin riittävän töitä suuremmallekin määrälle invalideja. Kartanon maille päätettiin vuonna 1936 rakentaa viisi uutta betonitiilistä asuinrakennusta: kaksi suurempaa kahden huoneen ja keittiön asuntoa ja kolme pienempää, nimillä Etula, Keskilä ja Takala tunnetut (20, 22, 24). Arkkitehtina oli jälleen Yrjö Laine. Tiiliä valmistettiin kartanon mailla olleessa tehtaassa. Betonitiiliä ja -kattotiiliä sekä muita sementtivalutöitä myös myytiin lähialueille. Asuintalot valmistuivat vuoden lopulla.

Suitian invalidikotia ennen sotia käsitellyissä lehtiartikkeleissa kuvattiin ilmapiiriä hyväksi ja asukkeja tyytyväisiksi. Samalla kiinnitettiin kuitenkin huomiota myös siihen, että asuinoloja ei oltu kyetty kaikilta osin, erityisesti linnan osalta saamaan tyydyttäväksi kunnostustöistä huolimatta. Maatilan tuotto mainittiin hyväksi tai kohtuulliseksi ja umpeenkasvanut puutarha oli laitettu kuntoon. Navetassa oli 91 hyvin lypsävää lehmää ja kanalassa 450 Leghorn-kanaa. Invalidikodissa toimi myös koriteollisuuskurssi, jolle oli uudistettu tilat toiseen vanhoista kanaloista. Suuri osa maataloustuotteista myytiin Helsinkiin ja lähiseutujen taajamiin. Perunoita meni armeijan tarpeisiin.

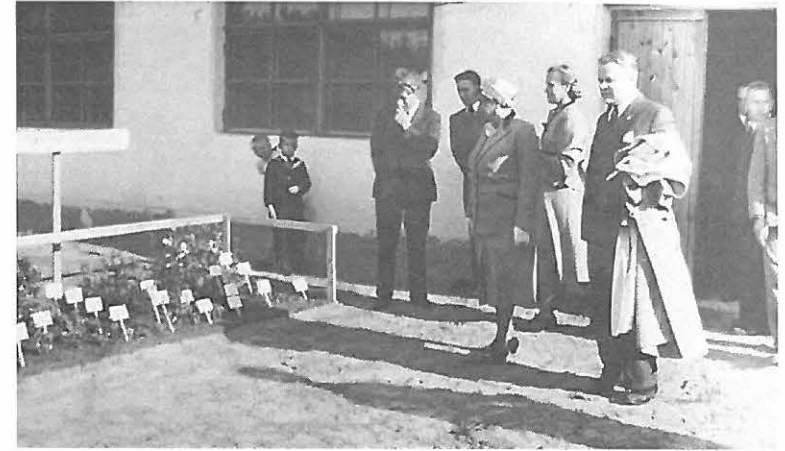
Sota-aika 1939-44

Sota-aika aiheutti suuria vaikeuksia invalidikodin talouteen. Talvisodan syyttyä Suitsiassa otettiin käyttöön pitempi, yhdeksän tunnin työpäivä. Työnjohtajia veloitettiin valvomaan sen käyttämistä tuottoisaan työhön. Jatkossa invalidikotiin otettiin myös talvisodan invalideja.

Maataloustyövoimasta oli puutetta ja tilanhoito huononi. Vuonna 1942 tehdyn tarkastuksen mukaan tilan pellot oli kynnetty matalaan ja muokattu huonosti, rikkaruohojen vallatessa alaa. Metsää oli liikahakattu mutta samaan aikaan invalidikodin asukkaat kärsivät polttopuupulasta. Hyviä lypsylehmiä oli myyty alihintaan ja niiden määrä oli vain kolmasosa entisestä. Sioista ja kanoista oli kuollut yli puolet hoidon ja ruuan puutteeseen. Yleinen järjestys oli heikkoa ja maanviljelyskoneet lojuivat talviajat ulkona. Sen sijaan puutarhanhoito oli olosuhteisiin nähden hyvällä tolalla.

Tilanne kärjistyi vuoden 1942 alussa tilanhoitajan vaihtoon. Hänen oli huonon tilanhoidon lisäksi katsottu suhtautuneen invalideihin puolueellisesti ja lietsoneen eripuraa asukkaiden joukkoon.

Alli Paasikivi tutustumassa vasta valmistuneeseen työpajarakennukseen ja puutarhakurssin järjestämään näyttelyyn vihkiäisjuhlassa syyskuun viidentenä 1948. Kark SIVL.

Rakennusten kunto todettiin huonoksi ja niiden kunnostamiseen ryhdyttiin. Navetan, sikalan, kanalän ja tallin lisäksi myös invalidiasuntoja korjattiin ja niihin muurattiin mm. 13 uutta tulisijaa. Uusi tilanhoitaja ehdotti myös tuottoisan kasvihuoneviljelyn laajentamista ja tiilitehtaan joksikin aikaa keskeytyneen toiminnan uudelleen käynnistämistä.

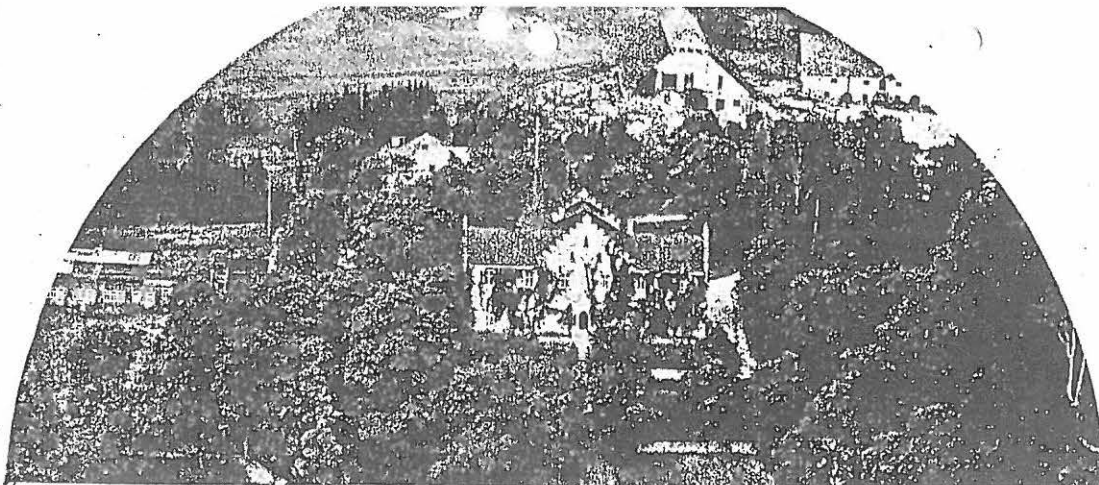
Sotainvalidien veljesliitolle 1945

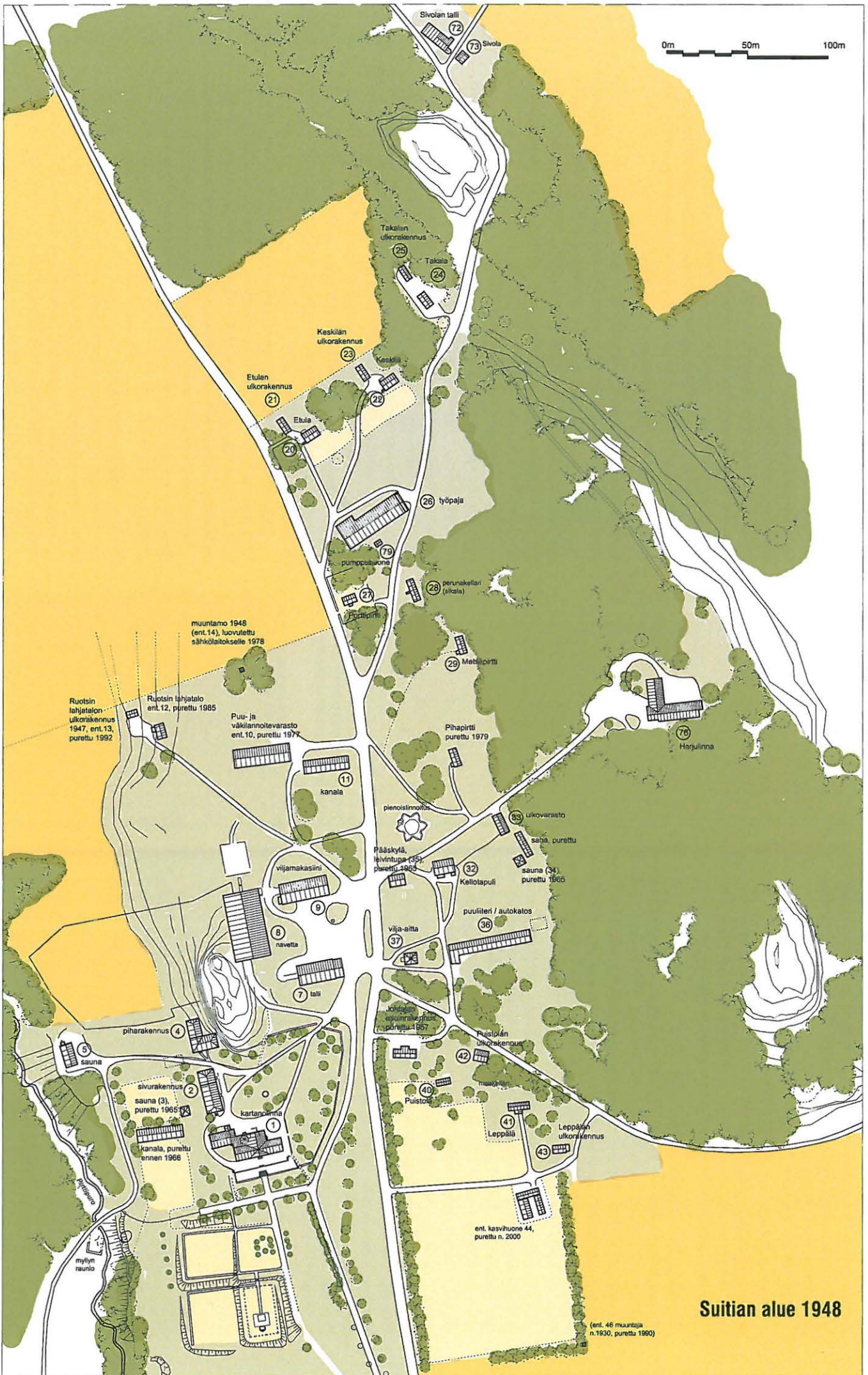
Sodan jälkeen Suitian invalidikoti siirrettiin vuonna 1940 perustetun Sotainvalidien veljesliiton ja sen alaisen Aivoinvalidit ry:n hallintaan. Tavoitteena oli edelleen, että invalideja voitaisiin käyttää maataloustyövoimana ja heille maksettaisiin suunnilleen vastaavan terveen maataloustyöntekijän palkkaa. Sotainvalideille pyrittiin myös järjestämään ammattikoulutusmahdollisuuksia, minkä seurauksena perustettiin puutarhuri- ja puutyökurssit. Laitokselle asetetut tavoitteet vaativat uusien asuntola- ja työpajarakennusten rakentamista. Pääperiaatteena oli se, että työpajat yms. olivat alusta lähtien sellaisessa kunnossa, että laitokseen otetuille ”ei syntyisi kuvaa pelkästä oleskelusta”.

Arkkitehti Öhrnberg laati yleissuunnitelman Suitian linnan ja sivurakennuksen korjauksesta sekä uusista asuntola-, sauna-, ja työpajarakennuksista (76, 5, 26). Uusien rakennusten varsinaiseksi suunnittelijaksi valittiin arkkitehti Arne Helander. Uudisrakennustyöt aloitettiin 1946 ja vuoden lopussa oli sauna saatu viimeistelyä vaille valmiiksi, työpajarakennus vesikattoon ja asuntolan kaivutyöt suoritettua. Uusien rakennusten myötä myös alueen sähkö- ja vesijohtoverkkoa uudistettiin.

Rakennusainetilanne oli kireä. Puuta saatiin kuitenkin tilan metsistä ja työpajarakennuksen sementtitiilet tuotettiin omassa tehtaassa. Myös työvoimasta oli puutetta ja siitä johtuneiden viivästysten takia asuntolarakennuksen työt päätettiin antaa vuonna 1947 urakalla tehtäviksi. Asuntolan

Vapaussodan invalidi -lehdessä vuonna 1938 jukaistu ilmakuva Suitsiasta. Linna keskellä ja sen takana Wreden navetta 8 ja viljamakasiini 9 alkuperäisasussaan. Vasemmassa laidassa nyt purettu kanalarakennus. Valokopio lehtileikkeestä.

0m 50m 100m

Suttian alue 1948

(ent. 46 muurissa n.1930, purettu 1990)

töiden edistytessä suunnitelmia muutettiin vielä niin, että sen toisestakin siivestä tehtiin kaksikerroksinen. Näin saatiin kymmenen lisäpaikkaa ja asuntolapaikkojen yhteismääräksi 30.

Asuntola- ja työpajarakennukset valmistuivat vuoden 1948 aikana. Laitoksen vihkiäisjuhliissa syksyllä oli läsnä arvovaltainen kutsuvierasjoukko tasavallan presidentti Paasikivestä lähtien. Suitian asukkaiden välisen nimikilpailun voittaneen ehdotuksen mukaan uudelle asuntolalle annettiin nimi Harjulinna. Laitoksen nimenä säilyi Suitian invalidikoti.

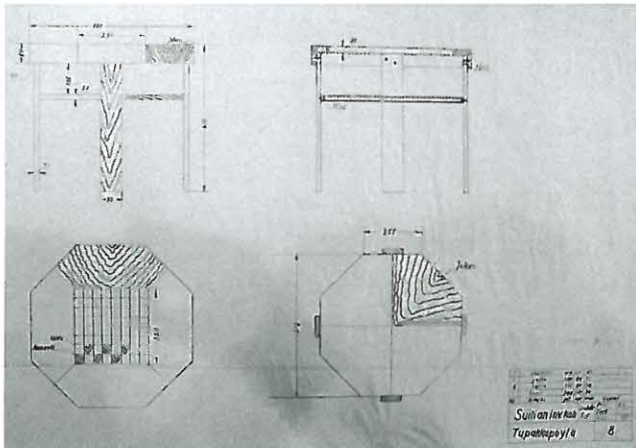
Asuinolojen parantaminen 1950-luvulla

Vapaussodan invalidit oli määrä siirtää pois Suitiasta, mitä kaikki entiset asukkaat eivät mukisematta hyväksyneet. Vuoden 1946 lopussa heistä oli kuitenkin jäljellä vain yksi seitsenhenkkinen perhe. Suitian alueelta jouduttiin luovuttamaan kuusi tilaa vuokralle siirtoväen asuttamiseen, mikä vähensi perheasuntojen määrää. Uusien asuintalojen rakentaminen leimaakin 1940-luvun loppua ja 50-lukua Suitiassa.

Ensimmäisinä aloitettiin kolmen yhden perheen asuintalon perustustyöt, jotka oli tarkoitettu ammattikursseiden opettajille. Rahanpuutteen takia näistä vain yksi saatiin rakennettua, sekin Aivoinvalidit ry:n naisjaoston tuella, mistä nimi ”Naistentalo”. Tarvitut asuintilat saatiin kuitenkin aikaiseksi tekemällä Naistentalon yläkertaan toinen pienempi asunto ja kunnostamalla vanha leivintupa pienperheen asunnoksi.

Henkilökunnan asuntojen rakentaminen jatkui uudella maataloustyönjohtajan asunnolla (38). Sen suunnittelijana oli arkkitehtiylioppilas Helmine Snellman, kun arkkitehti Helanderin suunnitelmat oli hylätty epätarkoituksenmukaisina. Viljo Karppisen suunnittelema uusi johtajan asuinrakennus (39) taas valmistui paikalta puretun entisen pehtoorintalon tilalle keväällä 1957. Myös muita asuinrakennuksia korjattiin tai laajennettiin ja niille

Suitian sotainvalidikodin puutyökurssilla tehtiin kalusteita myös omaan käyttöön. Vasemmalla tupakkapöydän piirustus (KARK SIVL) ja oikealla kartanon kellarissa säilynyt ruokapöytä.

rakennettiin uusia ulkorakennuksia.

Aivoinvalidien ammattikoulutuksen kannalta tärkeä tapaus oli uusien kasvihuoneiden (45) valmistuminen vuonna 1954. Suunnitelmat oli laatinut Kauppapuutarhuriliitto ry:n teknillinen osasto. Karjanhoitotiloja ajanmukaistettiin kesällä 1955 navetassa (8) ja viljamakasiinissa (9) riehuneen tulipalon seurauksena. Eläimet saatiin turvaan mutta molempien rakennusten katot ja muut puuosat tuhoutuivat. Navetan uudelleenrakennustyöt tehtiin Työtehosteuran suunnittelutoimiston suunnitelmien mukaan.

Tulipalo oli saanut alkunsa navetan pärekatolle lentäneestä kipinästä. Vielä jäljellä olevia pärekattoja uusittiin muissa rakennuksissa kattotiilin tai mineriittilevyin 1960-luvun alkuun mennessä.

Kuntoutuslaitoksen perustaminen 1960-luvulla

1960-luvun vaihteessa pohdittiin Suitian tulevaa käyttöä. Sotainvalidien ikääntyessä ammattikoulutustoiminta oli loppunut ja sen takia harkittiin Harjulinna vuokraamista Siuntion kaupungille. Perheasuntoihin päätettiin olla ottamatta uusia asukkaita ennen tulevaisuuden suunnitelmien selviämistä.

Tilanteen ratkaisuksi tuli aiovammaisten sotainvalidien kuntoutuslaitoksen perustaminen, jollaista uusittu sotilasvammalaki edellytti. Aivoinvalidille ei Suomessa tällaista laitosta ollut olemassa sen jälkeen, kun sota-aikana perustettu Punaisen Ristin sotavammasairaala Tuusulassa oli suljettu. Harjulinna laajennusosan, joka tuli sisältämään mm. liikuntasalin ja uima-altaan, suunnittelutyö annettiin arkkitehti Into Pyykölle. Kuntoutusosaston henkilökunnalle rakennettiin arkkitehtitoimisto Kaija ja Veli Paatelan suunnittelema rivitaloasuntola (77). Kunnolliset henkilökunnan asuintilat olivat välttämättömät sen takaamiseksi, että syrjäseudulle saatiin ammattitaitoista työvoimaa, etenkin lääkintävoimistelijoina, joista oli tuolloin Suomessa pula.

Rakennusten toteuttaminen alkoi joidenkin viivytysten jälkeen. Vuoden 1964 lopussa rivitalo oli valmis ja Harjulinna laajennus viimeistelyvaiheessa. Samaan aikaan korjattiin myös Harjulinna vanhaa osaa. Sen keittiö peruskorjattiin ja koncistettiin sekä pintoja uusittiin: lattianpäällysteitä vaihdettiin ja suoritettiin maalaustöitä. Kuntoutuslaitoksen toiminta alkoi seuraavana vuonna. Henkilökuntaa oli 26, joista tosin alussa oli vain 12 toimesta, mm. lääkärit.

Sotainvalidikodin loppuajat

Sotainvalidikoti jatkoi toimintaansa kuntoutuslaitoksen rinnalla. 1960-luvun loppupuolella alkoi kuitenkin käydä ilmeiseksi, että asukkaiden ikääntyessä ja heidän työkuuntensa heiketessä, ei samanlaista järjestelmää voitu enää kauan ylläpitää. Invalidikodissa oli tuolloin 21 vakinaista asukasta, joista 12 oli perheellisiä sekä lisäksi kaksi leskeä perheineen.

Harjulinna laajennusosa valmistuttuaan.
KArk SIVL

Muutamassa vuodessa määrä väheni 14 asukkaaseen, joista kahdeksan oli perheellisiä. Tyhjiin perheasuntoihin oli vaikea löytää uusia asukkaita. Sodan jälkeen asutustarkoituksiin Suitian tilasta erotettu Siggans oli palautunut vuonna 1961 takaisin Invalidikodille. Nyt harkittiin sen ja muiden tyhjilleen jääneiden rakennusten vuokraamista ulkopuolisille perheille.

Linnassa toimineen yksin asuvien invalidien täysihoidolan lopettamista tutkittiin. Heidän määräänsä nähden olivat mm. linnan huoneiden lämmittämisestä johtuneet kustannukset nousseet liian suuriksi. Työkyvyttömille invalideille harkittiin erillisen vanhainkotityyppisen osaston perustamista Suitiaan tai heidän siirtämistään johonkin vastaavanlaiseen invalidikotiin muualle. Linnan vapaana oleviin tiloihin alettiin majoittaa kuntoutuslaitoksen potilaita.

Invalidikodissa oli töitä tekeviä invalideja 1970-luvun alussa enää seitsemän. Suitiassa toimi edelleen puutarha ja puutyöpaja, jossa valmistettiin ympäristön asukkaille puusepäntöinä ovia, ikkunoita ja kalusteita. Työpajalla oli myös vakituisia tilaajia. Niistä suurin oli Alfa Laval Oy, jolle valmistettiin mm. lypsykonekaappeja.

Maatalouspuolta olisi pitänyt rationalisoida työvoiman vähetessä, vaikka hätäapua mm. sadonkorjuuseen saatiin varusmiehiltä. Rationalisoinnin vaatimiin investointeihin ei kuitenkaan löytynyt varoja. Siksi karjalous päätettiin lopettaa ja eläimet myytiin huutokaupalla vuonna 1973.

Sotainvalidikodin toiminta päätettiin lopettaa vuoden 1974 lopussa. Linnassa vielä asuneet kolme laitoshuoltoa tarvinnutta invalidia siirrettiin Kyyhkylän invalidi- ja sairausotiin. Kartanon maihin oli jo käynyt tutustumassa Helsingin yliopiston edustajia, jolle tilan hallinta seuraavana vuonna siirrettiin. Sotainvalidien kuntoutuslaitos jäi edelleen Harjulinnaan.

HELSINGIN YLIOPISTO SUITIASSA

Suitian opetus- ja koetila

Suitiaan perustettiin vuonna 1975 Helsingin yliopiston Suitian opetus- ja koetila (vuodesta 1993 lähtien opetus- ja tutkimustila). Se korvasi 1970-luvun loppuun mennessä Helsingin Malminkartanossa toimineen tilan, jonka alueet otettiin asuntorakentamiseen.

Suitian maatilaa käytettiin yliopiston alaisuudessa kasvintuotannon ja kotieläinten, erityisesti nautojen tuotantoympäristön käytännön tutkimukseen sekä navetoissa käytettyjen teknisten apuvälineiden, kuten lypsy- ja ruokinta-automaattien kehittelyyn ja kokeiluun. Tärkeällä sijalla tutkimuksessa olivat niin eläinten hyvinvoinnin kuin niitä hoitavan henkilökunnan työolosuhteiden kehittäminen. Peltoviljelyssä keskityttiin rehuntuotannon ja kuitu- ja öljykasvintuotannon tutkimukseen sekä mm. karjanlannan käytön ympäristövaikutusten tutkimiseen.

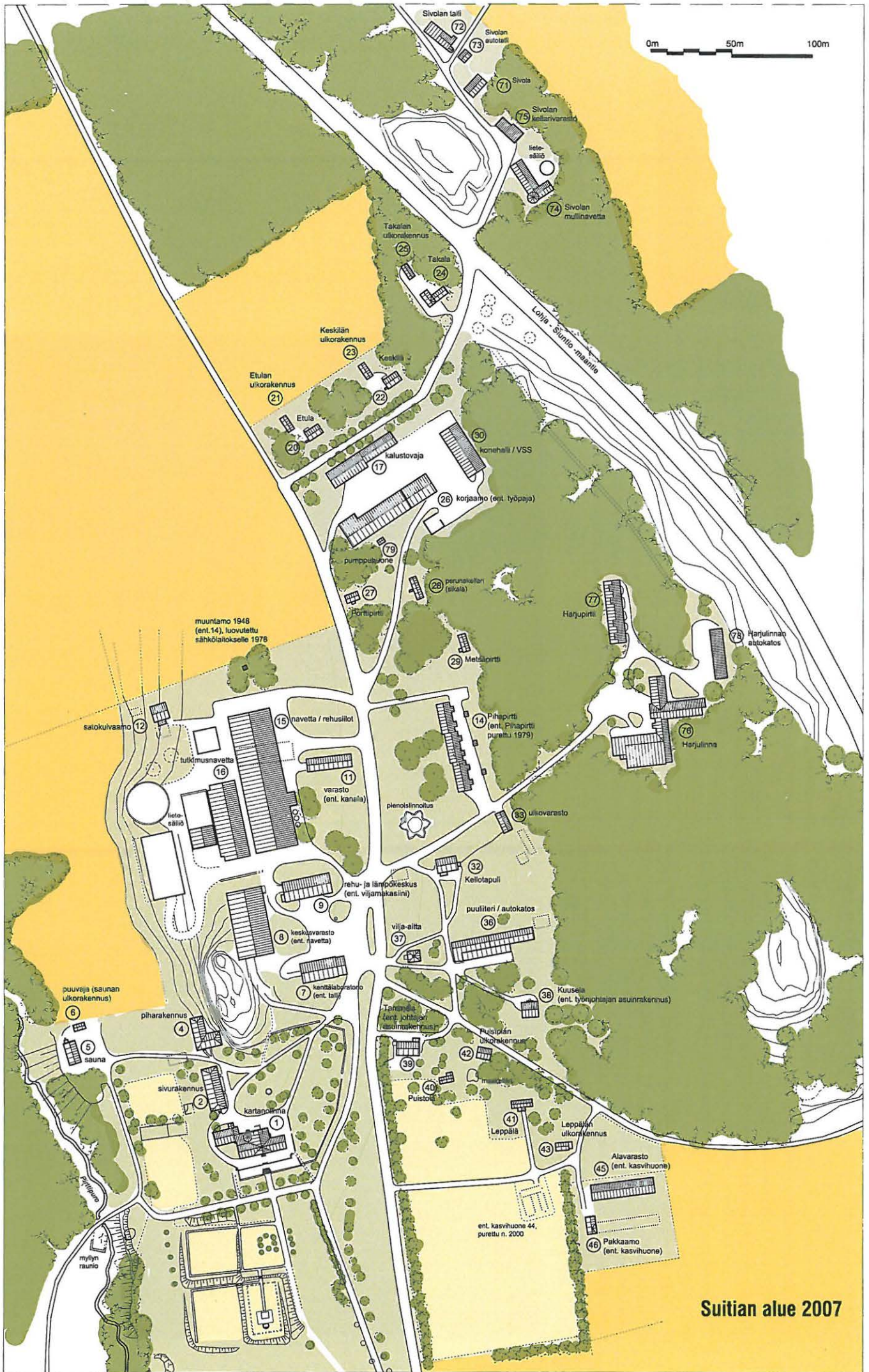
Tutkimus edellytti kohtuullisen suurta määrää lehmäiä. Tutkimus- ja koetilan suunnitelmiin kuului mm. useiden asuntola- ja varastorakennusten sekä uuden navetan rakentaminen karjapihan ympäristöön, osittain purkamalla olemassa olevia rakennuksia. Suitian kartanon alueen läpi, Harjulinna harjun itäpuolta myötäillen vedettiin uusi Siuntio-Lohja tie 1980-luvun alussa. Uuden tien alta purettiin mm. Siltapirtti –niminen työväenasunto.

Opetus- ja koetilan uusi navetta (15) valmistui vuonna 1978 ja sinne siirrettiin Malminkartanossa olleet lehmät. Henkilökunnalle valmistui rivitalo (14) puretun Pihapirtti –nimisen työväenasunnon paikalle. Vanha työpajarakennus (26) laajennettiin maataloustyökoneiden korjaamoksi. Vuonna 1997 valmistunut edistysellinen tutkimusnavetta (16) ja Wreden navettaan valmistuneet eläinlääkintätilat täydensivät eläinten tuotantoympäristön tutkimusta.

Tutkimus- ja opetustoiminta ei jatkossa rajoittunut pelkästään maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan piiriin vaan yliopiston muiden tiedekuntien ja laitosten lisäksi mm. muihin korkeakouluihin ja ulkopuolisiin tutkimuslaitoksiin. Myös Suitian metsäalueita hyödynnettiin opetuskäytössä. Kurssija järjestettiin niin metsä- ja ympäristöalan ammattilaisille kuin metsänomistajillekin.

Linnan käyttö

Suitian kartanolinnan tulevaa käyttöä selvitettiin opetusministeriön asettamassa komiteassa ja sitä seuranneessa Helsingin yliopiston työryhmässä vuosina 1975-77. Tällöin esitettiin kartanolinnan ja lähiympäristön käyttämistä ensisijaisesti yliopiston instituuttikäyttöön. Sivurakennus (2) oli kunnostettava tutkijoiden asunnoiksi ja ulkorakennus (4) laitosten yhteiseksi laboratoriotilaksi, niiden ulkoasuun puuttumatta. Jälkimmäisen vaihtoehdona oli tallirakennus (7), jonne sitten 1990-luvun saneeraus

0m 50m 100m

Suihtian alue 2007

valmistuivat kenttälaboratorio- ja navettateknologian opetustilat. Muiden rakennusten kunnostus tapahtui 90-luvulla.

Harjulinan Sotainvalidien kuntoutuskeskus lopetti toimintansa 1988. Helsingin yliopiston ostettua rakennuksen se peruskorjattiin. Sinne sijoitettiin siihen asti kartanolinnassa sijainneet koetilan majoitus- ja toimistotilat ja osa luovutettiin Länsi-Uudenmaan täydennyskoulutuslaitoksen käyttöön (vuodesta 2004 lähtien osa Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmeniaa). Täydennyskoulutusta annettiin maatalous- ja elintarvikealalla sekä eläinlääketieteessä.

Tässä yhteydessä kartanolinna sivu- ja ulkorakennuksineen sekä piha-alueineen (vanhat keittiö-, humala- ja hedelmäpuutarhojen alueet sekä varsinainen piha) erotettiin muusta tilasta vuonna 1986 ja siirrettiin museoviraston hallintaan. Mainitut rakennukset suojeltiin asetuksella 1989 ja niiden korjaustöiden ja restauroinnin valmistelu alkoi. Kartanolinnan ulkopuolinen korjaus valmistui 1991 ja ulkopuolinen 1999. Molempien suunnittelijana oli

arkkitehti Merja Härö. Linnan toiseen kerrokseen tuli toimistotiloja Länsi-Uudenmaan täydennyskoulutuslaitokselle. Alakertaa käytettiin kokous- ja seminaarituloina sekä vuokrattiin erilaisiin juhlatilaisuuksiin. Sivurakennukseen siirrettiin Harjulinasta koetilan toimistotilat.

Nykytilanne

Helsingin yliopiston konsistori päätti lopettaa Suitian opetus- ja tutkimustilan vuoden 2007 alusta lähtien. Toiminnot pyrittiin siirtämään Viikin tutkimustilalle. Suitian karja myytiin ja pellot sekä karjatalouden harjoittamiseen tarvittavat rakennukset vuokrattiin kymmeneksi vuodeksi Maatalousyhtymä Gustav & Henrik Rehnbergille. Yliopistolla on vuokrasopimuksen mukaan mahdollisuus käyttää näitä edelleen opetus- ja tutkimustarpeisiin. Suitian metsät jäivät yliopiston hallintaan. Suitian alueen rakennukset siirtyivät Senaatti-kiinteistöjen hallintaan vuoden 2008 alusta.

Yhteenvedo Suitian vaiheista

Omistajat: 1420-1490 Ragvaldsson 1490-1730 Flemingit 1731-1754 Carl Henrik Wrangel 1755-1817 Reuterholmit 1817-1838 Vikberg, Stierncrantz, Favorin	1838-1898 von Zansen ja von Kraemer 1898-1934 August Wrede af Elimä <i>Suomen valtio 1934 -</i> 1934-44 Vapaussodan Invalidien Liitto / sosiaaliministeriö 1944-75 Sotainvalidien Veljesliitto / sosiaaliministeriö	1975-86 Helsingin Yliopisto / opetusministeriö 1986-95 Museovirasto / opetusministeriö 1995-2007 Helsingin Yliopisto / opetusministeriö, Valtion kiinteistölaitos/Senaatti-kiinteistöt 2008- Senaatti-kiinteistöt , kehityskiinteistöt
---	---	---

LINNA	HENKILÖITÄ	MUUT RAKENNUKSET
1500-luku		
1541-49 harmaakivilinna rakennetaan - paritupapohjakaava, kellari ja 2 kerrosta	Erik Fleming Kustaa Vaasan vierailu	
1600-luku		
linna rappiolla		
1700-luku		
1730 uusi puinen päärakennus 1755 puinen päärakennus palaa 1758-65 vanha asumaton kivilinna korjataan, toinen kerros puretaan ja rakennetaan uudelleen tiilestä	Carl Henrik Wrangel Esbjörn Christian Reuterholm Samuel Berner	pienoislinnoitus sivurakennus (2) rakennetaan purkukivistä piharakennus 4
1800-1900-luku		
1800-luvun alkupuoli	Emanuel Vikberg	navetta 9 sivurakennusta jatketaan meijeriosalla
1800-luvun jälkipuoli	Vilhelm von Kraemer	porttipirtti 27, metsäpirtti 29 kellotapuli 32, ulkorakennus 33 vilja-aita 37, talli 7, navetta 8
1898 Päärakennuksen muutostyöt uusgoottilaisessa hengessä - talouskerros juhla-kerrokseksi, ritarisali entisen keittiön kohdalle, uusi keittiösiipi 1918 linna suojeluskunnan käytössä, Suitian taistelu helmikuussa 1918	August Wrede Axel Haartman K.E. Österblom	Puistola 40, Leppälä 41 Puistolan ulkorakennus 42 Wreden sukhauta perustetaan kartanon puutarhaan vuoden 1918 tapahtumien jälkeen
1934 Kunnostus työkodiksi pienin muutoksin - keskuslämmitys - linnaan asuinhuoneita poikamiesinvalideille	Vapaussodan Invalidien liitto arkkitehti Yrjö Laine	Etula 20 ja 21, Keskilä 22 ja 23 Takala 24 ja 25 Vanhojen rakennusten kunnostus, Sivurakennukseen viisi perheasuntoa
1945 Kunnostus tehokäyttöön - majoitustilojen maksimointi, ullakolle asuinhuoneita 4 kpl - LVI-järjestelmien, keittiön ja saniteettitilojen uusiminen	Sotainvalidien Veljesliitto linna / arkkitehti Öhrnberg Harjulina /arkkitehti Arne Helander 1948, arkkitehti Into Pyykkö 1965	sauna 5, puuvaja 6 Kuusela 38, Tammela 39 Leppälän ulkorakennus 43 Sivola 71, 72, 73, 74 Harjulina 76, Harjupirtti 77
1975-89 Kunnossapitokorjauksia - linnassa tutkimustilan toimisto, keittiö ruokasaleineen ja harjoittelijoiden asuntola	Helsingin Yliopisto tutkimustila	Pihapirtti 14, navetta 15 tutkimusnavetta 16, kalustovaja 17, kuivalantala 19 Harjulinan rakennukset jäävät 1975 Sotainvalidien veljesliitolle, maapohja valtion.
1986 Hätäkorjauksia - restaurointisuunnittelu käynnistetään 1987 - linna tyhjiillään, sitten korjataan 1997-1999	Museovirasto hallitsee kartanoa, tutkimustilan toiminta jatkuu muissa rakennuksissa	1987 Harjulinan rakennukset myydään valtiolle. 1988 Harjulinnaan sijoitetaan Koetilan toimistot ja Länsi-Uudenmaan Täydennyskoulutuskeskus
1990-91 Julkisivujen ja vesikaton kunnostus - restauroinnin kokonaissuunnitelma valmistuu 1991 ja julkaistaan kirjana	rakennuttaja Museovirasto, arkkitehti Merja Härö	
1997-99 Päärakennuksen ja sivurakennuksen restaurointi toteutetaan - Länsi-Uudenmaan täydennyskoulutuslaitoksen toimisto- ja koulutustilaa linnaan - lisäksi kokous- ja juhlaikäyttöä	rakennuttaja Helsingin Yliopisto, arkkitehti Merja Härö	Sivurakennuksen restaurointi ja muutos toteutetaan: opetus- ja tutkimustilan toimisto muuttaa sivurakennukseen 1997 30 VSS ja konehalli
2000-luku		
2005 Helsingin yliopisto päättää konsistorin kokouksessaan 19.10.2005 luopua peltoviljelystä ja karjataloudesta Suitian opetus- ja tutkimustilalla. 2006 Opetus- ja tutkimustilan toiminta sekä Länsi-Uudenmaan Täydennyskoulutuskeskuksen toiminta linnassa lakkaavat. 2007 Helsingin Yliopisto luopui Suitiasta vuoden lopussa. Tähän asti Linna on vuokrattu Gårdskullan maatilayhtymälle, joka vuokraa sitä edelleen kokous- ja juhlaikäyttöön.	Rakennushistoriallinen selvitys käynnistetään	Maatalouskeskus on vuokrattu edelleen Gårdskullan maatilayhtymälle 31.3.2017 asti.

SUITIAN KARTANON ALUEEN MUINAISJÄÄNNÖKSET

Intendentit Marianna Niukkanen ja Kaarlo Katiskoski, Museovirasto

Suitian kartanolinnan pihapiirissä tehtiin arkeologisia tutkimuksia vuosina 1996–1997 pää- ja sivurakennuksen kunnostustöihin liittyen (M. Niukkanen & L. Seppänen, Helsingin yliopisto). Tuolloin pihalle ja muotopuutarhan yläosaan avattiin satoja metrejä putkikaivantoja, joiden kaivamista arkeologit valvoivat. Suurin osa kaivannoista oli suhteellisen löydöttömiä. Samassa yhteydessä tuettiin 1800-luvun lopussa rakennettu keittiösiipi, ja sen alta ja ympäristöstä löytyi 1400-luvulta 1600-luvulle ajoittuvien puurakennusten jäännöksiä ja runsaasti erittäin vauraasta asumiskulttuurista kertovia esinelöytöjä. Löytökerros ulottui jopa 3,5 metrin syvyyteen nykyisestä maapinnasta. Samalla alueella sijaiti myös kivikautisen asuinpaikkaan viittaava liesikiveys sekä kvartsilöytöjä. Koko löytöaluetta ei tuolloin tutkittu, vaan rakennusjäännöksiä on oletettavasti edelleen jäljellä keittiösiiven länsipäädystä, keittiösiiven ja sivurakennuksen välissä sekä sivurakennuksen länsipuolella. Kaivaushavainnot antoivat viitteitä myös siitä, että keskiajan ja uuden ajan alun aktiviteettialueita saattaa sijaita linnasta länteen ja lounaaseen eli joelle ja myllynrauniolle päin. Kivikautinen asuinpaikka muodostaa kartanon alueella ensimmäisen asutusvaiheen ns. mesoliittisen kivikauden loppupuoliskolta. Asuinpaikan laajuus ei ole tiedossa, mutta se liittyyne ainakin 40 m korkeudessa sijainneeseen muinaisrantaan kartanon päärakennuksen vaiheilla.

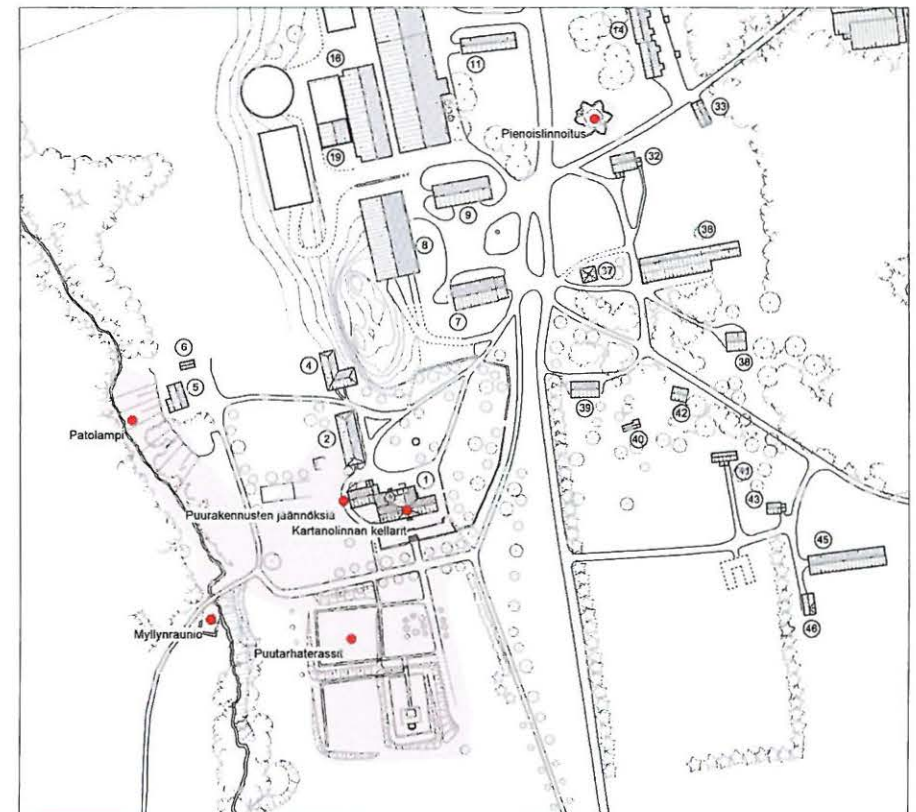
Vuonna 1998 poistettiin linnan kellareista saastunutta maata arkeologin valvonnassa (K. Majantie, Helsingin yliopisto). Maanpoiston yhteydessä löytyi 1400–1700-lukujen esineistöä kuten renessanssikaakeleiden ja kivisaviastioiden palasia sekä kukkokoristeinen oluttynnyrin hana. Kellarien lattioiden maakerrokset olivat pääosin sekoittuneita, mutta läntisimmän kellarin (006) keskiosasta löytyi 1500-luvulle ajoittuvaa laattakivilattia. Tutkimattomia lattiakerroksia jäi edelleen huonetiloihin 002 (eteinen) ja 005 (itäinen kelleri).

Muinaisjäännöksiä sijaitsee myös linnan pihapiirin ulkopuolella. Kartanolinnan lounaispuolella puron varressa on kivisen myllyn raunio ja sen pohjoispuolella kuivunut patolampi. Mylly rakennettiin tiettävästi 1660–1670-luvuilla. Linnanpihan koillispuolella on maarakenteinen pienoislinoitus, joka on luultavasti tehty 1700-luvun puolivälissä. Kysymyksessä on maassamme ainutlaatuinen muinaisjäännöskohde. Myös 1500-luvulla perustettuun muotopuutarhaan liittyvät maarakenteet ja terassit ovat muinaismuistolain rauhoittamia.

Suitian kartanosta noin 400 m itään sijaitsevan jyrkkäseinäisen kallion eteläreunalla, aivan Lohjalle vievän tien yläpuolella, on Ekebergan hau-

taröykkiö. Paikalta on laaja näköala peltojen yli kirkon suuntaan. Röykkiö on tutkittu 1920- ja 1950-luvuilla. Siinä havaittiin kaksi sisäkkäistä kivikehää. Pääosa löydöistä ajoittuu ajanlaskun alun jälkeiseen vanhempaan roomalaisaikaan. Alueen pohjoisosassa olevasta juurikaspellostä on mahdollisesti kivikauteen ajoittuva löytö. Löytöpaikan tarkastuksessa Siuntion arkeologisen inventoinnin yhteydessä vuonna 1984 ei kuitenkaan havaittu merkkejä muinaisjäännöksestä.

Arkeologisten kaivausten tutkimusraportit on arkistoitu Museoviraston rakennushistorian osaston arkistoon (Kulttuuritalo, Helsinki) sekä arkeologian osaston arkistoon (Nervanderinkatu 13, Helsinki).

II SUITIA NYT

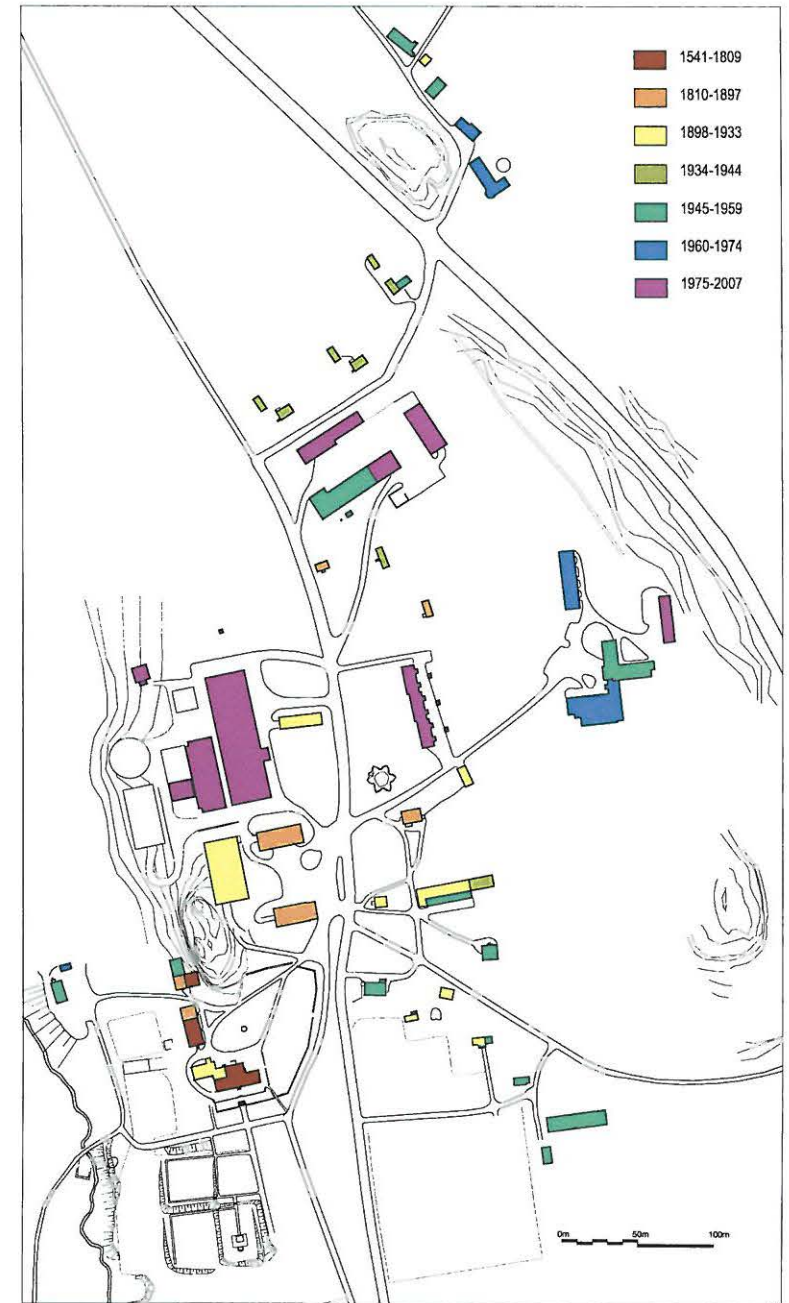

SUITIAN RAKENNETTU MILJÖÖ

Kartanolinnan kiehtova hahmo kohoaa mäellä, avoimen etelään avautuvan viljelysmaiseman ja metsikön rajalla. Linnahan johtaa pellon poikki vanha puukuja, jonka vasemmalla puolella levittäytyy historiallinen puutarha sukuhautoineen ja oikealla puolella pilkkottavat rinteessä työntekijöiden asunnot.

Suitian tilan ydinalueella on kaikkiaan lähes viisikymmentä erilaista ja erikokoista rakennusta ripoteltuina linnasta pohjoiseen ja koilliseen. Kartanolinna pihapiireineen muodostaa tilan itsestään selvän ytimen ja mittaamattoman arvokkaan sydämen, jonka ansiosta muut rakennukset saavat erityisen merkityksensä. Ne kuuluvat juuri tähän historialliseen kokonaisuuteen, joka liittyy niin monin tavoin kansakuntamme historiaan. Kartanomiljööseen kuuluvat kiinteästi maatalouteen liittyvät tuotantorakennukset ja niiden ympärille syntynyt kylä.

Ilmakuva Suitian alueesta lounaan suunnalta. Suomen ilmakuva, 2004.

Rakennusajat

Rakennusten arvoista

Vuonna 1975 Museoviraston toimesta tehdyssä rakennusinventaarissa ovat kivilinna sekä piha- ja sivurakennus on arvostettu korkeimmalle aivan omaan luokkaansa. Harjulinna ei ole tuolloin kuulunut inventoinnin piiriin. Muista rakennuksista on lähes kaikki määritelty ympäristön kannalta tärkeiksi. Astetta ylempään luokkaan eli lisäksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi ja säilytettäväksi on arvioitu vanhimmat työväenasunnot Porttipirtti (27), Metsäpirtti (29) ja Puistola (30) sekä työhevostalli (7), kalustovaja (36) ja viljamakasiini (37). Myös Etulan (20), Keskilän (22) ja Takalan (24) on toivottu säilyvän.

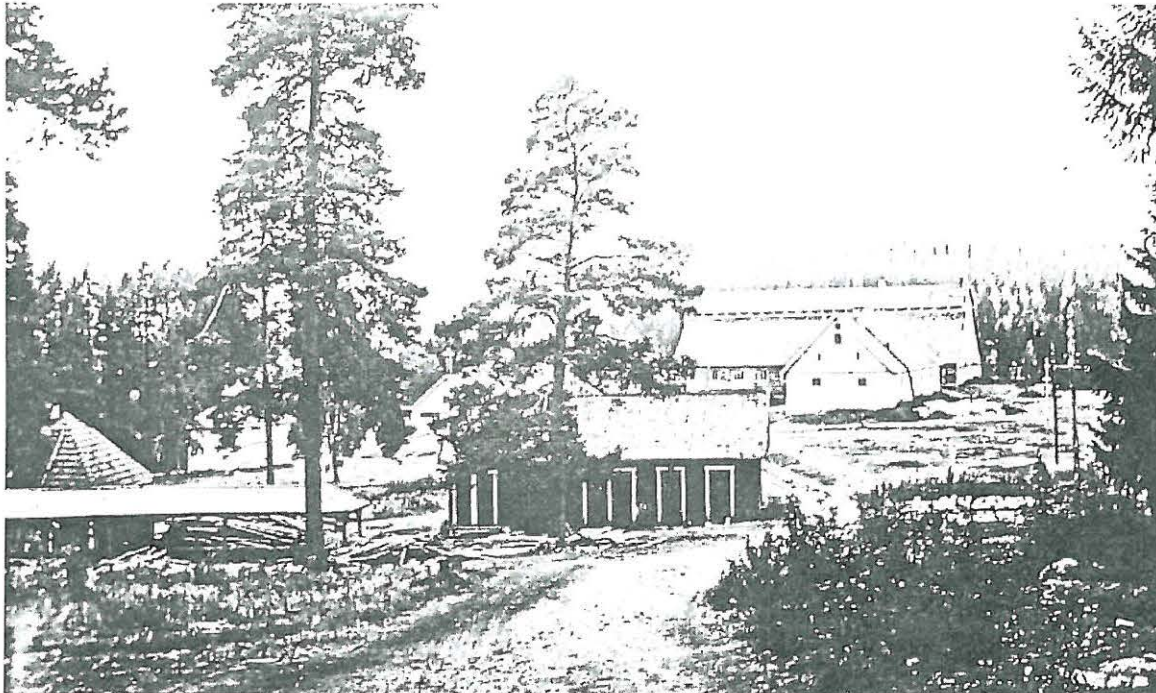
Vuoden 1975 jälkeen on muutamia tällaisia rakennuksia purettu, ainakin Ruotsin lahjatalo vuodelta 1940 ja työväenasunto Pihapirtti 1800-luvun lopulta nykyisen rivitalon (14) tieltä. Lisäksi moni juuri näistä arvokkaiksi arvioiduista rakennuksista on tällä hetkellä kaikkein huonoimmassa kunnossa. Työhevostalli on muutettu sisältä perusteellisesti, kun siitä tehtiin kenttälaboratorio.

Tämän päivän perspektiivistä voi arvokkaimpien rakennusten listalle nostaa Harjulinnan (76) lisäksi myös työpaja-korjaamon (26) 1940-luvulta, Tammelan eli tilanjohtajan asunnon (39) 1950-luvulta sekä tutkimusnavetan (16) 1990-luvulta.

Wreden navetan ylisillä on laaja kokoelma vanhoja maataloustyökoneita.

Karjapihan alue idästä päin nähtynä todennäköisesti 1930-luvulla. MV Rho (valokop.)

Rakennusten arvoitus

Rakennusten nykyiset käyttötarkoitukset

Komeat lehtikuuset reunustavat kaakosta päin maatalouskeskukseen johtavaa tietä.

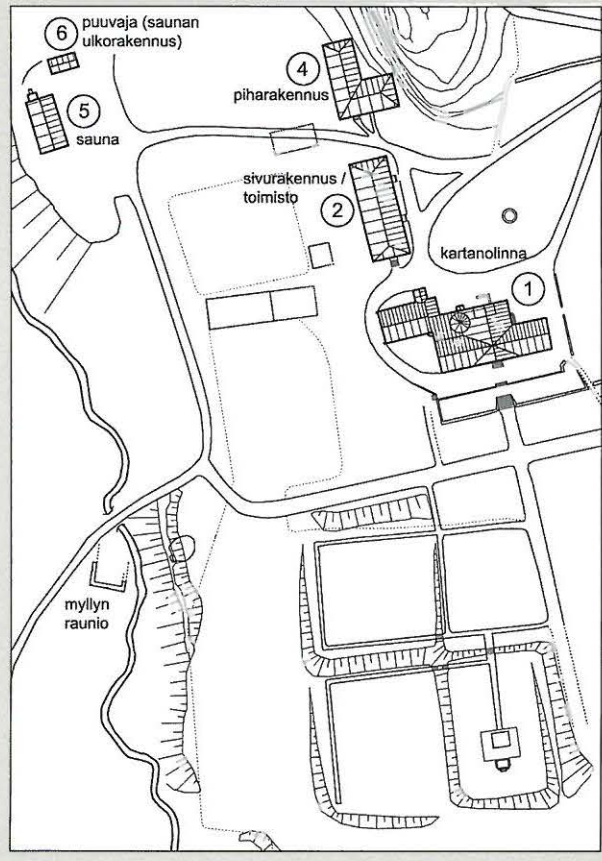

Harjulinna on tällä hetkellä tyhjiällään.

1 KARTANOLINNAN ALUE

Suitian linnan pihaa rakennuksen pohjoispuolella reunustavat sivu- ja piharakennukset 2 ja 4. Eteläpuolella on linnan puutarha Wrede-sukuhautoineen. Linnan länsisivulla entisessä keittiöpuutarhassa on jäänteitä puretuista kanala- ja saunarakennuksista.

Puron rannalla sijaitsee saunarakennus 5 paikalla, jossa on jo 1700-luvun lopulla ollut saunarakennus. Puron länsirannalla on 1700-luvun myllyn perustus.

Arvot ja mahdollisuudet

1 - Kartanolinna

Viisisatavuotisen kartanolinnan arkkitehtuuri- ja kulttuurihistoriallinen arvo on kiistaton. Tämä todetaan niin eduskunnan päätöksissä vuodelta 1934 kuin 1976 ilmestyneessä komiteamietinnössäkkin. Linnan käyttöä 1970-luvulla selvittäneen arvovaltaisen työryhmän raportissa kiinnitettiin erityistä huomiota juuri 1500-luvun asuntolinnan harvinaislaatuun ja suureen historialliseen merkitykseen. Samassa yhteydessä todettiin, että ”rakennus on myöhempien muutosten yhteydessä yksityiskohdissaan kadottanut osan alkuperäisestä arvostaan”.

Nykyäkemyksen mukaan voidaan rakennuksen arvon kuitenkin nähdä muodostuvan juuri historiallisen muutosprosessin tuloksena. Suitian tapauksessa tällaisia muutoksia on tapahtunut 1700-luvulla kun toinen kerros rakennettiin uudelleen ja 1900-luvun vaihteessa kun August Wreden toimesta linna sai uuden asun uusgoottilaisessa hengessä. Tällainen yksityisessä miljöössä toteutettu tyylihistoriallinen restaurointi on maassamme harvinaisen ja lajissaan korkealaatuinen. Invalidikodin aikakin on ollut omalla tavallaan historiallisesti merkittävä välivaihe kartanon historiassa.

Restaurointisuunnitelmassa vuodelta 1991 rakennuksen muutoshistoria kuvataan seikkaperäisesti rekonstruktio- ja tutkimuskielien avulla ja toteutuksen lähtökohdaksi valittiin juuri Wreden aikainen asu. Niin Wreden kuin invalidikodin aikaisetkin muutokset toteutettiin ilman varsinaista antikvaarista valvontaa, toisin kuin restaurointi 1990-luvulla. Restaurointiin satsattiin tällöin paljon, se suunniteltiin ja toteutettiin taiteen sääntöjen mukaan ja ammattitaitoisesti. Invalidikodin aikaisten muutosten poistaminen ja uuden käytön vaatimukset johtivat paikoin suuriinkin rakennustöihin ja rakenteiden uusimisiin. Mikään restaurointi ei kuitenkaan ole mikään päätepiste rakennuksen historiassa, vaan vastaisuudessa on otettava kantaa myös 1990-luvun muutoksiin ja niiden arvoon. Tämä on restauroinnin arka.

Linna on nyt tyhjiällä, kun toimistot toisesta kerroksesta ovat muuttaneet pois. Vielä syksyllä 2007 on linnan ensimmäisessä kerroksessa järjestetty tilauksesta kokouksia, juhlia ja tarjoilua. Uudisosan yksi kamari oli tutkijan käytössä.

Uudisosan yksi kamari oli tutkijan käytössä.

Linnan tuleva käyttö

Miten linna voisi tulevaisuudessa sitten käyttää ja samalla turvata sen kulttuurihistoriallisen arvon säilymistä? Seuraavassa esitetään joitakin huomioita rakennuksen soveltuvuuteen erilaisiin käyttötarkoituksiin. Tuleva käyttö voi olla jotain näiden käyttötarkoitusten kaltaista tai niiden kombinaatioita. Sivu- ja piharakennusten kytkeminen luontevasti kartanolinnan kokonaisuuteen sekä jonkin asteisen nähtävyysskäytön turvaaminen kuuluvat tulevan linnan haltijan vastuulle.

Suojelu ja muutokset

Ohjenuoran tuleville muutoksille voi antaa 1990-luvulla toteutettujen toimenpiteiden laajuus. Restaurointiin sisältyi nimittäin varsin runsaasti esim. lattioiden ja muiden pintojen uusimista. Toisaalta ei ole toivottavaa että näin arvokkaassa historiallisessa kohteessa toteutetaan suuria rakennustöitä kovin tiuhaan.

Selviä suojeltavia kohteita ovat:

- vanhat rakenteet 1500-luvulta 1900-luvun vaihteeseen
- paritupapohjakaava ja holvit
- ritarisali ja välikamari, joissa parhaiten on säilynyt Wreden aikainen autenttinen asu
- kellarin tilat, jossa esiin on otettu 1500-luvun aikainen asu
- kaikki säilyneet uunit
- ikkunat 1900-luvun vaihteesta
- ovet 1700-1900-luvun vaihteeseen
- vanhat lattiat

Saavutettavuus

Rakennuksen fyysinen saavutettavuus eli sen puutteellinen esteettömyys on ongelma. Linnassa on kolme kerrosta ja kerrosten sisälläkin tasoeroja. Hissiiä ei ole ja sisäänkäyntien kohdallakin on porrasaskelmia (lukuun ottamatta keittiön sisäänkäyntiä). Ainakin teoriassa hissien rakentamista voisi tutkia uudisosan ja harmaakiviosan rajalle, johon sen voisi onnistua sijoittamaan. Ongelmana vain on, että kaikkia tasoeroja ei yhdellä hissillä pysty ratkaisemaan, vaan vaaditaan muitakin järjestelyjä. Lisäksi hissien rakentamista voivat rajoittaa rakennuksen kohdalla olevat arkeologiset muinaisjäännökset. Linnassa ei tällä hetkellä myöskään ole wc-tilaa liikuntaesteisille

ja muutenkin saniteettitilat ovat niukat. Saavutettavuuteen liittyvät seikat on joka tapauksessa ratkaistava jotenkin, mikäli rakennus tulisi julkiseen käyttöön.

Juhlat ja nähtävyys

Nykyisen kaltainen juhla- ja kokouskäyttö, johon yhdistyy nähtävyysskäyttö on luonteva lähtökohta jatkossakin. Myös kellarin holvisaleja on voitu käyttää kokouksissa ja juhlissa. Yläkerran käyttö on tässä konseptissa mahdollisesti ongelma, koska hissiiä ei ole ja tilarakenne koostuu pienemmistä saleista rivissä.

Edustus

Tämä on muunnos juhlatilasta, mutta jonkun tietyn tahon kuten esim. liikeyrityksen käyttöön. Tällöin yläkerrassa voisi olla majoitusta tai toimistoa.

Konttori, koulutus

Yläkerran tilat ovat toimistoksi ja ryhmätyötiloiksi rakennettu ja sellaisina edelleen täysin käyttökelpoiset. Alakerrassa ja kellarissa ovat tällöin juhlavimmat ja isommat salit

Majoitus

Rakennuksen toinen kerros soveltuisi periaatteessa majoitukseen ja tämä sopisi myös montaa potentiaalista käyttötarkoitusta täydentämään. Poistumistiet ovat kunnossa tai järjestettävissä kuntoon, mutta laadukkaiden saniteettitilojen järjestäminen huoneiden yhteyteen on ongelma. Toisen kerroksen tilajärjestelyjen kannalta tämä vielä voisi onnistua, mutta putkivetojen vieminen alakerran holvien läpi ei onnistu.

Taiteilijatalo, tutkijoiden talo, terapiatalo

Linna soveltuisi mainiosti tämäntyyppiseen fiktiviseen ja ehkä idealistiseen tarkoitukseen. Alakerrassa olisivat yhteistilat ja yläkerrassa majoitusta

Asunto

Linna on asunnoksi alun perin rakennettu ja sellaisena toimint suurimman osan olemassaoloajastaan. Siksi yksityisasunnoksi päätyminen olisi luontevaa, mutta linnan kodiksi tekeminen vaatii suurehkoja muutoksia. Tällöin on ilmeistä, että saniteetti- ja keittiötilat joudutaan rakentamaan uudelleen, samoin toisen kerroksen tietty toimistomaisuus ja nykyiset tapetit eivät varmaankaan juuri sellaisenaan sovi uuden omistajan kodiksi

Museo, näyttelytila

Tämän tapainen julkinen käyttö edellyttää saavutettavuuden rakensimista. Museo- tai näyttelykäyttö tuntuu itse asiassa nykytilanteessa epärealistiselta ja tarpeettomaltakin. Kotimuseoksi ei oikein ole aineksia ja yleismuseoksi tai -näyttelyksi sijainti on huono.

2 - Sivurakennus

Sivurakennus on historiallisesti arvokas ja miljöön kannalta korvaamaton rakennus 1700-60-luvulta. Se on rakennettu palvelusväen asunnoiksi, mutta muutettu 1990-luvulla toimistoksi ja on erittäin hyvässä kunnossa. Sivurakennuksen käyttö myötäilee ja täydentää päärakennusta. Toimistokäyttö aiheuttaa vähiten muutoksia. Asuminen ja majoitus on mahdollista ja luontevaa. Rakennuksen saavutettavuus melko hyvä, vierailukeskus tai näyttelykäyttö tms. ovat näin ollen myös mahdollisia.

4 - Piharakennus

Piharakennus kuuluu olennaisena osana kartanomiljööseen. Se on rakennettu 1800-luvun alkupuolella ratsuhevostalliksi, johon nykyisen kaltainen nähtävyyss- ja varastokäyttö sopivat.

5 - Sauna

Sauna on entinen miehistösauna ja pesula 1940-luvulta, joka on myöhemmin muutettu perhesaunaksi. Tällä paikalla on aiemminkin ollut sauna. Rakennuksella on nykytilassa lähinnä käyttöarvoa, sen voisi myös korvata uudella uudella saunarakennuksella

1540, 1760 toinen kerros rakennettu uudelleen, 1898-1906 muutos ja laajennus, 1945 muutos, 1997-99 restaurointi / Merja Härö, Härö-arkkitehti Oy
 2-kerroksinen (+ kellari ja ullakko) kivi-/tiilirakennus 1270 Brm²

Linnan rakennushistorian on arkkitehti Merja Härö esittänyt seikkaperäisesti vuonna 1991 ilmestyneessä restaurointiraportissa. Pääpiirteissään rakennusvaiheet voidaan tiivistää seuraavasti

- 1541-1550 kartanolinna rakennetaan / rakennuttaja valta-neuvos Erik Fleming
- 1758-1765 linna pääsee rappeutumaan, mutta korjataan, jolloin toinen kerros ensin puretaan ja rakennetaan kokonaan uudestaan / rakennuttaja Reuterholm
- 1898-1906 linnan perusteelliset muutostyöt uusgoottilaisessa hengessä ja uuden keittiösiiven rakentaminen / rakennuttaja August Wrede
- 1934, 1945 muutos invalidikodiksi
- 1997-1999 restaurointi / rakennuttaja Helsingin Yliopisto

Tässä selvityksessä keskitytään kuvaamaan restaurointiraportin ilmestymisen jälkeisiä tapahtumia sekä linnan nykytilaa.

Restauroinnin 1997-99 taustaa

- Kartanolinnan käyttöä selvitettiin nk. Nummisen toimikunnan mietinnössä vuonna 1976.

- Perustamis- ja esisuunnitelma vuodelta 1988 totesi rakennusten huomattavan rakennus- ja kulttuurihistoriallisen arvon ja esitti kartanon ja puiston saattamista nähtävyyksikäyttöön. Tämän lisäksi ja sille alisteisina se palvelisi Museoviraston ja Helsingin Yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen Länsi-Uudenmaan toimintayksikön kokous- seminaari- ja koulustoittoa. Tilaohjelmassa kellari ja ensimmäinen kerros, 412,5 m², oli ajateltu kokonaan nähtävyyksikäyttöön. Kokouskäyttöön oli varattu 120 m², tutkimus ja ryhmätyötilaa 409 m² ja majoitusta varten 42 m². Tilojen ilmanvaihto olisi painovoimainen.

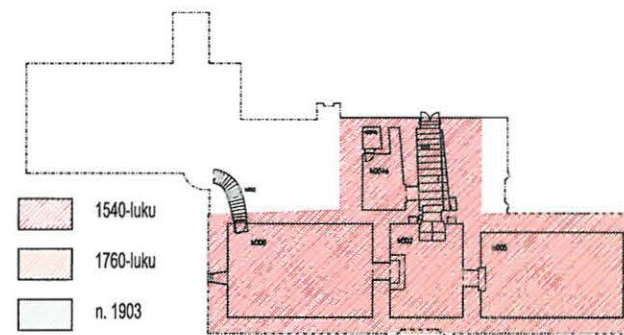
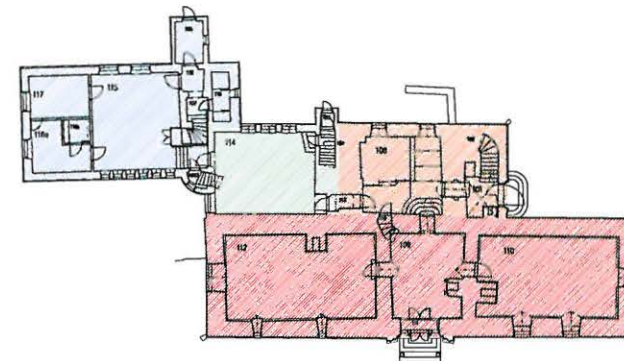
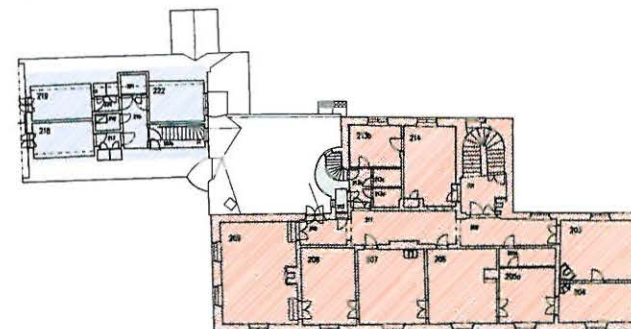
- Restaurointisuunnittelua edelsi rakenteiden ja interiöörin poikkeuksellisen huolellinen inventointi, historiallinen selvitys ja analyysi

- Julkisivujen ja vesikaton korjaus tehtiin 1990-1991 Museoviraston toimiessa rakennuttajana

- Restauroinnin lähtökohdaksi valittiin Wreden aikaisen asun elvyttäminen samalla kun korjattaisiin tekniset vauriot sekä huomioitaisiin käyttösuunnitelman tarpeet.

Äärimmäisenä vas: Tod.näk. August Wreden tytär kettuterrierinsä Peggyyn kanssa Suitian portailla 1910-luvulla. MV Rho

Vas: Sotainvalidikodin järjestyksessä toisen puutarhakurssin osanottajat Suitian portailla maaliskuussa 1949. KArk SIVL

- 1540-luku
- 1760-luku
- n. 1903
- n.1908

Linnan rakennusvaiheet

Restauroinnin 1997-1999 toteutus

- 1945 aikaisia rakenteita poistettiin, osin rakennusteknisistä syistä, osin vanhempien vaiheiden palauttamisen tieltä tai käytännöllisyyden takia

- Toteutusvaiheen tilaohjelma sisälsi aikaisempia perustamissuunnitelmia enemmän työhuoneita ja kokous- sekä juhlatilaa ja vähemmän nähtävyykäyttöä. Tutkijanhuoneiden sijaan rakennettiin toimistoja.

- Talotekniikka uusittiin täysin ja koneellinen ilmanvaihto tuli mukaan. Patterit ja valaisimet olivat pääsääntöisesti uusia. Tekniikkaa piilotettiin usein varta vasten paneelista rakennettuihin kaappeihin, seinäkkeiden taakse tai penkkien alle

- Työtä dokumentoitiin, vanhoja autenttisia pintakerroksia pyrittiin jättämään uusien alle ja fragmentteja kerättiin talteen.

- Kaikki ikkunat ovat Wreden ajalta ja ne kunnostettiin perusteellisesti (maalipoisto puupuhtaaksi, tiivistys, helojen kunnostus ja täydennys).

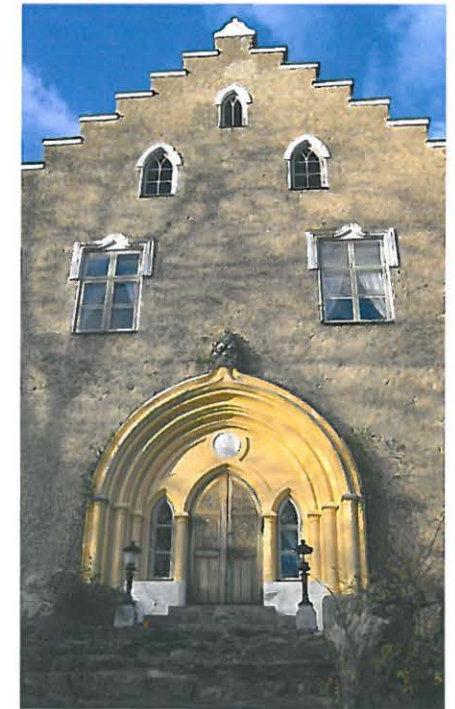
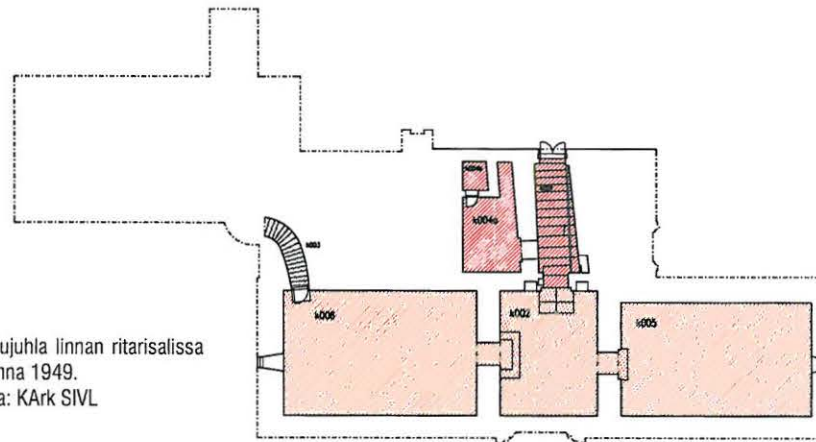
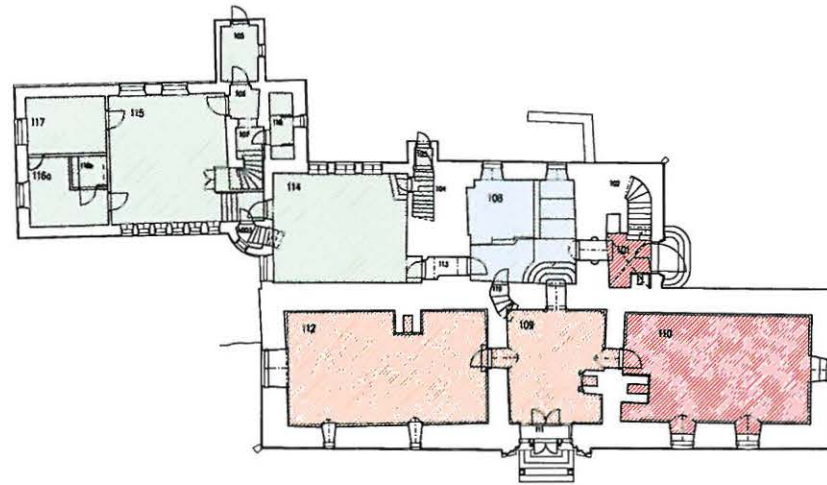
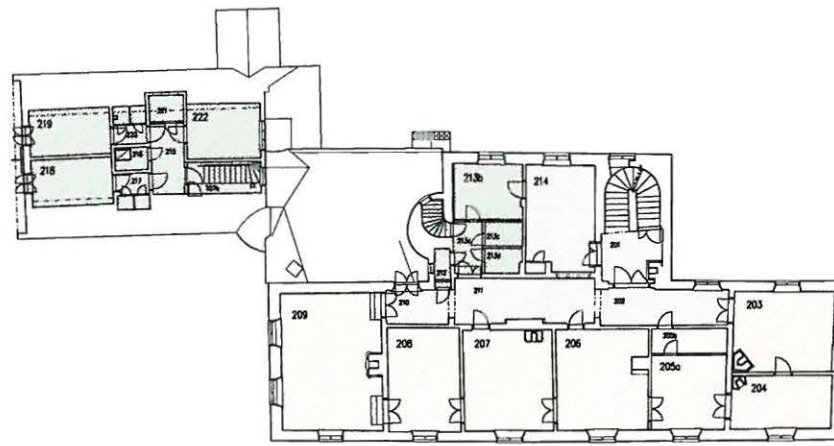
- Ovet kunnostettiin pääosin, lisäksi teetettiin uusia ovia vanhan mallin mukaan, heloja ja painikkeita uusittiin laajalti

- Maalaustöissä käytettiin pitkälti perinteisiä aineita: Uula-öljymaalia (ikkunat, listat), Uula-lakkamaalia (lattiat), Sax-temperaa ja Uula munamattaa (rapatut seinät ja katot).

- Restauraation valmistumisen jälkeen on keittiöosasto laajentunut seminaarihuoneeseen 115, kokoushuone 114 käytännössä läpikulkuhuone ja keittiösiiven majoitushuoneet ovat toimineet vain tutkijankamareina

Joulujuhla linnan ritarisalissa vuonna 1949.
Kuva: KARK SIVL

Ennen restaurointia 1997-99 määritelty linnan eri tilojen arvotus.

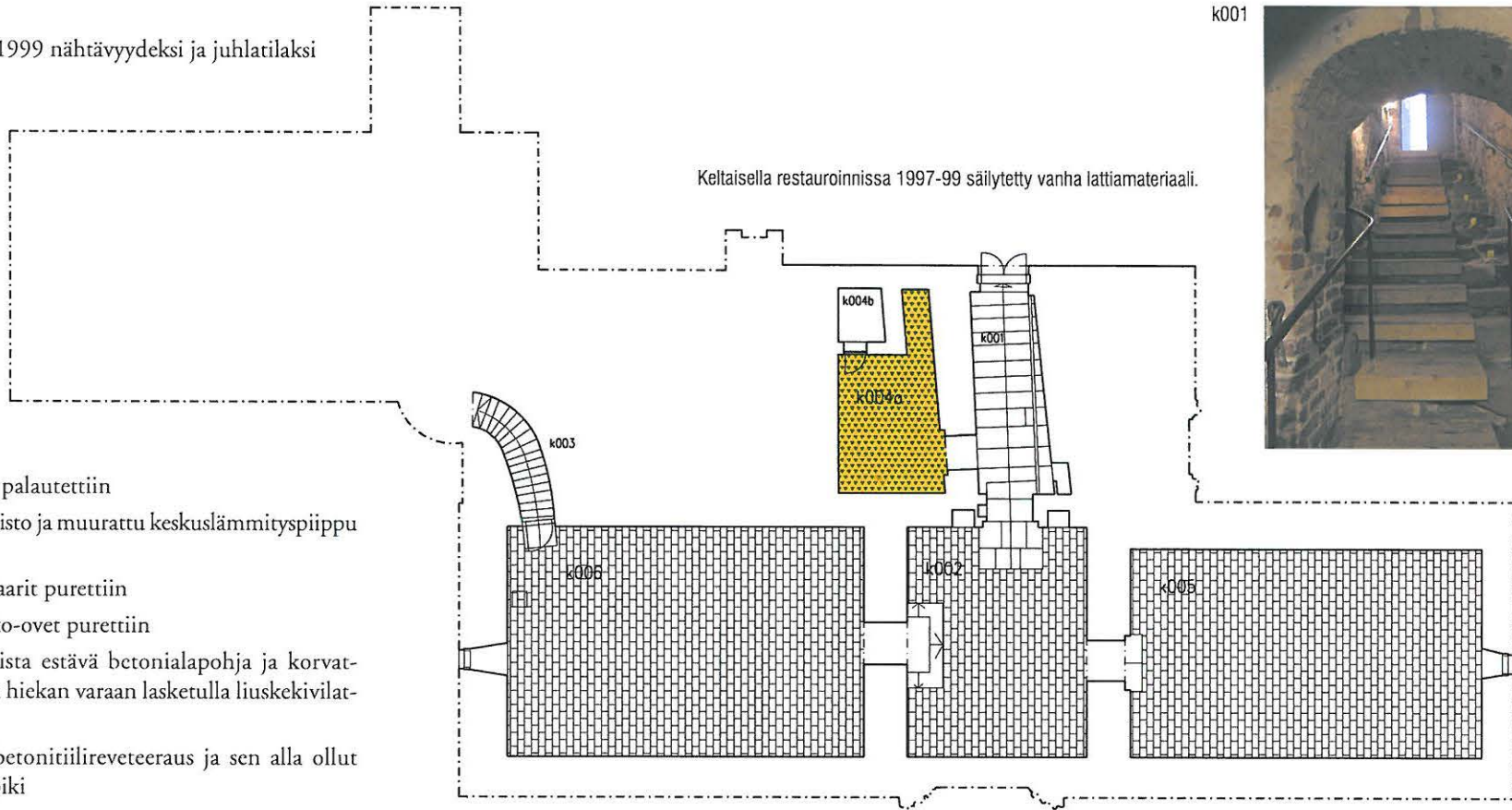
- S1
- S2
- S3
- S4
- S5
- S7

Kellari

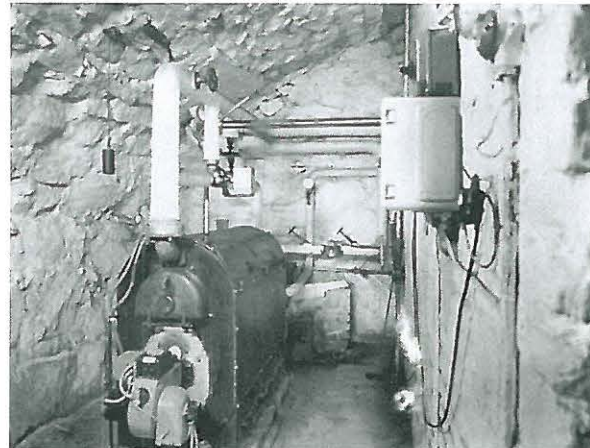
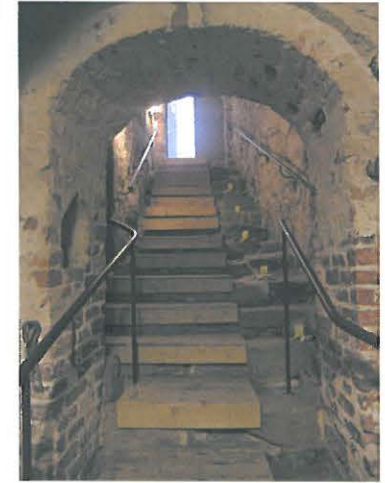
Kunnostettiin vuonna 1999 nähtävyydeksi ja juhlatilaksi

- 1540-luvun tilajako palautettiin
- keskuslämmityslaitteisto ja muurattu keskuslämmityspiippu purettiin
- väliseinät ja perunalaarit purettiin
- vinoruutuiset ristikko-ovet purettiin
- kosteuden haihtumista estävä betonialapohja ja korvattiin ylösnostettavalla hiekan varaan lasketulla liuskekivilattialla
- seiniltä poistettiin betonitiilireveteeraus ja sen alla ollut kreosottipitoinen piki
- myöhemmin n. v. 2000 kellarin kiviportaan päälle rakennettiin uusi porras puusta kulun helpottamiseksi

Ennen v. 1999.
HY Tekn.os. arkisto.

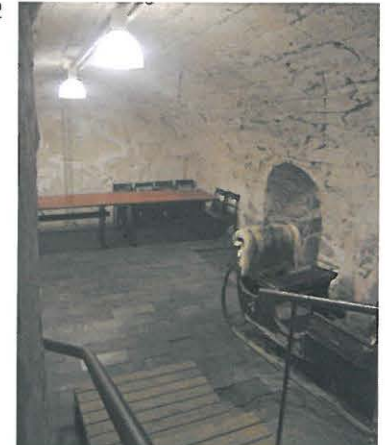

k001

k006:n kattilahuone vuonna 1978. MV Rho / P-O Welin.

k002

Kellari on kartanolinnan vanhinta osaa 1540-luvulta ja siellä näkyy selvimminkin myös alkuperäinen paritupa- pohjakaava. Kellariin kuljetaan jyrkkää porrasta pitkin linnan pohjois-sivulta, sinne pääsee myös 1900-luvun alussa valmistuneesta keittiösiivestä johtavaa kaarevaa ja kapeaa porrasta pitkin. Kellari porstuassa k002 ja sitä reunustavissa tiloissa k003 ja k004 on harmaakivestä muuratut seinät sekä tynnyriholvattu katto. Portaana k001 sivulla on pienempi holvattu tila k004a, jota on saatettu käyttää myös vankityrmänä. Tilan nurkassa on muurattu kuilu k004b, jonka on arveltu olevan makkitila 1700-luvulta.

Ennen nykyistä korjausta kellarissa oli Invalidikodin aikaiset perunakellarit toisessa päässä ja kattilahuone öljysäiliöineen toisessa päädyssä. Restauraoinnissa 1999 nämä, samoin kuin keskuslämmityspiippu purettiin pois ja tilat kunnostettiin nähtävyyks-, kokous- ja juhlayhtöön.

Lattiat

k001 / Luonnonkiviaskelmat, joiden päälle on rakennettu maalaamattomasta sahalaudasta suojaavat ja kulkua helpottavat portaat.

k002, k005 ja k006 / Ennen korjausta betonia, jonka reunoilta vesi tihkui sisään. Betoni purettiin pois, alta etsittiin alkuperäistä lattiaa. Se löytyi ja oli tiukkaan pakattua savea. Alkuperäinen lattiapinta jätettiin paikoilleen, sen päälle levitettiin hiekkapatja, johon sijoitettiin salaoja- ja lattialämmitysputket. Hiekan päällä on ladottuna musta liuskekivilaatta (paksuus n. 50 mm, leveys 200 mm, pituus vaihtelee). Kiveys on reilusti irti epäsäännöllisestä seinämuurista, joten seinän ja

kiveyksen välissä on välittävä soravyöhyke. Lattiaassa on lattialuukkuja sähköä, salaojituspumppua ja lattialämmityksen säätötukkeja varten.

k004a / Luonnonkivinen mukulakivilattia, jonka päällä on laudasta tehty kulkutaso

k003 / Hiottua betonia 1900-luvun alusta, askelmien etureunat profiloitu (paitsi muutama askelma keskivaiheilla), usean askelman etureuna on lohjennut

Seinät

Kaikkien muiden tilojen seinät paitsi k003 on muurattu eri kokoisista luonnonkivistä. Seinäpintoja on slammattu tai rapattu vaihtelevassa määrin. Seinissä on pieniä syvennyksiä, seinäkomeroita portaan k001 alaosaan molemmin puolin. k003 seinät ovat puhtaaksimuurattua tiiltä 275 x 70 x 135 mm.

k005 nykyään ja vuonna 1978 perunalaareineen.
MV Rho / P-O Welin

k006 nykyään ja vuonna 1978.
MV Rho / P-O Welin.

Oviaukkojen pielet ovat tiilestä muuratut, paitsi k002/k005 harmaakiveä. Aukoissa ei ole ovia, mutta rautaiset saranatpit ovat jäljellä.

Seinillä on takorautaisia vanhoja koukkuja ja renkaita.

Kattopinta

Tynnyriholvatut katot on muurattu luonnonkivestä kuten seinät ja osittain slammattu. Keskellä sijaitsevan porstuan k002 katossa on jälkiä sementtivalusta. Tilan k004 katossa on betonilla umpeen valettu reikä. Katosta on irtoillut korjauksen jälkeen jonkin verran pieniä kiviä ja rappausta.

Vain portaissa k001 ja k003 katot ovat tiilestä muuratut. Tilassa k001 useat tiilet rapautumassa pulveriksi.

Muuta

Kaiteet:

V. 1999 restauroinnissa tehtiin portaaseen k001 uudet kaiteet teräsputkesta, jonka halkaisija 37 mm. Vanha ja järeä pyöreä kaidepuu roikkuu tilan k005 seinällä

Kalusteet:

k006 pöydät ovat Metsätalon entisiä piirustuspöytiä ja tuolit yliopiston entisen konsistorin huoneen tuolit, jotka on kunnostettu Suitiaa varten v. 1999.

k002 on Suitiaan (Suitiassa) tehtyjä tyylikkää punaisia pöytiä, joissa on mustat somisteet, yhden pöydän päädyssä löytyy vuosiluku 1935 ja nimikirjaimet JL.

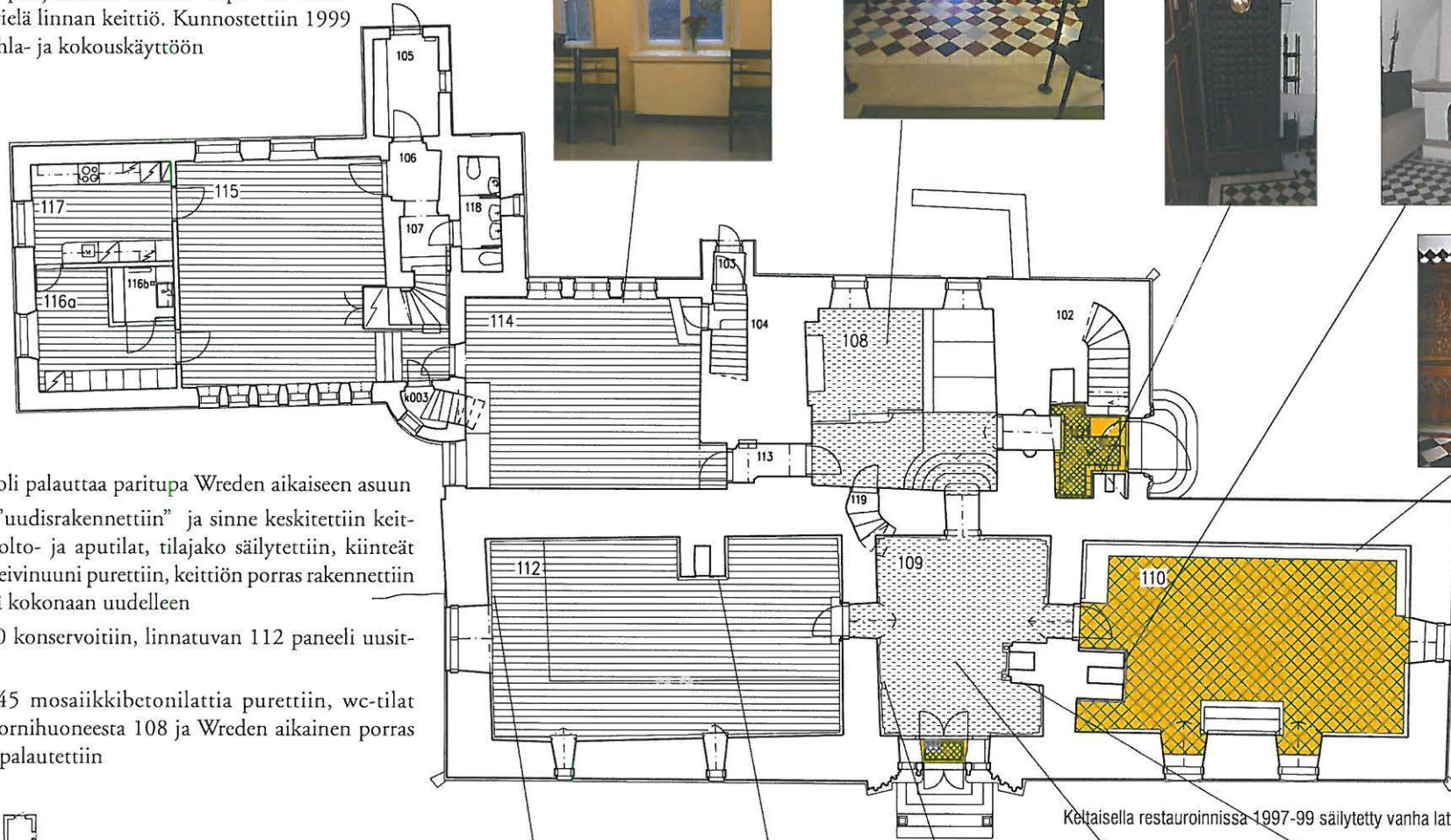
LVIS

Lattialämmitys, ei koneellista ilmanvaihtoa, sähköt rakenteista irrallisissa alumiinisissa asennusputkissa. Salaojitusvedet pumpataan putkea pitkin ylös

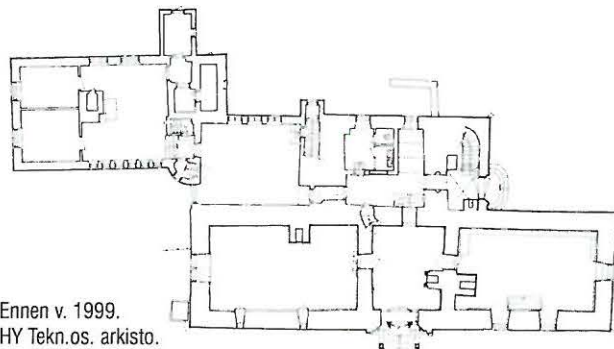

1. Kerros

Linnan ensimmäinen kerros on peräisin 1540-luvulta. Paritupa-pohjakaavan toinen ”tupa” oli 1800-luvun lopulla vielä linnan keittiö. Kunnostettiin 1999 nähtävyyks-, juhla- ja kokouskäyttöön

- tavoitteena oli palauttaa paritupa Wreden aikaiseen asuun
- keittiösiipi ”uudisrakennettiin” ja sinne keskitettiin keittiö- wc- huolto- ja aputilat, tilajako säilytettiin, kiinteät kalusteet ja leivinuuni purettiin, keittiön porras rakennettiin käännettynä kokonaan uudelleen
- ritarisali 110 konservoitiin, linnatuvan 112 paneeli uusittiin
- vuoden 1945 mosaiikkibetonilattia purettiin, wc-tilat poistettiin tornihuoneesta 108 ja Wreden aikainen porras ja lattiataso palautettiin

Lattia

Lattia on keraamista laattaa 140x140mm, jossa on kolmella sävyllä (terrakotta, beige ja tummanruskea) toteutettu diagonaaliruudutus. Tilan reunoiilla kulkee samojen laattojen puolikkailla sommiteltu suorakaiteinen reunavyöhyke eli boordi, jonka leveys vaihtelee.

Kattopinta

Tynnyriholvattu katto on rapattu ja maalattu valkoiseksi

Seinät

Seinien alaosa kiertää tummanruskeaksi petsattu tammipaneeli (h= 1630mm), joka on jaettu kenttiin pysty- ja vaakajaloilla. Näin syntyvät kasetit on koristeltu puuleikkauksin, jotka on kiinnitetty sileän taustapintaan. Toisella pitkällä sivulla ja osin päädyissä liittyy seinäpaneeliin kiinteä istuinpenkki, jonka kansi on ylösnostettava. Puutarhasivulla liittyy paneeliin ikkunoiden välissä altari- tai valtaistuinaihe. Paneelin yläreunaa kiertää kruunumaiseksi tyyllitely kolmielehväaihe. Koristelun aiheet liittyvät keskiaikaan, vaakunoihin, aseisiin ja ritariromantiikkaan.

Seinien yläosat ovat rapatut ja maalatut valkoiseksi.

Taustapäädyssä on paneelin yläpuolella kankaalle toteutettu öljymaalauksen aiheena Kirkholman taistelu 17.9.1605 Liivinmaalla, jolloin Henrik Wrede pelastaa Kaarle XI:n, maalannut Axel Haartman. Maalaus on nupinauloilla pingotettu puukehien varaan.

Ritarisaliksi kutsuttu tila on saanut nykyisen hahmonsaa 1900-luvun vaihteessa August Wreden toimesta, kun hän halusi palauttaa linnan keskiajan henkeä ja loistoa. Hänen ajatustensa tulkkinä oli taiteilija Axel Haartman, jonka käsialaa ovat salin paneelit, valaisimet, uuni, oven koristeleikkaukset sekä peräseinällä Kirkholman taistelua kuvaava maalaus. Taidokkaat puuleikkaukset on toteuttanut kemiöläinen K.E. Österblom ja niiden tekemiseen kerrotaan kuluneen kuusi vuotta.

Sali on suorakaiteen muotoinen tynnyriholvattu tila, jossa on kolme suippokaarista ikkunasyvennystä (nykyiset ikkunamuodot n. v. 1900). Itse tila on muodoltaan säilynyt alkuperäisenä. Salin saama myöhäiskeskiajasta inspiroitunut hahmo on yksi harvoja hyvin säilyneitä tyylihistoriallisia restaurointeja maassamme ja tällaisena arvokas kokonaistaideteos.

Ikkunat

Suippokaari-ikkunat ovat v. 1900, niiden yläosassa on väriilasikoristeet (keltainen, sininen, vihreä, punainen). Päätyikkuna poikkeaa värykseltään kahdesta muusta. Ikkunoiden helat ovat pääosin vanhat (= kääntösälvät), jossain täydenetty uusilla (= työntösälvät). Uunia lähinnä oleva ikkuna on tuuletusikkuna, jossa puite on erikoiseen tapaan keskeltä saranoitu.

Ikkunapenkki on todellinen penkki, joka on petsattua tammea.

Ovi

Ovi on tummanruskeaksi petsattua tammea ja muodoltaan suippokaarinen. Myös ovilevy on koristeltu puuleikkauksin, joissa on voimakas korkokuvio.

Muuta

Uuni on ylimaalattu vaaleanbeigen ja vaaleanruskean sävyillä, pinta on muovimainen. Alaosassa on tiili/harkkokuvio, yläosassa kaakeli tms. kuvio erottuu heikommin. Uunin luukku on koristeellinen, hopeanväristä metallia, luukun yläpuolella on pieni lippa kuparipelistä.

Kalusteet: 2 nojatuolia, 6 irtotuolia

Oviseinällä Suitian taistelun sinisävyinen (1917) muistotaulu ja pyöreä korkokuvio.

Patterin takana pystyssä irrallinen peitsi, joka on kuulunut ritarisalin varustukseen.

LVIS

Kattovalaisin on alkuperäinen (=Wreden ajalta): kehävalaisin (halkaisija n. 800 mm), joka roikkuu messinkiketjuin katosta. Kehä on mustaksi maalatusta kuparipelistä ja siinä roikkuu kuusi paria valaistua lasista viinirypäleterttua taivutettujen konsolien varassa.

Seinävalaisimet alkuperäiset (=Wreden ajalta) - Ikkunaseinän takorautaiset lyhyt 2 kpl, koristeellisessa konsolista alas roikkuva lyhty, jossa vihertävä lasi ja ulkokehällä paikat kynttilöille - Penkkiseinustan takorautaiset lyhyt 2 kpl, koristeellisen konsolin varassa ylöspäin kohoavat karsinamaiset lyhyt, joiden sisällä opaalliasivalaisin ja ulkokehällä kynttiläpaikat

Patteri on massiivinen 4-osainen valurautainen ripapatteri uunin vieressä (1930-1940-l.).

Tilaisuus Ritarisalissa invalidikotiaikana (ilm. 1950-l.). KARK SIVL.

Linnantupa 112

Linnantupa (myös asesali) on saanut nykyisen asunsa 1900-luvun vaihteessa August Wreden toimesta kun hän halusi palauttaa linnaan keskiajan henkeä ja loistoa. Entisestä talouskerroksesta kerroksesta tehtiin tällöin juhlakerros; tuvasta tehtiin asesali ja keittiöstä ritarisali.

Puutarhakurssin päättäjäiset maaliskuussa 1950. KARK SIVL

Linnantupa on tynnyriholvattu tila, jossa on oviaukko lyhyellä sivulla. Itse tila on muodoltaan säilynyt alkuperäisenä. Ikkunaukot, uuni, panelointi sekä tammiovi tehtiin vuosisadan vaihteessa 1900. Salin uuni ja oven koristeleikkaukset ovat taitelija Axel Haartmanin käsialaa.

Panelointi on uusittu 1999.

Lattia

Lattia on pääosin vanha lautalattia, lev. 200-240, takonaulat, harmaaksi maalattu. Jalkalista puuta h=95 mm, harmaaksi maalattu. Väläkamarin ja linnantuvan välillä on yksi puinen porrasaskelma. Tilan länsipäässä on uusi lattiauukku.

Seinät

Tuvan seinä kiittää helmiponttipaneeli + profiloitu lista, h= 1310, paneelin lev. 85mm.. Punertavanruskeaksi kuultavasti maalattu paneeli on uusittu vanhan mallin mukaan 1997-99, takana sähkövedot. Seinien yläosat ovat rapattu ja maalattu valkoiseksi. Restauraointiraportin mukaan "asesalin/linnantuvan paneelin väri on ollut raikas ja yllättävän intensiivinen, ootattu punaruskea" s. 28 ja 61

Ikkunat

Tilan päädyssä on kolmiosainen suippokaari-ikkuna ja pitkällä sivulla kaksi pientä suippokaari-ikkunaa, kaikki peräisin 1900. Ikkunoissa ei ole käytetty värilaseja. Ikkunapenkit ovat lakattua petsattua koivua.

Ovet

Saliin johtava ovi (1900) on tummaksi petsattua tammaa ja puuleikkauksin koristellut. Voimakas kehysprofiili.

Kattopinta

Tynnyriholvattu katto on rapattu ja maalattu valkoiseksi.

Muuta

Uuni on tuvan pitkällä sivulla, matala, se on hengeltään uusbarokkia, vaaleaksi peittomaalattu. Uunin metallisten luukkujen ympärillä koristeellinen hiekkakivikehys ja edustalla messinkipelti.

Linnantupa vuonna 1978. MV Rho / P-O Welin.

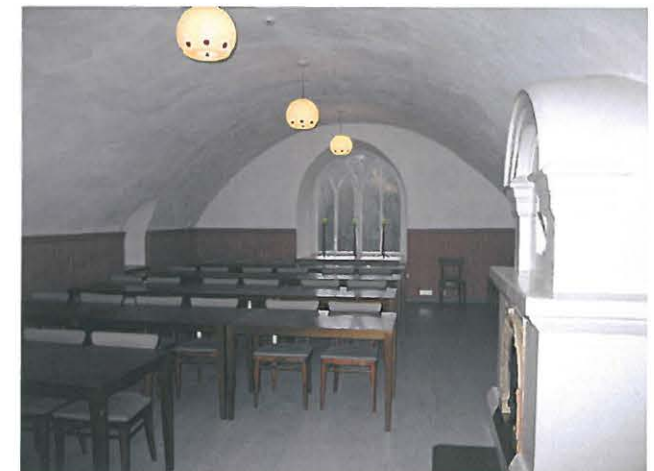
Kalusteet / pikkutuolit Invalidien veljesliiton ajalta, pöydät uudet Inno.

Katosta roikkuu kaksi vanhaa mustaksi maalattua takorautarengasta varren päässä lähellä ovipäätä.

LVIS

Valkoiseksi maalatut valurautapatterit.

Kattovalaisimet, 4 kpl opaalipalloa, joissa punaiset koristeet.

Välikamari 108 + tuulikaappi 111

Välikamari 108 on paritupa-pohjakaavan porstua kahden tuvan välissä. Se on tynnyriholvattu tila, jossa on oviaukot kaikilla neljällä sivulla. Muodoltaan tila on säilynyt alkuperäisenä mutta se sai nykyisen sisustuksensa 1900-luvun vaihteessa August Wreden toimesta. Tällöin avattiin myös uusi pääsisäänkäynti puutarhan puolelta. Paneelit, uuni, oven koristeleikkaukset ovat taiteilija Axel Haartmanin käsialaa.

Lattia

Lattia on hiottua betonia, väri vaalean harmaa, voimakkaasti halkeillut, toteutettu 1990-luvun lopulla, jolloin edellinen mosaiikkibetonilattia invalidikodin ajalta purettiin pois. Messinkiset liikuntasumalistan ovisyvennyksien kohdalla. Jalkalista on puuta h=50 mm, harmaaksi maalattu, pilasterien kohdalla jalkalista muodoltaan "makkara" eli vulsti 25 mm.

Tuulikaapissa oven kohdalla (tuulikaapinmaton alla) keraamista laattaa (1900) diagonaalikuviossa, kuten ritarisali 110, reunoilla betonia.

Seinät

Tilan seinää kiertää puupaneli, h= 1770mm. Panelointi on jäsenetty rihlatujen pilasterien avulla kenttiin, joiden alaosa on tummanruskeaksi petsattua pystysuuntaista helmiponttipaneelia. Paneloinnin yläosassa kulkee sileä vaaka-aihe, joka on lakattua koivua. Pilasterit kapiteeleineen ovat myös lakattua koivua, pinnassa jäanteitä vihreästä petsistä. Länsi- ja eteläsivulla paneeliin yläosassa on messinkisiä vaatekoukkuja. Seinien yläosat ovat rapatut ja maalatut valkoiseksi.

Ovet

Saleihin johtavat ovet (1900) ovat syväällä suippokaarisessa ovisyvennyksessä tummaksi petsattua tammea ja puuleikkauksin koristellut. Puutarhaan ja tuulikaappiin päin on holvin muotoa myötäilevä kaareva lasiseinä jossa lasipariovet (1900). Ikkunaosat on peittomaalattu ruskeaksi, ovet petsattu tummanruskeaksi.

Välikamari 1900-luvun alussa. MV Rho.

Kattopinta

Holvikatto on rapattu ja maalattu valkoiseksi.

Muuta

Uuni on päällystetty vihreällä kennokuvioisella kaakelilla. Uunin alaosassa kaakelipylväät ja friisi, yläosassa messinkikehyksinen peili.

Kalusteet / pikkutuolit Invalidien veljesliiton ajalta, pöydät uudet Inno.

LVIS

Lattialämmitys, tuulikaapissa vanhat valurautapatterit oven molemmin puolin.

Eteistilat 101, 102, 108, 113, 119

Tornihuone eli porrastorni on ollut osa 1500-luvulla rakennettua linnaa. Maanpäällisten kerrosten osalta se on kuitenkin suurelta osin rakennettu uudelleen 1760-luvun muutostöiden yhteydessä. Kellarin porras kulkee tornihuoneeseen (tila 108) alitse, mikä aiheuttaa huoneen lattiaan omintakeisen porrastuksen.

1898-1906 Wreden aikana tornihuoneen alakerrasta tuli osa uutta juhla-kerrosta ja se kunnostettiin pintarakenteiltaan sen mukaisesti. Nykyisen vaate-tilan kohdalle rakennettiin varasto eli skafferi sekä avattiin käynti uuteen keittiöön. Invalidikodin aikana varaston tilalle tehtiin wc-tilat ja lattiat rakennettiin kokonaan uudestaan mosaiikkibetonista

Vuoden 1997-1999 korjauksessa wc-tilat poistettiin. Vaate-tilan ja sen viereisen porrastuksen väliin jätettiin puolikorkea seinämä, joten tila on nyt avoin ja kattoholvi näkyvässä. Lattia rakennettiin jälleen uudestaan,, välikamariin johtava porras muotoiltiin takaisin wreden aikaiseen kaarevaan malliin ja vaate-tilan kohdalla saman aikaiseen alempaan korkoon. Kierreportaan alku 1500-luvulta on jäljellä historiallisena fragmenttina ja nähtävyytenä (119).

Lattia

101 / keraaminen laattalattia Wreden ajalta, vinoruudutus kuten ritarisalissa beige+ tummanruskea+ terrakotta, reunaboordi ka-pa tummanruskea raita ja beige kehys, vanha tuulikaapinmatto syvennys jossa kookosharjasmatto. Jalkalista maalattu seinään h= 100, unin ympäri musta profiloitu puulista.

108 / koostuu kahdesta lattiatasosta: alemmasta käytävätasosta ja ylemmästä vaate-tilasta. Vuonna 1945 tehty mosaiikkibetonilattia purettiin ja korvattiin uudella lattialla hiotusta betonista, joka on halkeillut voimakkaasti heti valmistumisensa jälkeen.

Purkutöiden yhteydessä löytyi jäänteitä wreden aikaisista klinkkerilattioista. Vaate-tilan keskiosaa on nyt laatoitettu uudella vinoruudutulla laatoituksella, väreinä beige, tummanruskea, punaruskea ja sinivihreä. Pieni vinoneliökoriste samoista laatoista on myös upotettu betoniin välikamarin sisäänkäynnin kohdalle linnan keskiakseliin. Uudelleen rakennettujen kaarevien portaiden pystypinnat on päällystetty vaalein keraamisilla laatoilla.

Allaolevan Kellarin portaan katto peitetty helmiponttipaneelista rakennetulla porrastuksella, joka on maalattu vihreäksi.

102 / porrasaskelmat vanhaa lautaa, etureuna profiloitu, maalattu harmaa

113 / välikönnön lattia on lautaa

Seinät

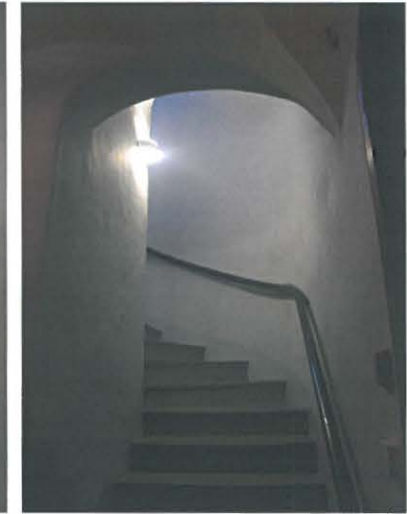
101 / rappaus ja sinertävä maali

102 / rappaus ja vaaleansininen maali

108 / rappaus ja valkoinen maali

Vuoden 1999 remontissa purettiin tilan 108 WC:t. Kuva vuodelta 1978. MV Rho / P-O Welin.

Tilat 108 ja 102

Kattopinta

101 / ristiholvi, rapattu valkoinen

102 / rapattu vaaleansininen

108 / tynnyriholvi rapattu valkoinen

Muuta

Sähkökeskus seinustalla kätkeyty helmiponttipaneelikomeroon.

Uudet 1999 kaiteet ja käsijohteet mustaa takorautaa

Porrashuoneen 102 käsijohde vanhempi pyöreä harmaa puu halk. n. 60 mm kiinni messinkitangoilla

Uuni tilassa 101 on uusrenessanssienhenkinen, rihlattu ja profiloitu terrakottakasetti mustin korosteilla, joista hallitsevina palloaiheet.

Pienoismalli linnasta on sijoitettu porrastuksen päälle.

Uudet mustat metalliset irtovaatenaulat kotimallia Monena

LVIS

Lattialämmitys

Uudet valaisimet

Keittiösiipi 1. ja 2. krs

Keittiösiipi on rakennettu kahdessa vaiheessa August Wreden aikana vv 1898-1906, kun entinen keittiö muutettiin juhlaokeroksen ritarisaliksi. Ensin tehtiin tornihuoneen kylkeen uusi nivelosa (114), johon sijoittui keittiö suurine hellauuneineen. Tähän vaiheeseen liittyi myös torniaihe, joka sisälsi uuden varaportaan/keittiönportaan (104). Pian tämän jälkeen, vuoteen 1906 mennessä valmistui keittiön jatkeeksi harjakattoinen siipi, jossa oli keittiön laajennus uuneineen sekä kaksi palvelijan huonetta. udesta keittiöstä johdettiin s-muotoinen (k003) porras suoraan alas kellariin. Ensimmäinen keittiölaajennus on toiminut sittemmin ruokasalina.

1997-1999 korjauksessa keittiösiivessä tehtiin uuden käytön edellyttämät ”uudisrakennettavat” keittiö- wc- ja huoltotilat, minkä seurauksena kaikki vanhat keittiökalusteet, mm. kak-sikerroksinen leivinuuni purettiin.

Ruokasalista 114 tehtiin nyt kokoushuone ja keittiöstä 115 seminaarihuone. Keittiö aputiloiineen sijoitettiin päädyn entisiin palvelijahuoneisiin. Ullakkohuoneet kunnostettiin majoitushuoneiksi ja niitä varten rakennettiin wc-suihkutila sekä järjestettiin varapoistumistiet ikkunoiden kautta. Porras 1 ja 2 krs välillä rakennettiin kokonaan uudelleen, jotta saatiin palomääräysten mukainen osastoitu poistumistie.

Keittiö on toimii nykyisellä catering-yrittäjän Suitian tukikohtana siellä järjestettävien tilaisuuksien aikana. Käytännössä seminaarihuoneesta on tullut keittiön jatke. Kokoushuone 114 on läpikulkuhuone, mikä on rajoittanut sen erilliskäyttöä. Majoitushuoneita ei ole käytetty muuta kuin vähäisessä määrin tutkijan kamareina.

Tila 117

Ruokasali 114 nykyään ja vuonna 1978. MV Rho / P-O Welin.

Lattia

1 krs

- yleensä uutta harmaaksi maalattua laattaa 135 mm paitsi wc-tiloissa ja siivoushuoneessa harmaa keraaminen laatta 100x100 ja tuulikaapissa 105 ja 106 hiottu betoni.
- Jalkalista puulattian kanssa uusi puulista, h=95.
- Portaikko 104 askelmat hiottua betonia, käsijohde maalaamaton puu (1940-luvulta?)
- Portaikko k003 askelmat hiottua betonia

2 krs

- Uusi harmaaksi maalattu laualattia 85 mm yleensä, paitsi wc-tilassa 221 keraaminen laatta 100x100 harmaa. Jalkalista uusi puulista, h=95.

Seinät

1 krs

- Yleensä rapatut ja maalatut.
- 105, 106 valkoinen
- 114 seinän alaosa vaaleanpunertava beige + kapea punaruskea raita h=1390, seinän yläosa valkoinen.
- 116 ja 117 persikan sävy, laatat kalusteiden välissä vaaleanpunaiset
- 115 hennon vaaleansininen, porras stp-paneeli vaaleansininen
- 118 keraaminen laatta 150x150 juoksulimitys, vaaleansininen h=1270 + oranssi kapea laattalista, yläosa valkoinen
- Portaikko k003 seinät puhtaaksi muurattua tiiltä

2 krs

- Yleensä pinkopahvi + tapetti:
- 219 beige muraali + boordi
- 218 ruskea kapea pystyraita
- 215 valkoiseksi maalattu
- 222 vehnäväriäinen, vinoruutukuviainen + boordi
- Wc-tilassa sininen keraaminen laatta 150x150 juoksulimityksellä, h=1500

Kattopinta

1 krs

- Katto yleensä helmiponttipaneeli, valkoinen. Profiloitu kattolista.
- Portaikko K003 katto puhtaaksi muurattua tiiltä

2 krs

- Yleensä pinkopahvi, valkoiseksi maalattu + pieni puinen holkkalista

- Wc-tilassa 221 helmiponttipaneeli, valkoiseksi maalattu
- Väliköissä 217 ja 220 sekä varastossa 216 stp-paneelia valkoiseksi maalattu

Muuta

1 krs

- Keittiökalusteet 117: kaapit vihreäksi maalatut, työtasot vaaleanharmaata laminaattia.
- Komerot 116 valkoiset vakiokomerot.
- Puolikorkeakaapisto 115, vaaleampi oliivinvihreä runko ja tummemmat ovet samaan sävyyn.
- Puupenkki tilassa 105.
- Liukuovet + seinäkkeet wc-eriöissä pystypaneelia.
- Runsaasti halkeamia seinillä tiloissa 105 ja 117!

2. krs

- Välikön 217 komeroissa laatikollinen viime restauroinnissa käytettyjä tapettirullia m/ Pihlgren & Ritola

LVIS

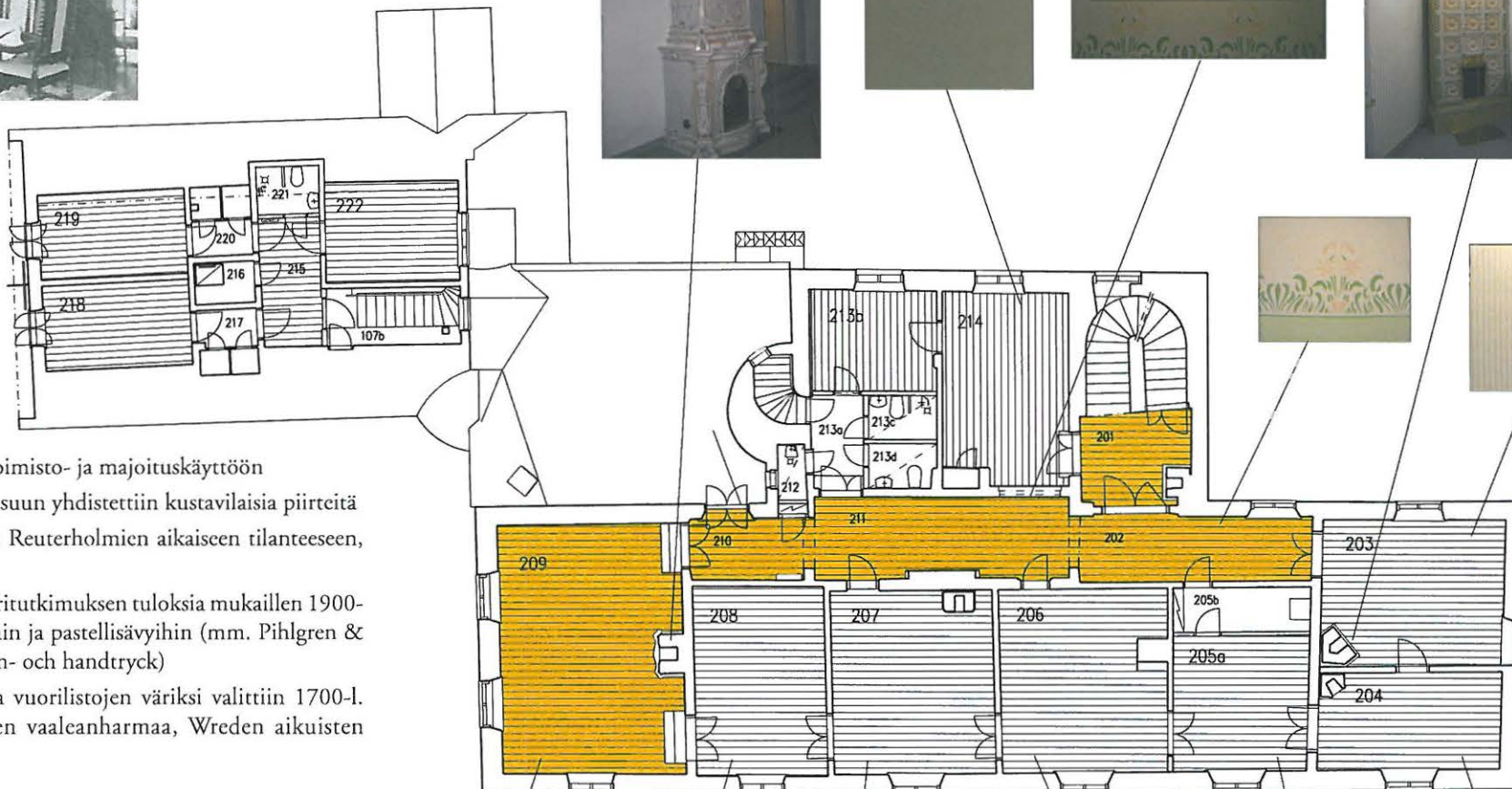
- Uudet patterit.
- Tilassa 115 helmiponttipaneelista rakennettu kookas talotekniikkaa peittävä kotelo ikkunan alla muodostaa pöytäta-son. Paneeli maalattu vihreäksi, taso sievä valkoinen.

Tila 219

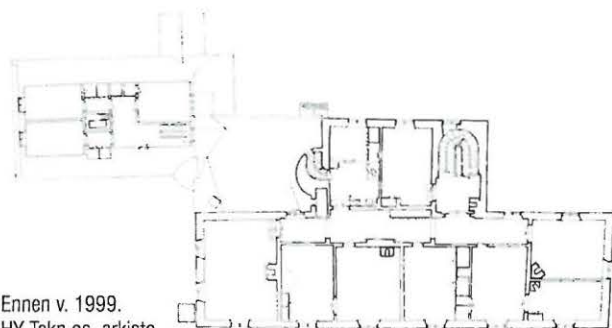
Tila 209 vuonna 1975.
MV Rho / Suoniemi.

2. Kerros

Kunnostettiin 1999 toimisto- ja majoituskäyttöön

- Wreden aikaiseen asuun yhdistettiin kustavilaisia piirteitä
- oviaukkoja avattiin Reuterholmien aikaiseen tilanteeseen, "rum i fil" 1760-l.
- tapettien valinta väritutkimuksen tuloksia mukaillen 1900-luvun alun kuoseihin ja pastellisävyyihin (mm. Pihlgren & Ritola, Duro ja Lim- och handtryck)
- lattioiden, ovien ja vuorilistojen väriksi valittiin 1700-l. kustavilaisenkin vaaleanharmaa, Wreden aikuisten ruskeiden sijaan

Ennen v. 1999.
HY Tekn.os. arkisto.

Keltaisella restauroinnissa 1997-99
säilytetty vanha lattiamateriaali.

2. kerros / vanha osa

Linnan toinen kerros purettiin ja rakennettiin kokonaan uudelleen asuinkäyttöön Reuterholmin toimesta 1760. Wreden aikana 1898-1906 tilat kunnostettiin ajanmukaiseen asuun, tapetoitiin ja varustettiin uusilla kaakeliuuneilla. Porrastoriin rakennettiin uusi kylpyhuone 213 ja kirjasto 214, jota markkeerasi koristeellinen väliseinäikkuna. Toista kerrosta tapetoitiin useaan kertaan jo Wreden aikana ja edelleen sotainvalidikodin asuntolavaiheen aikana.

Vuosina 1997-99 tilat restauroitiin työhuone- ja kokouskäyttöön samalla kun tavoitteena oli nostaa esiin Wreden aikaista asua. Nykyasu on kuitenkin eräänlainen yhdistelmä 1700-1800-luvun vaihteen ja 1900-luvun vaihteen asua. Seinät tapetoitiin 1900-luvun alusta löytyneiden tapettifragmentteja mukailen. Toisaalta lattioiden ja ovien yms. sävyksi valittiin vaaleanharmaa ruskean ootrauksen sijaan. Myös oviaukkojen avaaminen, jolla saatiin aikaan täysimittainen näkömääksi "rum i fil" viittaa Wredeä edeltävälle aikakaudelle.

Aputilat keskitettiin huoneen 213 kohdalle, joka oli wreden aikaan kylpyhuone. Huoneesta 205 on erotettu keveällä väliseinällä tekninen tila ja varasto, jossa on mm atk-laitteita.

"Rum i fil" -näkömääksi avattiin täyteen mittaansa restauroinnin 1997-99 yhteydessä.

Lattia

Kaikki lattiat ovat lautalattioita, joista suurin osa on uusittu 1997-1999, mutta vanha lattia on tallella ainakin tiloissa 201, 209, 214 ja 211

212 sk, 213a ja c välikkō ja wc:t / keraaminen laatta 100x100 harmaa jalkalista

Seinät

201 / apattu vaaleansininen

211 / rapattu+ maalattu: alaosa vihreä h147 + kapea raita, yläosa valkoinen. Art nouveau Vanamonkukka-aiheinen maalauskoristelu pohjoisseinällä (alkuperäinen wredenaikainen löytynyt puretun kaapin kohdalta, fragmentin päälle kiinnitetty tapetti, jonka päälle maalattu uusi kuvio mallin mukaan.

Tapetit ovat vanhan mallisia paperitapetteja mm. seuraavien valmistajien mallistosta Pihlgren & Ritola, Duro ja Lim-och Handtryck. Ne on valittu mukailemaan 1900-luvun alusta peräisin olevia talosta löytyneitä kuoseja ja sävyjä.

209 / tapetti, maalattu vaaleansininen

208 ja 203 / tapetti pystyraita + boordi

207 / tapetti , vaaleanpunainen kukkakuvio + boordi

206 / tapetti vaaleanvihreä kukkakuvio + boordi

205a / tapetti kermanvärinen tausta, jossa kullanvärinen kasviornamentti, ei boordia

204 / tapetti punertavanbeige tausta, jolla ruskea jugendkuvio, ei boordia

214 / tapetti vaalea kellanvihreä + karpaloboordi

213b / keltainen + boordi

213a ja c välikkō ja wc:t / seinät valkoiseksi maalattu, wc-tiloissa laatoitus 150x150 juoksulimityksellä

212 sk / rapattu ja maalattu valkoiseksi

Yläikkuna, jossa kolmiosainen kaariaihe ja väri lasit tilojen 214 ja 211 välillä

Kattopinta

yleensä vanha helmiponttilauta, valkoiseksi maalattu (uusi ainakin tilassa 212, 213)

207, 208, 210 / sileä valkoinen rapattu

Kattolistat:

209 / Punos+ simpukkakuviainen holkkakipsilista

208, 210 / Rapattu profiloitu

207 / Ei kattolistaa

Yleensä / profiloitu puulista

MUUTA

Uunit:

201 / uusrenessanssihenkinen, suorakaiteen muotoiset kevin kaiveruksin koristellut laatat, maalattu kellertäväksi

209 / uusrokoo-kakluuni vaaleita pastellisävyjä kullanväriset koristeet, hopeanväriset luket, edustalla uusi kalkkikiveys upotettuna puulattiaan

207 / valkoinen sileä kakluuni, ainoana koristeena ylimpänä kranssi, messinkiluukut keskellä ja mustat rautaluukut alempana

204 / valkoinen sileä kakluuni, kulmamalli, koristeena yläkranssi ja kasviaiheinen kohokuvionauha n. 2/3 korkeudella, messinkiluukut

204 / uusrenessanssi-aiheinen kakluuni, kasettimaiset kaakelit punertava beige + vihreä, nurkissa vihreät kierteiset kolonnit

Minikeittiö tilassa 214

Vanha seinäkomero tilassa 214, jossa tallessa linnan viime korjauksessa käytettyjä tapetteja

Käytävällä 210 ja 202 penkkimäisiä kalusteita, joiden suojassa paloposti ja lämmityksen jakotukit

LVIS

Uudet valkoiset patterit

Uudet valaisimet

Käytävä 202 vuonna 1978 ja nyt.
MV Rho / P-O Weilin.

Ullakko

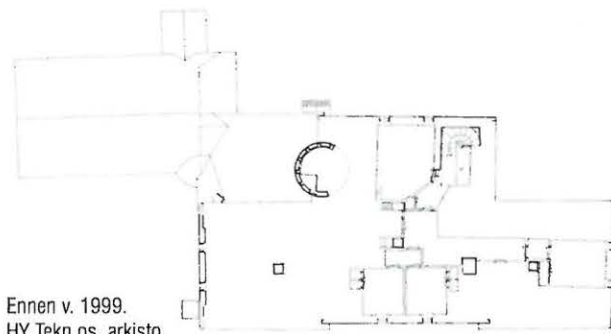
- kattorakenteet korjattiin ja yläpohjan eristys vaihdettiin
- invalidikodin aikaiset asuinhuoneet purettiin
- ilmastointiputket sijoitettiin ullakolle

Tila 303 vuonna 1975. MV Rho / Krönlöf.

Pohjapiirros 1997 / Härö arkitehdit. HY arkisto.

Ennen v. 1999.
HY Tekn.os. arkisto.

Vanha keittiö 115 vuotta 1978. MV Rho / P-O Welin.

Ulkopuoli

Julkisivut

Julkisivut on rapattu pääosin karkealla rappauksella ("kaurapuuro"), joka on maalattu hiekkakiven vaaleanpunaruskeaksi, vanhan osan ja uudisosan tekstuurit poikkeavat hieman toisistaan.

Räystäälistat, ikkuna- ja ovikehät ja tornin yläosan konsolit sekä kolonniarkadit on rapattu sileiksi ja maalattu valkoisiksi. Monumentaaliset profiloituvat oviportaalit on rapattu sileiksi ja maalattu okrankeltaisella.

Keittiösiiven päätyjen yläosat on vuorattu puisella pystyvuorauksella, joka on maalattu julkisivuihin sointuvaan beigen sävyyn.

Sokkeli

Vanhan osan sokkeli on karkeaa rappausa, joka on maalattu siniharmaaksi, rappaukseen on piirretty kiveys urien avulla. Useassa nurkassa on vinoon asetettu graniittinen nurkkakivi. Maali irtoillut levyinä pohjoissivulla.

Laajennuksen sokkeli on muurattu graniittiharkoista.

Vesikatto

Vanhan linnan vesikate on konesaumattu sinkitty pelti, mustaksi maalattu. Porraspäätyjen portaat on pellitetty samalla pellillä, mutta päädyn huipulla oleva muotoiltu päte on suojattu lyijypellillä.

1898-1906 laajennuksen uudempi keittiösiipi on katettu yksikouruisella aidolla kattotiilillä ja nivelosa sinkityllä pellillä, mutta tornin katto on kuparipeltiä (yläosassa ruskeaksi patinoitunut, alempana vihreäksi patinoitunut)

Ikkunat ja ovet

maalattu harmaiksi, smyygit ja kehät valkoisiksi, vesipellit mustat.

Sisäänkäyntiportaali, länsi

Puutarhanpuoleinen (avattu Wreden aikana)

Portaali on koristeellinen, sen kaariprofileja kannattelevat kolonetit ja oven yläpuolella on kehykseen upotettuna pyöreä vaakuna valkoisesta marmorista, portaalin kruunaa käpykoriste, joka on veistetty luonnonkivestä (ilmeisesti vuolukivi). Portaalin sisällä on kolme kolonetein kannatettua suippokaarta, keskellä ovi ja sivuilla ikkunat. Ovi on suippokaarinen paripeiliovi, lakattua tammea, alapellit rihlatut, yläpeilit puuleikkauksin koristellut. Karmi on maalattu harmaaksi, samoin ikkunat oven sivuilla. Portaalin sokkeliossa on sileäksi rapattu ja maalattu valkoiseksi, sokkelissa pintavaurioita.

Ulkoportaavat ovat punaista graniittia. Porraslyhdyt ovat myöhemmin lisätyt, kuten vaikuttaisivat olevan niiden alla olevat harmaat graniittinopat.

Sisäänkäyntiportaali, itä

Portaali on sileäksi rapattu, profiloitu ja yläosan muoto on tyyllitelty aasin-selkääkäari, okrankeltaiseksi maalattu. Sokkelikivet portaalin kohdalla graniittia. Ovi on kuusipeilinen, yksiehtinen lakattu tammiovi, jossa koristeelliset mustat takorautasaranat. Kaarevat porrasaskelmat ovat hakattua graniittia.

1760, laajennus 1800-luvun loppupuolella, restaurointi 1997 Härö-arkkitehti Oy / Merja Härö
1-kerroksinen kivirakennus 261 m²

Aumakattoinen sivurakennus on rakennettu Reuterholmien ajalla n. vuonna 1760, kun harmaakivilinnan rappautunut toinen kerros purettiin ja rakennettiin kokonaan uudelleen. Purkukivet käytettiin sitten sivurakennuksen rakentamiseen. Rakennusta jatkettiin meijeriosalla von Kraemerin ajalla 1874-1898.

Vuoden 1945 korjaus- ja muutostöissä alapohjat purettiin ja tilalle valettiin betonilaatat, jotka piettiin ja päälle tehtiin puru-sammaleristeiset lautalattiat; tällöin myös tehtiin uusia väliseiniä sekä muurattiin uusia helleja ja uuneja.

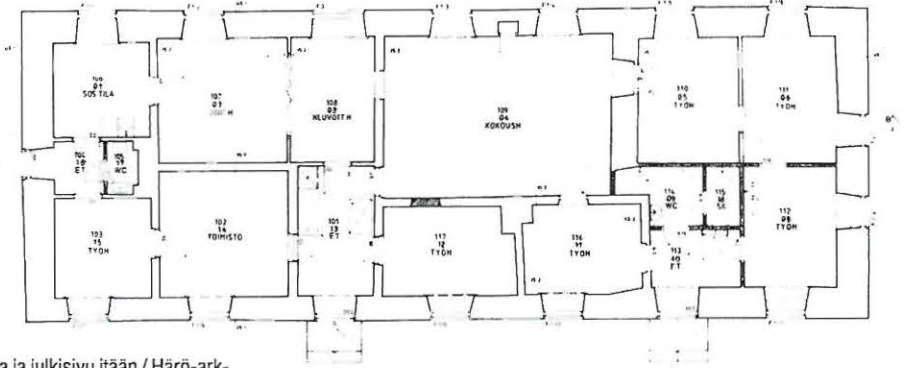
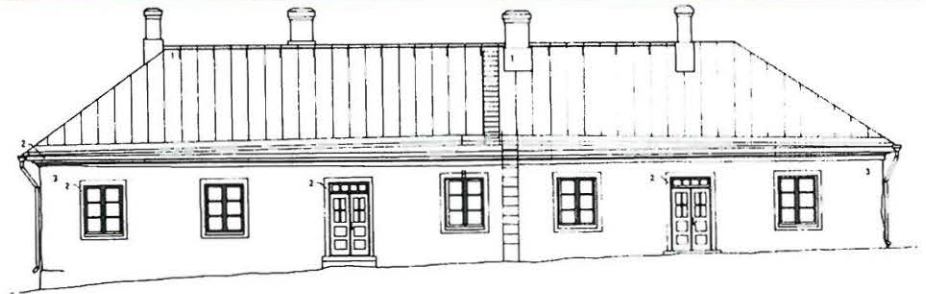
Vesikatto uusittiin 1960-luvulla; tässä yhteydessä purettiin myös kattoikkunat. Rakennuksessa on ollut palvelusväen asun- toja ja Invalidikodin aikana asuntoja perheellisille invalideille. Rakennusta on kutsuttu myös ”impilinnaksi”.

Restaurointi vuonna 1996-1997.

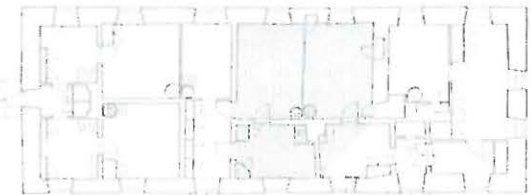
Käyttösuunnitelmassa 1990-luvun alusta sivurakennus on osoitettu Suitiaan ajatellun koulutuskeskuksen tutkijan- ja ryhmähuoneiksi. Toteutus tehtiin kuitenkin Helsingin yli- opiston koe- ja tutkimustilan toimistoksi. Rakennus kunnosteti- tiin ensimmäisenä osana linnakokonaisuuden perusteellista restaurointiohjelmaa.

Julkisivut kunnostettiin ja maalattiin sekä rakennettiin uudet sisäänkäyntikatokset. Ikkunat ja väliovet kunnostettiin perusteellisesti, ulko-ovet lienee uusittu vanhan mallin mukaan. Rakennukseen tehtiin saniteettitilat ja talotekniikka uusittiin kauttaaltaan. Vuonna 1945 valettu betoninen alapohja, joka oli aiheuttanut rakenteiden lahoamista, korvattiin uudella rakenteella. Ullakolle laitettiin lämmöneristeeksi selluviaa ja rakennus varustettiin koneellisella ilmanvaihdolla.

Vuonna 1991 julkaistussa restaurointisuunnitelmassa on ollut tarkoitus avata tai ainakin markkeerata vanha läpikulku rakennuksen poikki, toteutusvaiheesta tästä on luovuttu. Niin ikään on tässä suunnitelmassa vielä kolme uunია ollut tarkoitus säästää, loppujen lopuksi on kaikki uunit ja puuhellat kuitenkin purettu, samoin kuin kaikki kiinteä sisustus. Sisätiloihin on pa- lautettu alkuperäistä, 1700-luvun vaihtelevista pastellisävyyistä koostuvaa väriskaalaa. Vanhoja pintoja ja ajan patinaa on voitu

Pohja ja julkisivu itään / Härö-ark- kitehdit. HY Tekn.os. arkisto.

Ennen v. 1999. HY Tekn.os. arkisto.

säilyttää oikeastaan vain muutamien huoneiden katoissa.

Suuren osan kunnostustöistä suorittivat Karjaan kurs- sikeskuskeskuksen työttömyyskurssien oppilaat.

Ulkopuoli

Vesikatto on konesaumattua peltiä (1960-l.), vaakasaumoja vuodissa, mustaksi maalattu., samoin kuin neljä entistä sa- vupiippua. Jalkarännit ja syöksytorvet sinkittyä peltiä, mustaksi maalattu. Räystäslauta on puuta ja valkoiseksi maalattu. Räystäslista on rapattu, pro- filoitu ja valkoiseksi maalattu.

Seinät ja sokkeli ovat samaa har- maakivimuurausta, joka on ohuesti rapattu tai slammattu, niin että kiviloh- kareet kuultavat läpi. Vaaleanpunasa- vvyinen julkisivumaalaus ulottuu miltei maahan asti.

Julkisivu länteen v. 1975. MV Rho / Jama

Ikkuna- ja oviaukot muurissa on kehystetty sileäksi rapatulla listalla, joka on valkoiseksi maalattu. Ikkunoiden vesipellit ovat mustat. Pääsivun keskellä kehyksessä on esillä vanha teksti punaisella pohjalla.

Ulko-ovet ovat vaaleanharmaaksi maalattuja peiliovia, joiden yläosassa on pieniruutuinen ikkuna. Ikkunat ovat kaksinkertaiset sisään-ulos aukeavat, lasitus kitillä, kulmaraudat, vaaleanharmaaksi maalatut. Ikkunat ja ovet ovat 1940-luvulta ja ne on perusteellisesti kunnostettu 1997, ehkä osittain teetetty uusia vanhan mallin mukaan.

Länsisivulla entisen läpikuljettavan eteisen kohdalla ikkunan yläreuna on kaareva, sillä tässä on ollut oviaukko.

Siroet teräsrakenteiset sisääänkäyntikatokset v. 1997 ja valaisimet 1997 julkisivussa m/ Louis Poulsen ”Tolbod”

Rakenne

Perustus ja sokkeli ovat harmaakiveä samoin kuin ulkoseinät, jotka on muurattu reveteerattu tiilimuurauksella sisäpuolelta. Väliseinät on muurattu tiilestä. Aumakaton kattotuolit ovat pukkirakenteiset. Alapohja on uusittu 1997.

Sivurakennus vuonna 1934. Huomaa kattoikkuna. / MV Rho, Pettersson

Sivurakennuksen pääsisäänkäynti vuonna 1975 (MV Rho, Suoniemi) ja nykyään.

Lattia

Vanha lattiarakenne v. 1945 on purettu (yläpinnastaan pietty betonilaatta, jonka päällä koolaus, lämmöneriste ja lattialaudat oli aiheuttanut lahoa lattiarakenteissa ja hometta rakennuksen pohjoispäässä). Nykyiset lattiamateriaalit:

Lauta / Kaikissa huoneissa paitsi wc- ja pesutiloissa on nyt uusi lautalattia (1997), laudan leveys 110 mm, vaaleanharmaaksi maalattu, jonka kanssa Jalkalista uusi profiloitu, h= 95 mm, harmaaksi maalattu

Laatta / Keraaminen laattalattia 100x100 väri vaaleansininen on wc 117, sk 118 ja wc 109, ei erillistä jalkalista.

Seinät

Huoneet yleensä

Rapattu seinäpinta on tapetoitu yksivärisiksi maalatulla tapetilla, värit vaihtelevat eri pastellin sävyissä. Seinän ja kattolistan rajakohdassa on seinän sävyn mukaan vaihteleva, kuviollinen tapettiboordi, joka koostuu yleensä kahdesta allekkain liimatusta boordinauhasta

- 101 / vaalea punertavankeltainen, persikka
- 102 / vaaleansininen
- 103 / vaaleansininen
- 104 / vaaleansininen
- 105 / vaaleanpunainen
- 106 / persikka
- 108 / punainen
- 110 et / rappaus savenharmaa
- 111 / vaaleankeltainen
- 112 / kullankeltainen

- 113 et / rappaus savenharmaa
- 114 / sinivihreä
- 115 / keltainen
- 116 et / rappaus savenharmaa

117 WC / vihreä keraaminen laatta 150x150, h=1100, juoksulimitys, + punaruskea keraaminen kapea boordi, seinän yläosa rapattu ja maalattu valkeaksi.

109 WC-suihku / kuten 117, mutta seinän yläosa valkoista keraamista laattaa juoksulimityksellä.

118 sk / seinät ovat levyä

Ikkunat

Kuusiruutuiset sisään-ulos aukeavat, pystyvälikarmi. Ikkunat ovat 1940-luvulta ja ne on kunnostettu perusteellisesti v. 1997 (maalinpoisto puuputtaaksi), heloja täydennetty. Ikkunasmyygin yläreuna on yleensä kaareva., (poikkeus 101 ja pääty 106 ja 108) Ikkunoissa on rullaverhot. Ikkunasyvennykset ovat syvät, sivusmyygit maalattu valkoiseksi, samoin muurattu sileä ikkunapenkki

Ovet

Väliovet ovat neliosaiset peiliovet, 1940-luvulta. Ovet on kunnostettu perin pohjaisesti 1997, uusia ovia myös teetetty vanhan mallin mukaan. Ovien vuoriliista on rihlattu malli, joka juontaa Wreden ajalle.

Tuulikaapeissa on nyt uudet tuplaovet

Sivurakennuksen sisätiloja ennen v. 1999 restaurointia. MV Rho / Saarto.

Kattopinta

Uusi helmipontti: 101, 103, 105, 106, 108, 110, 115, 116, 117, 109, 118

Vanha lauta leveää kattolautaa, leveys vaihtelee, jatkoksia, takonaulat: 102, 104, 111, 112, 114

Vanha STP-paneeli: 113

Kaikki katot maalattu valkoiseksi.

Kattolista yleensä profiloitu holkkalista, uusi tai vanha. Tilassa 104 vanha holkka ilman profiilia.

Muu

Ikkunaseinässä on tilassa 101 ja 104 komerosyvennyks, jonka yläreuna on kaareva. Syvennyksessä on puiset avohyllyt.

Minikeittiökaluusteet tiloissa 101 ja 108 / ala- ja yläkaapit vaaleanvihreät, pyök-kivetimet, työtaso harmaata laminaattia, jossa upotettu rst-allas, kaappien yläi laatoitettu vaaleanpunaisella keraamisella laattalla.

Wc-tilassa 117 allaskaappi maalattu vihreä, taso valkoista laminaattia

Puhelin + atk komero tilassa 113 ja ryhmäkomero tilassa 110 sijoitettu kaappeihin, jotka on vuorattu pystysuuntaisella helmiponttipaneelilla

Tuulikaapissa 113 on kattoluukku ullakolle.

LVIS

Uudet, valkoiset patterit

Valaisimia on työhuoneissa kolmea tyyppiä, kaikki 1990-luvun vakiovalaisimia:

- yläpuolella peltikartio + alla lasikupu
- pieni opaailasilieriö
- lasikupu

PIHARAKENNUS

kiviosa n.1760-1810(?), puuosa 1930-, restaurointi 1997-99 Härö-arkkitehti Oy / Merja Härö

1-kerroksinen kivi-/puurakennus 228 m²

Piharakennus kuuluu osana vanhaan kartanokokonaisuuteen. Rakennuksen varhaisvaiheita ei ole pystytty tarkoin ajoittamaan, mutta sen harmaakiviosan on oletettu olevan peräisin Reuterholmien ajalta eli 1700-luvun jälkipuoliskolta.

Rakennus on L-kirjaimen muotoinen ja siinä on aumakatto, huipulla iv-piippu. Lämmittämätön rakennus koostuu kolmesta eri aikaisesta osasta:

- harmaakivestä muuratusta tilasta, joka on entinen ratsuhevosten talli
- pystyhirsistä rakennetusta käymäläosasta, jossa käymälöitä on kaikkiaan kahdeksan ja ne ovat palvelleet palvelusväkeä ja sivurakennuksen asukkaita
- invalidikodin aikuisesta rankarakenteisesta liiteristä

Piharakennus korjattiin pieteetillä 1990-luvun lopulla osana linnarestaurointiprojektia. Rakennus toimii edelleen varastona

ja toisaalta nähtävyytenä. Julkisivut ja peltikatto kunnostettiin. Vaurioituneita osia (joitakin lahoja lautoja, kattorakenteiden osia ja laseja) uusittiin vähäisessä määrin ja käymäläosasto konservoitiin. Lautarakenteiseen sisävarastoon sijoitettiin koko linnaa palveleva sähköpääkeskus.

Rakennuksen varastoihin on varastoitu rakennusfragmentteja sekä dokumentteja restauroinnin ajalta, kuten uusia ja vanhoja höylättyjä listoja, heloja, ikkunoita, tiiliä, liuskekiveä yms. Kivinen talliosa toimii varastona ja kesäisten pihatapah-tumien tukikohtana.

Ulkopuoli

Vesikatto on saumattua peltiä, mustaksi maalattu, räystäslaudat valkoiset. Sokkeli on harmaakiveä. Seinät on kiviosassa rapattu ja maalattu vaalean punaiseksi, puuosan seinät ovat pystyhirttä ja pystylautaa, punamullattuja.

Ovet ovat mustaksi maalattuja, ehkä tervattuja ja yleensä pystylautaa. Käymälän ovi on vinolaudoitettu. Ikkunat ovat

yksinkertaiset, lasitus kitillä, ja valkoiseksi maalatut. Uudet valaisimet julkisivussa m/ Louis Poulsen ”Tolbod”

Sisäpuoli ja rakenne

- massiivinen harmaakivimuuri talliosassa, väliseinä käymälö-ösaan päin muurattu tiilestä

- pystyhirsirakenne käymälö-ösaassa

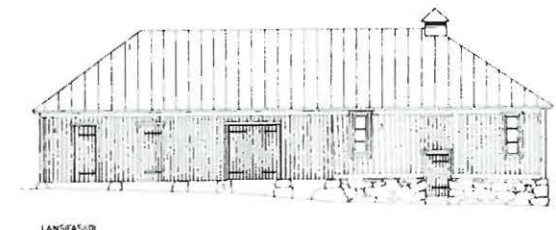
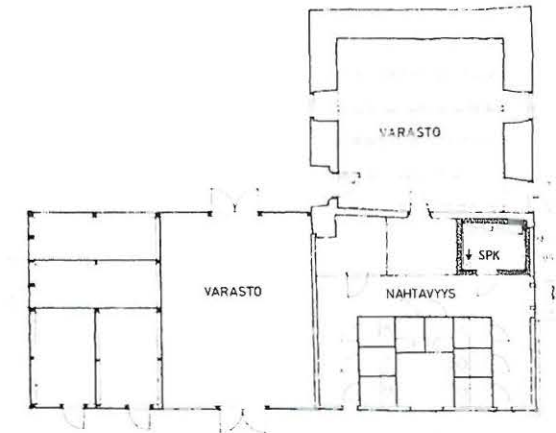
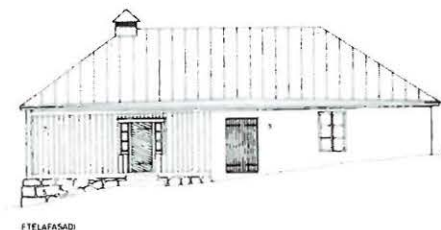
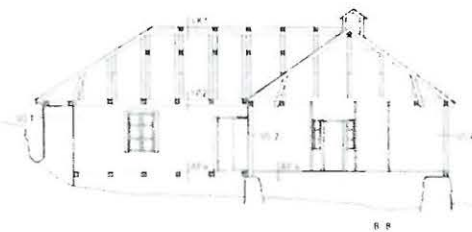
- rankarakenne liiteriosassa

Lattia on kivosassa uusi tiililattia, hiekkakan tilien kal-
lanruotokuviota ladottua tiiltä, muualla lattiat ovat käsit-
telemätöntä lankkua. Seinät on harmaakiviosassa slammattu,
sähköpääkeskuksessa maalattua lujalevyä, muualla maalaama-
tonta puuta. Katto on harmaakiviosassa vanha, näkyvät
puupalkit ja niiden välissä lomalaudoitus, ruskeaksi maalattu.
Sähköpääkeskuksen katto on maalattua lujalevyä, muualla
katto on maalamatonta lautta.

Ulko-oven karmin ja kiven välissä on eristeenä käytetty
viime korjauksessa tuotua. Kiviosan tiiliseinässä on vanha ovi,
pystysuuntaista helmiponttipaneelia. Valaisimet ovat modernit
elohopeasäteilijät.

Piharakennuksen piirustukset 1996 /
Härö-arkkitehdit. HY Tekn.os. arkisto.

SAUNA

1946 Arkkitehtitoimisto Liljeqvist & Helander, peruskorjaus 1959, uudistus 1979

1-kerroksinen puurakennus 106 m²

Kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoinen rakennus, jonka alkuperäisestä 1940-luvun arkkitehtuurista ei ole juuri mitään jäljellä. Miljööön kannalta luonteva saunarakennuksen paikka.

Harjakattoinen ja hirsirunkoinen saunarakennus on rakennettu vuonna 1946 Sota-invalidien veljesliiton huoltolaitoksen tarpeisiin. Alun perin rakennuksessa oli tilava ”miehistösauna” (16 m²) sisäänvedettyine kuisteineen sekä toisessa päässä pesutupa ja asunto. Vuonna 1979 sauna muutettiin perhesaunaksi, johon kuuluu yksi löylyhuone, kaksi puku- ja pesuhuoneyksikköä + yhteinen wc. Tässä yhteydessä päädyn asunto liitettiin osaksi pesutupaa, joten siellä on nyt myös kuivaushuone ja silitystilat. Vanha kuisti otettiin toisen saunan pukuhuoneeksi ja sisäänkäynnin eteen tehtiin kokonaan uusi kuisti, jossa on puiset pinnakaiteet. Rakennuksesta ei ole löytynyt mitään piirustuksia.

Ulkopuoli

Vesikate on aaltolevyä, harmaata kuitusementtipohjaista nk. varttilevyä. Julkisivut on vuorattu punaiseksi maalatulla loma-laudoituksella (1979), alun perin sauna oli hirsipintainen ja tervattu. Sokkeli on betonia. Alkuperäiset ikkunat ja kapealla pystypaneelilla päällystetty ulko-ovi ovat jäljellä itäisvulla, länsisivun ikkunat ja ulko-ovi on uusittu 1979.

rakennus 5

Saunan alkuperäinen veranta vuonna 1975. MV Rho / Suoniemi

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on hirsirunkoinen, alapohja on betonia. Lattiat: saunaosastossa ruskehtavaa keraamista laattaa, asunto-osan pesutuvassa ja eteisessä maalattua betonia, kuivaus- ja silityshuoneessa muovimattoa.

Seinät:

- saunan pukuhuoneissa toisessa vaakapaneelia (lakattu mänty) ja toisessa pystypaneelia- pesuhuoneissa vaaleaa keraamista laattaa, löylyhuoneessa pystypaneelia.
- pesutuvan eteisessä veistettyä hirsiseinää- pesutuvassa pystysuuntaista stp-paneelia ja levyä
- silityshuoneessa lastulevyä avosaumoin
- kuivaushuoneessa sileät seinät

Katot ovat saunassa lakattua mäntypaneelia ja asunto-osassa peittomaalattua stp-paneelia.

Sisustuksesta mainittakoon saunan lauteet, kaksi pyöreää sähkökiuasta, rautainen irtotakka jossa kuparinen kartiokupu

Väliovet saunaosastossa ovat kehäovia lakattua mäntypaneelia, saunanovi on pystypaneelia. Asunto-osassa on 3-peilisiä peiliovia rihlatuine listoineen (=samanlaiset kuin 1930-luvun)

SAUNAN ULKORAKENNUS

rakennus 6

1950

Puuvaja ja käymälä / 1-kerroksinen puurakennus 31 m²

Saunan harjakattoinen puuvaja jonka päädyssä käytöstä poistettu ulkokäymälä.

Ulkopuoli

vesikatto: musta huopakate vaakasaumoinjulkisivu: peiterimavuoraus, punamullattuovet: pystylautaperustettu betoniklosseille, ei sokkeliä

Sisäpuoli ja rakenne

runko puuta, sisäpuoli maalaamatonta lautta

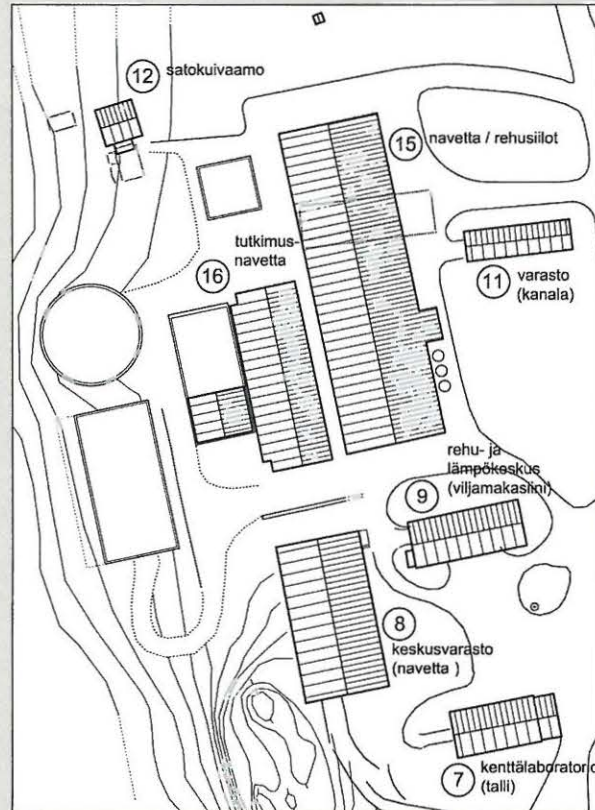
Sauna ulkorakennuksineen 1975, MV Rho / Suoniemi

2 MAATALOUSKESKUS

Maatalouskeskus muodostuu eteläisestä, oman "kunniapihansa" ympärille ryhmittyistä vanhemmista karjarakennuksista 1800-luvun lopulta ja pohjoisesta, sata vuotta nuorempien modernia suurmaataloutta edustavien tuotantorakennusten sikermästä. Kaikki nämä rakennukset on vuokrattu kymmeneksi vuodeksi eteenpäin vuoteen 2017 asti.

Maatalousrakennuksia käytetään, mutta tutkimusnavetan 16 erityislaatu sekä muuhun käyttöön muutettujen rakennusten kuten talli-laboratorion 7 ja vanhan navetan 8 potentiaali on tällä hetkellä täysin hyödyntämättä.

Arvot ja mahdollisuudet

Vanha karjapiha

Vanhan karjapihan rakennukset ryhmittyvät oman "kunnia-pihansa" ympärille liittyen kiinteästi kartanolinnaan. Vanha navetta (9) ja talli (7) ovat 1800-luvun lopulta ja uudempi Wreden rakentama navetta (8) 1900-luvun alusta. Navettarakennukset tuhoutuivat puuosiltaan vuoden 1955 tulipalossa, minkä jälkeen ne rakennettiin uudelleen. Rakennuksia on muutettu 1900-luvun lopulla uuteen käyttöön mm. työ- ja koulutustiloiksi.

Vanhimmat karjarakennukset voisivat täydentää kartanolinnan tai Suitian tilakokonaisuuden toimintaa monin tavoin tuotanto- työ- koulutus- harraste- varasto- yms. tiloina. Tähän olisi mahdollista toteuttaa suuriakin kokoontumistiloja.

- **7 vanha talli** on muutettu 1990-luvulla sisäpuolelta perusteellisesti, kun siitä on tehty kenttälaboratorio, joka on nyt vailla käyttöä. Julkisivut, porstua ja komea ullakko on tässä yhteydessä kuitenkin jätetty ennalleen. Alakerran kenttälaboratorion tiloja voisi käyttää sellaisenaan moneen muuhunkin, näissä tiloissa muutokset ovat myös mahdollisia. Talli on näistä kolmesta rakennuksesta rakennushistoriallisesti mielenkiintoisin ja muutostenkin jälkeen eniten vanhaa sisältävä. Tämä viehättävä rakennus on myös strategisesti tärkeä, koska se rajautuu suoraan kartanon pihaan.
- **8 Wreden aikaisen entisen navetan** yläkerta on komea ja korkea kylmä halli, joka toimii nyt keskusvarastona. Alakerta on harmaakivistä ja sisältää arkisen "Wrede-salin" ja eläinlääkärin vastaanottotilat 1980-90-luvulta), jotka ovat tällä hetkellä vailla käyttöä. Tässä rakennuksessa olisi potentiaalia enempääkin.
- **9 vanha navetta** palveli uudemman navetan valmistuttua viljavarastona ja nyt siellä on rehu- ja lämpökeskus

Uusi maatalouskeskus

Toimiva karjatalouskeskus on rakentunut Helsingin Yliopiston aikana vuodesta 1975 lähtien lukuun ottamatta Wreden aikaista kanalaa, joka nyt toimii varastona. Uusimmat navettarakennukset 15 ja 16 muodostavat omalla tavallaan mielenkiintoisen parin, joka edustaa navetteknologian erilaisia suuntauksia. Koenavetta 16 on lisäksi arkkitehtonisesti korkeatasoinen ja rakennusteknisesti ainutlaatuinen rakennus.

Uudemmat karjarakennukset ovat tarkoitukseensa räätälöityjä tuotantorakennuksia, joita on vaikea kuvitella muutettavan muuhun käyttöön. Ne ovat rakennusteknisesti erityisiä ja niiden kulutus on kova. Mikäli maatalouden harjoittaminen täällä joskus loppuisi, voisi niitä ehkä kuvitella maatalouden "museona", johon liittyisi lietalanta-aldaiden hyödyntäminen osana taiten suunniteltua maisemapuistoa ja rakennusten hyödyntäminen uusien toimintojen kuorina teknisesti haastavaa.

- **10 vanha kanala**, nyt navetan varasto, käyttökelpoinen
- **15 uusi navetta**, käyttökelpoinen
- **16 tutkimusnavetta**, käyttökelpoinen arkkitehtonisesti korkeatasoinen ja kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoinen, parvi- ja tutkimustilat nyt vailla käyttöä, voisi sisältää muutakin, käyttö esim. lasten vierailuihin, elämyksiin tms. opetukseen,
- **19 kuivalantala** liittyy kiinteästi navettakäyttöön
- **12 satokuivaamo** on kuori viljasiiloille ja kuivurille

n.1900 (tai n. 1875)

1-kerroksinen savi/puurakennus 631 m²

Työhevostalli muodostaa linnan 1800-luvun lopulla muutoutuneen, komean maatalouspihan yhden sivun. Rakennus on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja ympäristön kannalta tärkeä. Se rajautuu välittömästi kartanolinna pihapiiriin. Porstuaa ja vinttiä lukuun ottamatta sisätilat on muutettu täysin ja tarjoavat sellaisenaan arkisen käytännöllistä perustilaa opetuskäyttöön (esim. kuvataidekoulu, kokkauskurssit) ja tutkimuskäyttöön tai verstaaksi.

Työhevostalli, jossa oli 11 pilttuuta muodostaa kartanon 1800-luvun lopulla muutoutuneen maatalouspihan yhden sivun. Rakennus koostuu kahdesta peräkkäisestä harjakattoisesta osasta: rapatusta tallista, jonka itäpäädyssä on puurakenteinen porstua. Porstuan katon päällä on tilan vellikello.

Tallin hulpean kokoiseen vinttiin eli ylisille on kulku länsipäädyn luiskaa pitkin. Rakennuksen seinäosat ovat suhteellisen matalat verrattuna massiiviseen kattoon. Talli kunnostettiin 1930-luvulla Vapaussodan invalidien toimesta. Tällöin vuorattiin ulkoseinät sisäpuolelta sementtitiileillä.

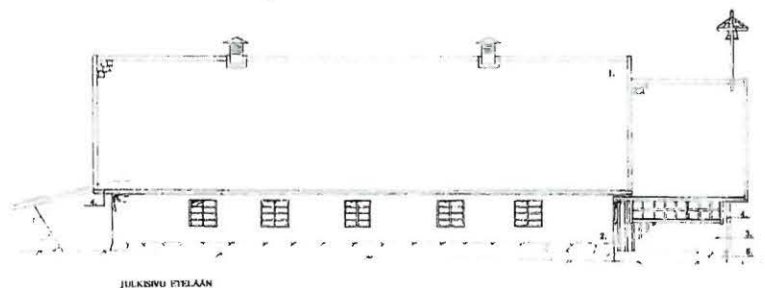
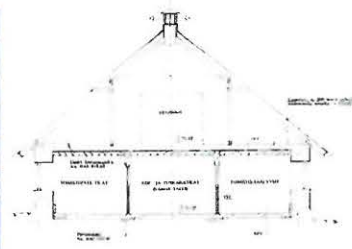
Rakennus koki perusteellisen muutoksen 1995, kun se rakennettiin koelaboratorioksi (suunn. Insinööritoimisto H-Consult Oy). Julkisivut, vintti ja porstuaosa säilyivät pitkälti ennallaan, mutta vanha talli lämpöeristettiin ja sinne rakennettiin opetus- tutkimus- ja laboratoriotiloja. Tiloja on käytetty lähettämönä. Tiloissa on myös toiminut lasten ”kesäkoulu”.

Ulkopuoli

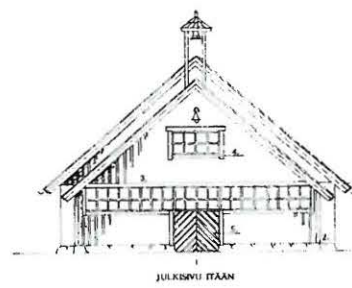
Vesikate on sementtikattotiiltä. Tallin massiiviset seinät ovat rapatut ja maalatut vaaleankeltaisella, päätykolmiot ovat saumarimavuoratut ja maalattu vaaleanharmaalla. Porstuan seinät ovat lomalaudoitetut ja maalattu vaaleanharmaalla. Sokkeli on muurattu luonnonkivestä.

Porstuan pieniruutuiset ikkunat voisivat olla 1900-luvun alusta, ne ovat yksinkertaiset ja valkoiseksi maalatut, lasitus kitillä. Talliosan ikkunat ovat kaksinkertaiset, sisään-ulos aukeavat, lasitus kitillä, ulkopuolteissa kulmaraudat. Ikkunoiden detaljit sekä vaakasuuntaa korostava ruutuajako viittaisivat 1930-luvulle.

Tallin ovet ovat vanhat ja kauniisti patinoituneet, vino-paneloidut. Länsipäädyssä on lisäksi uusi pariovi 1990-luvun remontista.

JULKISIVU ETELÄÄN

JULKISIVU ITÄÄN

Tallin pilttuut 1975
MV Rho / Suoniemi

Muutospäiväkirjat v. 1995 / Ins.tsto H-Consult Oy.
HY Tekn.os. arkisto.

KESKUSVARASTO / ent. navetta

1909, 1935-36 peruskorjaus, 1956 jälleerakennus

2-kerroksinen kivi/puurakennus 1853 m²

Vaikuttavan kokoisen navettarakennuksen katto kohoaa muiden Suitian rakennusten yläpuolelle. Kulttuurihistoriallisesti tärkeä ja ympäristön kannalta keskeinen rakennus on sisätiloiltaan kaksijakoinen: yläkerran komea korkea "kirkkomainen" tila ja alakerran 1980- ja 90-luvuilla uudistetut arkkitehtonisesti vaatimattomat tilat.

August Wrede rakennutti navetan maatalouspihan länsilaitaan vuonna 1909. Kivisessä alakerrassa oli tilat 120 lehmälle mutta sen todetaan jääneen tässä vaiheessa osittain keskeneräiseksi.

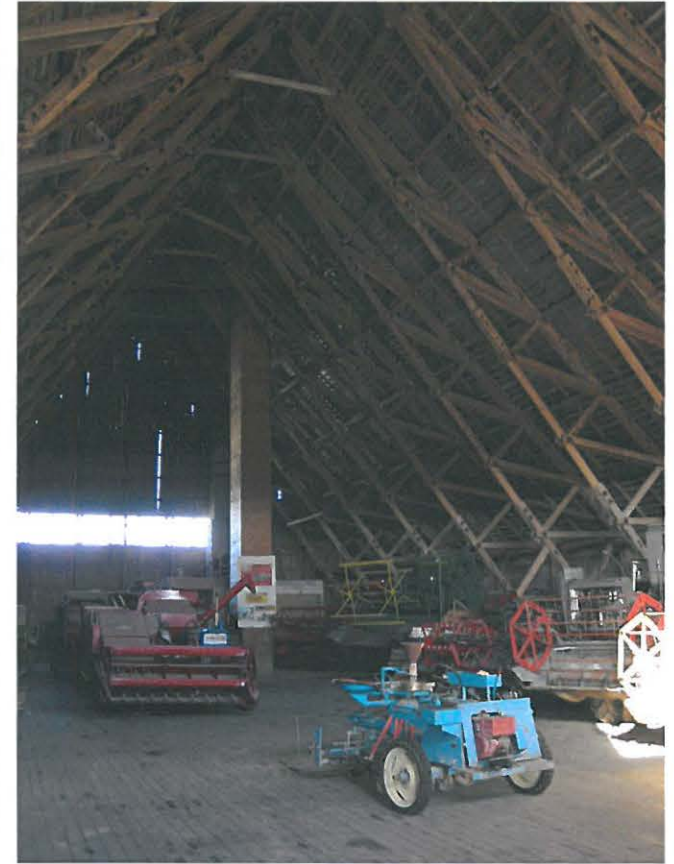
Navetassa tehtiin perusteellinen remontti vapaussodan invalidiliiton toimesta vuosina 1935-36. Päreillä katettu vesikatto tukirakenteineen korjattiin. Puinen välipohja puisine kannatusparruineen korvattiin betonisella, rautapylväin tuetulla rakenteella. Kannatuspylväille valettiin betoniperustat. Kaikki ovet ja ikkunat uusittiin. Ikkuna-aukkoja myös suurennettiin ja ne rapattiin ja varustettiin betonisin ikkunalaudoin. Ilmanvaihto- ym. laitteita korjattiin ja uusittiin ja tehtiin laajamittaisia sisustustöitä mm. rakennettiin rapattuja väliseiniä ja betonisia pöytiä ja juomakaukaloita. Navetan yhteyteen rakennettiin virtsakaivot ja pohjoispuolelle lantasailiö. Myös eteläpuolen pullistunutta kivisiltää korjattiin.

Navetan yläkerrassa oli rehuvarasto. Suurin osa alakerrasta oli varattu nautakarjalle. Pohjoispäättyyn oli erotettu tilat sikalalle ja karjakeittiölle maitohuoneineen. Navetassa oli vuonna 1942 70 nautaa, 11 sikaa ja jonkin verran lampaita.

Navetta paloi vuonna 1955, jonka jälkeen puosat ja vesikatto jouduttiin rakentamaan uudelleen. Suunnitelmat laadittiin Työtehoseura ry:n suunnitelutoimistossa ja rakenteiden, mm. kattoristikojen osalta insinööri Lars Zilliacuksen toimesta.

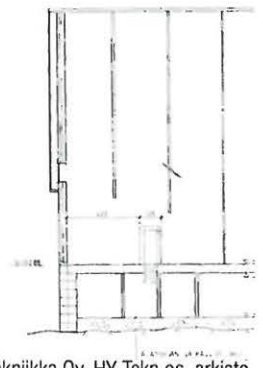
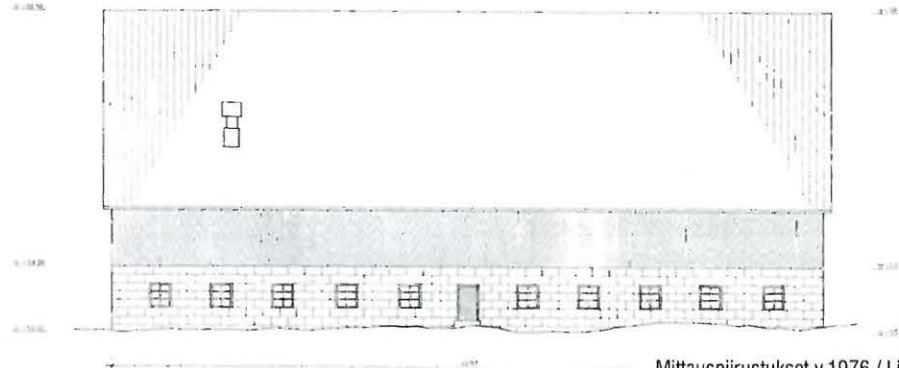
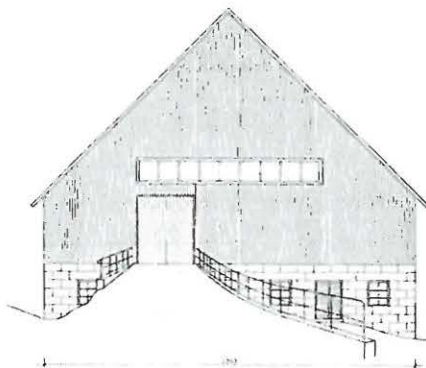
Isännistön jäseniä navetan edustalla vuonna 1948. Oikealla johtaja, agronomi Ristiluoma. Navetan vesikatto on tulipaloo edeltävässä muodossaan. Kuva julkaistu Kansan kuvalehdessä 9.9.1948.

JULKISU ETELÄN

JULKISU LAITTEEN

LEIKKAUS A-A (PIIR.NO 6320/6)

Mittauspiirustukset v.1976 / Liikennetekniikka Oy. HY Tekn.os. arkisto.

Vesikatosta tehtiin yhä korkea kuin ennenkin mutta ilman kattolanteriinia. Vanha katto oli nykyistä jyrkempi ja lähti nousemaan heti kiviosan päältä.

Vuonna 1962 navetan yhteyteen tehtiin pesuhuone ja WC. Navetta päätettiin 1972 muuttaa öljylämmitteiseksi. Tämä johti navettakeittiön matalapainehöyrykattilan muutostöihin.

Helsingin Yliopiston rakennettua uuden navetan vuonna 1979, vanha navetta muutettiin varasto- ja opetustiloiksi. Vuonna 1983 rakennettiin pukuhuoneet ja wc:t käsittävät sosiaalityilat. Samalla uusittiin vesisäiliö ja paineastiat. Vuonna 1988 rakennettiin 100 m²:n luentosali, nk. "Wrede-sali". Rakennuksen pohjoispäättyyn kunnostettiin uuden tutkimusnavetan (16) rakennustöiden yhteydessä vuonna 1997 tilat eläinlääkäriasemalle laboratorioluonteinen, vesipisteinen ja pesualueinen. Entisessä karjakeittiössä oli näyttöiden käsittelytilat ja luoteiskulmauksessa työhuone- ja eläintilat.

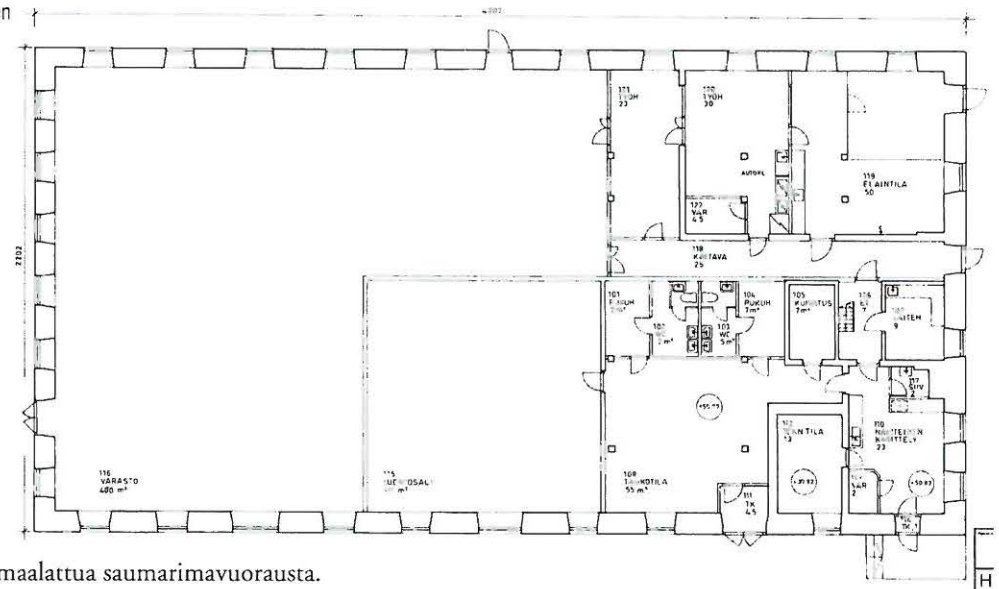
Nykyään navetan eteläpään varastotilat ja eläinlääkäriaseman toimistotilat ovat elektroniikkayrityksen käytössä. Muut tilat ovat tällä hetkellä käyttämättöminä tai maatalouden varastotiloina. Kylmässä yläkerrassa on näytteillä edustava kokoelma vanhoja maataloustyökoneita.

Ulkopuoli

Vesikate on harmaaksi maalattua peltiä. Peltiset vesikourut on laitettu vain ulko-ovien yläpuolelle. Sokkeli ja alakerran seinät on tehty säännöllisistä graniittilohkareista. Yläkerran seinät ja

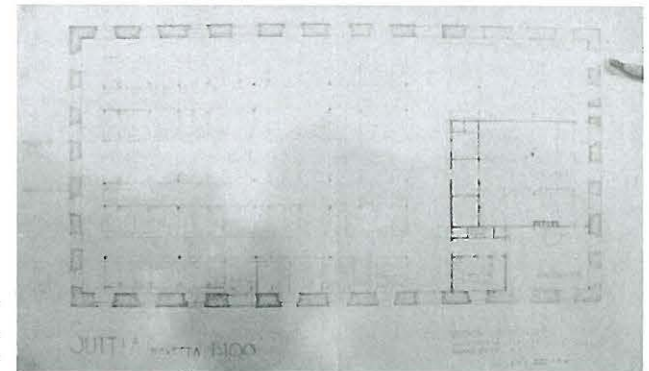

Pohjapiirustus v.1997 / HY Teknillinen osasto. HY Tekn.os. arkisto.

päätykolmiot ovat keltaisiksi maalattua saumarimavuorausta. Navetan eteläpäädyn puuosat uusittiin huonokuntoisina vuonna 2004. Lautaverhoilu ja väriytyks on kuitenkin vanhan kaltainen.

Ikkunoita on uusittu eri vaiheissa. Kaikki länsisivun ja pohjoissivun ikkunat ovat todennäköisesti 1930-luvulta. Ne ovat kaksinkertaisia ja varustettu kulmaraudoin. Vain osa ikkunoista on aukeavia ja sekä ulko- että sisäpuiteissa on kolmijako. Yksi ulkopuuteista puuttuu. Ainakin sisäpuiteissa alkuperäinen

Navetan muutospiirustus v. 1935. KArk SIVL

väri on ollut vaaleanharmaa mutta suurin osa on maalattu tummanruskeiksi. Itä- ja eteläsiivuilla on uudempiä ikkunoita. Wrede-salin ikkunat uusittiin 2000-luvun vaihteessa, ne ovat detaljeiltaan vanhoja krouvimpeja eikä niissä ole vesilistoja, sisäpuutteet ovat yksilasisia. Suurin osa eteläpäädyn varaston ikkunoista on vasta pari vuotta sitten uusittuja (varustettu vesilistöin).

Myös ulko-ovet ovat eri-ikäisiä. Kaikki on kuitenkin verhottu mustaksimaalatuilla vaaka- tai pystypanelilla. Vanhimmat ovet ovat 30-luvun ovia länsisivulla ja entisessä karjakeittiössä. Erityisesti huomiota kiinnittää karjakeittiön teräsvahvistettu lakattu sisäovi, jossa on komea vanha salpa. Eteläsiivun varastossa on uudehko teräsrakenteinen ovi. Eteläpäädyn yläkertaan johtava erikoisrakenteinen liukuovi on uusittu samaan aikaan puuosien uusimisen kanssa vuonna 2004. Liukuoville johtava betonirakenteinen luiska maalaamattomine teräsputkikakiteineen on myös uusi.

Sisäpuoli ja rakenne

Vesikattorakenne on tehty komeista kattoristikoista, jotka samalla muodostavat yläkerran sivuseinien tukirakenteen. Kattorakenteet tukeutuvat 1950-luvun korjauksessa kiviosan yläreunaan tehtyyn betoniseen tasauspalkkiin. Eteläpäädyn seinän uusitut tukirakenteet ovat vähemmän tyylikkäättä lautaristikoita. Vesikatto ja yläkerran lautaiset ulkoseinät ovat sisäpuolelta verhoamattomia ja yläkerta on siis kylmää varastotilaa.

Välikatto on kokonaan betoninen ja tuettu pyörein rautaisin kannatinpylväin. Kannatinpylväät on vahvistettu 1970-luvulla teräslatoista hitsatuin "manttelein". 1950-luvun työselityksen mukaan välikatossa on 300 mm:n kutterisaha-jauhotaite ja sen sisällä on "ilmanvaihtosysteemi". Ilmanvaihtojärjestelmään liittyy kaksi lämpöeristettyä lautaverhoilua poistoilmakanavaa (erikseen entisen navetan ja sikalan). Välikatossa on ollut kuusi lämpöeristetyin paloluukuin varustettua rehunpudotusaukkoa.

Alakerran sisäkaton raakabetonipintaa on osittain korjattu 1970-luvulla ruiskubetonoinnilla. Alakerran lattiat ovat betonia. Entisen karjakeittiön lattia on uusittu 1960-luvulla, muissa tiloissa 1970-luvun lopulla tilojen käyttötarkoituksen muuttuessa. Työhuone- ja sosiaalituloissa sekä Wrede-salissa on

muovimatot. Yläkerrassa on pääosin maalamaattomat lankkulattiat, pohjoispäässä on paljasta betonia.

Väliseinät ovat entisessä karjakeittiössä tiilisiä. Uudemmat seinät ovat pääosin kevytrakenteisiä levyseiniä. Yläkerran lämpöeristetyssä vesisäiliötilassa ja "porrasuoneessa" on siporex-tiiliseinät ja Toja-levyin eristetyt teräsbetonikatot.

Vanhassa karjakeittiössä on tummiksi lakattuja panelisisäovia ilmeisesti 30-luvulta vanhoine heloituksineen. Muualla on uudempiä vaaleampia paneliovia ja peruslaakaovia.

REHU- JA LÄMPÖKESKUS / ent. navetta ja viljamakasiini

rakennus 9

1800-luku (todennäköisesti 1818), 1935-37 peruskorjaus, 1956 jälleenrakennus, 1988 siemenlajittelukeskus

2-kerroksinen kivi/tiili/puurakennus 760 m²

Viljamakasiinin paikalla karjapihan pohjoislaidalla on ollut karjarakennus jo ainakin 1770-luvulla. Nykyinen 1800-luvulla rakennettu vanha navetta muodostaa Wreden navetan 8 ja tallin 7 kanssa komean kokonaisuuden, joka henkii Suitian merkitystä entisaikojen suurtilana. Viljamakasiini on 50-luvun tulipalon aiheuttamista muutoksista huolimatta kulttuurihistoriallisesti ja ympäristön kannalta hyvin arvokas.

Nykyisen rakennuksen alakerran kiviosat ovat mahdollisesti jo Emanuel Vikbergin vuonna 1818 rakennuttamat, joka tapauksessa se edeltää Wreden aikaa. Vuonna 1909 rakennetun uuden navetan no 8 myötä rakennuksesta tuli viljamakasiini ja mylly.

Viljamakasiinissa suoritettiin perusteellinen korjaus vuosina 1935-37. Rakennuksen kiviseinäiseen alakertaan sisustettiin sementtitiiliseinäinen myllylaitos ja lämpökattilahuone sekä väkilotavarasto ja autotalli. Alakertaan valettiin betonilattiat, ja katemateriaali muutettiin sementtitiiliseksi.

“Sota-invaliidi” -lehdessä vuonna 1938 julkaistussa ilmakuvasssa (kts. sivu 8) alakerran kaarioviaukot ovat edelleen näkyvissä samoin kuin yläkerran pitkän sivun keskiovet. Rakennus vaurioitui pahoin tulipalossa vuonna 1955. Kaikki puuosat ja katto jouduttiin rakentamaan uudelleen. Myös betoninen välipohja ja eteläsivun suorakulmaisiksi suurennetut oviaukot ovat tältä ajalta.

Ulkopuoli

Rakennuksessa on luonnonkivistä muurattu pohjakerros ja tiiliseinäinen, ulkoa rapattu yläkerta. Kiviosat on maalattu tummanharmaiksi. Tiilirappauksen keltaisen maalikerroksen alta pilkottaa paikoin ruskeanpunaista vanhempaa väriä. Tiiliosan kulmissa on vanhoja rautavahvikkeita. Päätysten yläosat ovat lautarakenteisia ja maalattu keltaisiksi. Katemateriaali on harmaa pelti, samoin vesikourut.

Kaikki vanhat tiiliholvatut kaarioviaukot on muurattu umpeen tai muutettu suorakulmaisiksi ja betonipielisiksi. Pohjoissivun kaariovet on pienennetty ikkunoiksi.

Ulko-ovet ovat teräsrunkoisia mustia ponttilautaovia. Ainakin länsipäädyn ovi on vuodelta 1970. Puiset ikkunat ovat todennäköisesti 50-luvulta. Toinen idänpuoleisista ikkunoista on muutettu iv-ritiläksi kaukolämmityskeskukseen rakennustöiden yhteydessä 1978.

Sisäpuoli ja rakenne

Sisätilat rakennettiin vuoden 1955 tulipalon jälkeen käytännössä uudelleen. Yläkerran tiiliseinissä näkyy edelleen mustuneita vanhan rappauksen jäänteitä. Yläkerrassa on avara ja korkea yhtenäinen rehuvarasto, jossa on erilaisia siilo- yms. rakenteita. Alakerran länsipäässä on siilojen alatila ja itäpäässä autotalli sekä kaukolämmitys- ja sähkökeskukset.

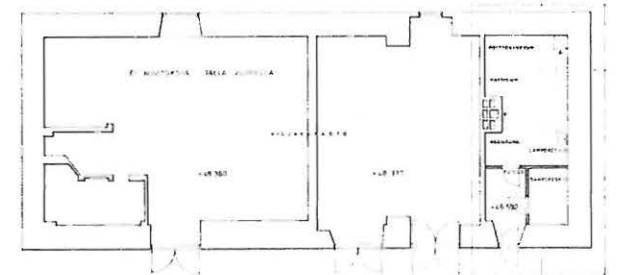
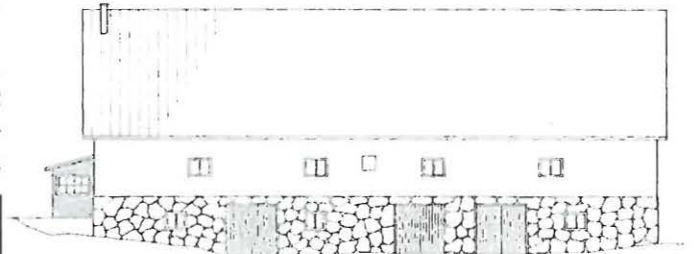

Muutospiirustus v.1977 / Uni-plan Oy. HY Tekn.os. arkisto.

Alakerran lattia on betonia. Välipohja on rakennettu osittain betonista, osittain puusta. Suurin osa yläkerran lattiasta on lautapäällysteinen. Tiiliseinien yläosassa on betoninen taseuspalkki. Myös oviaukot on betonisia.

Alakerran väliseinät ovat sementtitiilisiä. Yläkerran itäpäädyn seinät on verhottu filmivanerilla, josta on rakennettu myös yläkerran pieni sähkökeskus.

Julkisivu etelään v.1976. HY Tekn.os. arkisto.

n.1900

1-kerroksinen puurakennus 242 m²

*Vanha kanala on historiallisesti mielenkiintoinen ja rakennus-
aikanaan moderni kanalarakennus. Muutokset, joita on tehty
muutettaessa rakennus varastokäyttöön ovat hävittäneet osan
sen alkuperäisestä luonteesta, kuten suuret eteläikkunat.*

August Wrede kuvasi kanankasvatusta harrastukseksi. Hän rakennutti Suitian tilalle kaksi kanalaa, joista vain toinen on jäljellä. Se oli alunperin hyvin moderni ja harkittu rakennus suurine eteläikkunoineen.

Rakennus jakaantuu kolmeen tilaan: läntiseen suureen yhtenäiseen tilaan eli varsinaiseen kanalaosaan ja kahteen itäiseen huoneeseen, joista eteläisempi oli ennen kananhoituhuone ja pohjoisempi oli väliseinällä jaettu hautomoon ja rehuvarastoon.

Kanalan sisätiloja uudistettiin varustuksen, kuten kanojen pesien ja ruokakaukaloiden osalta sotainvalidikotiaikana vuonna 1935. Kananhoito jatkui 1930- ja 40-luvuilla, jolloin kanoja oli noin 300-400 kpl.

Kanala muutettiin alkuperäisen käytön loputtua varastoksi. Suurimmat muutokset kohdistuivat itäosan kanalaan, josta poistettiin välikatto. Eteläikkunoiden alaosat, pohjoinen oviaukko ja kanojen käyntiluukut laitettiin umpeen. Kanalan ylisille johtaneet sillat purettiin molemmista päädyistä ja länsipään ovi ja ikkunat laitettiin umpeen. Kananhoituhuoneen kuisti purettiin. Myös tulisijat on purettu ja savupiippu tyypistetty.

Yllä kanala "Vapaussodan invaliidi" -lehden artikkelissa, jossa käsiteltiin Saksan invalidihuollon valtakunnanjohtajan vierailua Suitiassa vuonna 1936. Huomioitavia ovat suuret eteläikkunat ja itäpään kuistirakennus sekä savupiippu ja vellikello katolla. (valokopio)

Ulkopuoli

Vesikatemateriaali on vaihtunut päristä huovaksi 1950-luvulla ja nykyiseksi mustaksi peltiprofiilikatoksi vuonna 1991. Vesikourut valkoiset ja muoviset. Julkisivut ovat punamullattua rimalaudoitusta. Sokkeli on betonia, joka on paikoin halkeillut ja vahvistettu rautalatoin.

Ikkunat ovat valkoisiksi maalattuja alkuperäisiä puuikkunoita. Itäpäässä on vanhat mustaksi maalatut ponttipaneeliovet ja vintin lautaovi. Länsipään ovena on varastoksi muutoksen yhteydessä tehty kaksiosainen lautaliukuovi.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennuksessa on molemmin puolin verhoiltu puurunko, jossa on välitälly, joten se on alunperin ollut talvilämmin. Sisäverhoilu on tehty 250 mm leveästä vaakalaudasta, kuten

myös säilyneet sisäkatot, paitsi entisessä kananhoituhuoneessa, jossa on sisäkattona stp-paneeli. Kananhoituhuoneen seinät on osittain päällystetty tummanharmain seinäpahvein. Muiden tilojen seinät on pääosin maalattu yläosistaan valkoisiksi ja alaosaan punaisiksi.

Itäosassa on soralattia, kananhoituhuoneessa maalaamaton lankkulattia ja hautomossa betonilattia. Ikkunoiden ja ovien listoitus on pääosin sileää lautta paitsi kananhoituhuoneessa, jossa on Suitiassa tyypilliset "rihlatut" listat. Ainoa säilynyt sisäovi on harmaaksi maalattu paneeliovi.

Vanhasta kiinteästä sisustuksesta on tallella entisen hautomon harmaaksi maalattu seinäkaappi. Kanalaosassa on jäljellä peltitynnyristä tehty lämmityslaite. Sähköasennukset ovat pääsääntöisesti uudehkoja.

1985 Wiurila Oy

teräsrunkoinen rakennus 184 m²

Kyseessä on maaseudulla 1900-luvun lopulla yleinen, korkea tapulimainen rakennushahmo, jonka katto ja julkisivut ovat peltiä. Rakennus on lämmittämätön kuori viljasiiloille sekä viljankuivauskoneistolle.

Satokuivaamo on tornimaisen harjakattoinen rakennus, joka on valmistajan (Wiurila Oy, Kuuskoski) tyyppiirustusten mukainen pakettitoimitus. Kuivaamon perustukset ja vesikatto on tehty paikalla rakennuttajan toimesta. Torniosan sivulla on pieni kylkiäinen, jonka sisällä on lämpökeskus-Satokuivaamon paikalta purettiin asuinrakennus, joka oli sodanaikainen ruotsalainen lahjatalo.

Ulkopuoli

Vesikatto on sinkittyä aaltopeltiä. Julkisivujen päätykolmiot on verhottu lomalaudoituksella, joka on maalattu keltaiseksi. Seinät ovat teräsrungon varaan kiinnitettynä voimakkaasti vaakaprofiloitua sinkittyä teräslevyä. Paikalla valettu sokkeli on betonia. Ovet ovat vaalean harmaita laakaovia. Vintin ja kellarin ovat ikkunat yksinkertaiset ja maalaamattomat.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus koostuu kolmesta osasta: betoniperustuksesta, teräsrakenteisesta laiteosasta sekä puurakenteisesta hattumaisesta vesikatosta. Laitteosassa on 14 viljasiiloa ja kuivuri. Välitasanteet ovat puurakenteiset. Puimurilta tuleva vilja kipaataan traktorilla ulko-oven kohdalla laariin, josta se joutuu kuivuriin ja edelleen siiloihin. Inventointihetkellä siiloissa oli ohraa, rehuksi lypsykarjalle. Sisäpuolen puupinnat ovat maalaamattomat.

1977 Insinööri-toimisto Tuotantorakennus Oy / rkm Seppo Ijäs, arkkitehti / rak.ark. Erkki Rantanen

1-kerroksinen teräs-/puurakennus 1834 m²

Arkkitehtuuriltaan vaatimaton tuotantorakennus on toiminnallisesti ja kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoinen palanen suomalaisen maatalouden ja siihen liittyvän yliopistollisen opetuksen ja tutkimuksen historiaa.

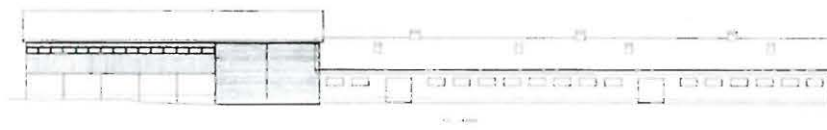
Rakennus koostuu kahdesta laakeasta harjakattoisesta osasta: korkeammasta rehuvarastosta sekä pitkästä ja matalasta navettaosasta. Lämpöeristetyin navetan ja lämpöeristämättömän säilörehuvaraston liittymäkohdassa on suuri, liukuovin suljettava ja läpiajettava kuljetusaukko. Rehuvaraston pääty on myös auki suurten liukuovien avulla.

Navetta (n. 90 paikkaa + vasikkaosasto) on alusta asti toiminut pihatto-periaatteella, eli lehmät ovat vapaina ja on koottu lypsyasemalle lypsettäviksi. Suitian navettaan on rakennettu Suomen ensimmäinen lypsyrobotti vuonna 2000. Tässä yhteydessä rakennettiin itäisivulle pieni kylkiäinen, joka sisältää maitohuoneen (Arkkitehtitoimisto Mäki-Marttunen) Navetatila on ollut tutkimusmielessä pitkittäissuuntaisesti jaettu kahteen eri tyyppiseen navettaosastoon. Verrattuna viereiseen nk. tutkimusnavettaan on tämä navetta lämpöeristetty ja toimii lietalanteriaa- ja -periaatteella.

Ulkopuoli

Vesikatto on sinkittyä aaltopeltiä. Sokkeli on sileää betonia. Navetan seinät ja rehuvaraston seinien alaosa on rakennettu pesubetonielementeistä. Seinien yläosat on vuorattu lomalaudoituksella, joka on keltaiseksi maalattu. Liukuovet ovat ruskeaksi maalattua pystylautaa. Navetan ikkunat ovat

vas. Satokuivaamon leikkaus v.1985
/Wiurila Oy. HY Tekn.os. arkisto.

aukkoja betonielementissä, jotka on lasitettu lämpölasilla. Rehuvarastossa on ikkunanauha, jonka ikkunat ovat kiinteät ja yksinkertaiset.

Sisäpuoli ja rakenne

Rehuvarasto:

- kantava runko on terästä, vesikate on itsekantava nk. trp-levy, sinkittyä terästä-
 - lattia on betonia, seinät maalaamatonta betonia ja puuta.
- Navetta:
- seinät on tehty kantavista betonielementeistä, rungon keskellä betonipilarit ja -palkki, joiden varassa kattoelementit, betoniset esijännitetyt nk. nilcon-elementit
 - lattia on betonia, osittain betoniritilää, jonka läpi liete valuu edelleen lietesäiliöön
 - seinät on sisältä maalattu alaosa vihreä, yläosa vaaleankeltainen
 - navetan eteläpäädyssä on tiilestä rakennettu osa, jossa hen-

Julkisivut v.1977 / Ins.tsto Tuotantorakennus. HY Tekn.os. arkisto.

kilökunnan sisäänkäynti sosiaaliloineen, toimistohuone sekä maituhuone ja karjakeittiö. Tämän osan lattiat ovat vaalean ruskeaa klinkkeriä 100x200 mm, seinät ovat maa tutkimusmielessä lattuja tai puhtaaksimuurattuja vihreänkel- taisesta tiilestä. Ovet täällä punertavanruskeaa filmivaneria, puiset reunalistat

Tutkimusnavetan julkisivu itään v.1996 / Arkkit.tsto Suonto-Tapaninen. HY Tekn.os. arkisto.

TUTKIMUSNAVETTA

1996 Arkkitehtitoimisto Suonto + Tapaninen
2-kerroksinen puurakennus 698 m²

Tutkimusnavetta on ollut tieteellisesti kunnianhimoinen rakennushanke, jonka lopputuloksena arkkitehtonisesti korkeatasoinen prototyyppi. Rakennus on esitelty mm. Puulehdessä 4/1997. Puurakenteinen kokonaisuus on hengeltään japanilaisvaikutteinen. Rakennuksen ominaislaatuja tulisi vaalia ja sen rakenteita pitää kunnossa.

Tutkimusnavetta on rakennettu koetilan tutkimus- ja opetu- starkoituksiin ja täydentämään perinteisempää navettaa (15). Sen avulla on voitu kokeilla uuden tyyppistä eläinsuojan rakennustekniikkaa, testata materiaaleja sekä tutkia lypsukarjan hoidon erilaisia menetelmiä ja eläinten viihtyvyyttä. Uusi navetta on kokonaan puurakenteinen ja se on lämmittämätön. Navetta on tyyppiltään pihatto (eläimet vapaina) ja se toimii kuivalantaperiaatteella. Rakennuksen kehittämissä ovat olleet

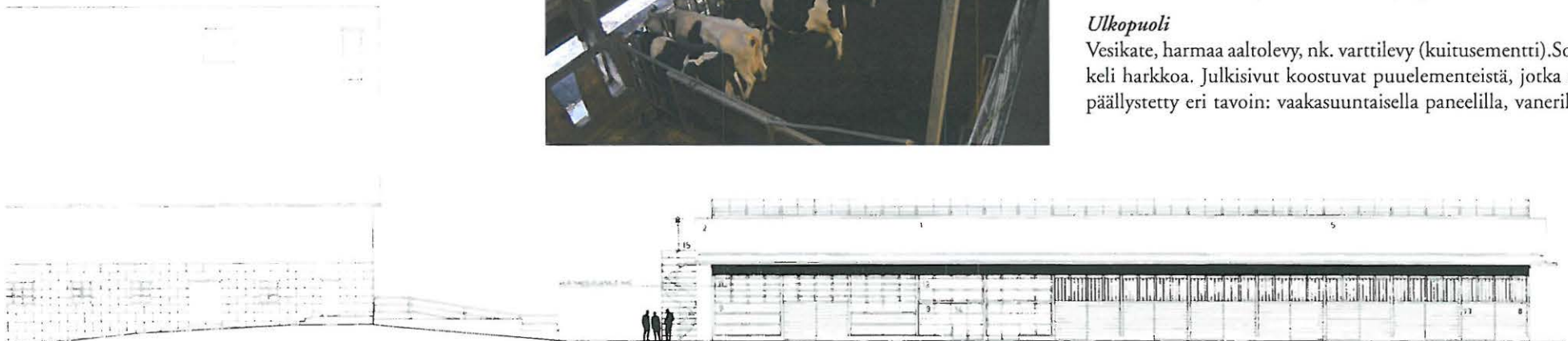
Helsingin yliopiston lisäksi mukana mm. Työtehoseura ja Teknillinen korkeakoulu.

Navetan eläinsuoja onkin piirustuksissa nimetty tutki- mushalliksi. Näiden tilojen lisäksi sisältää rakennus lämpimän tutkimuhuoneen ja laitetilan, jossa on tarkkailtu mm. säätilan vaihtelua. Navettahallin pitkittäissuunnassa kulkee katon rajassa nk. demonstraatiokäytävä, jonne vierailija pääsee ulkoa kierreporrasta pitkin.

Rakennus on muodoltaan pitkulainen suorakaide, jonka katteena on harjakatto. Katolle antavat luonnetta pitkät räystäät ja sitä jäsentää koko pituudelta kattolyhty.

Ulkopuoli

Vesikate, harmaa aaltolevy, nk. varttilevy (kuitusementti). Sok- keli harkkoa. Julkisivut koostuvat puuelementeistä, jotka on päällystetty eri tavoin: vaakasuuntaisella paneelilla, vanerilla,

Tutkimusnavetta,
Wreden navetta ja
kuivalantala lieteal-
taineen.

1987 Insinööri- ja Liikennetekniikka Oy, 1996 Arkkitehtitoimisto Suunto + Tapaninen

 katosrakennus 187 m²

Kuivalantala on rakennettu samassa yhteydessä tutkimusnavetan kanssa v. 1996 ja muodostaa sen kanssa tyylikkään parin.

Lantala koostuu suorakaiteen muotoisesta avoimesta lietealtaasta sekä sen jatkeena olevasta kuivalantalasta eli sivuilta avoimesta katoksesta, jonka alle kuivalanta kerätään. Lietealtaan vieressä on lisäksi toinen pyöreä lietesäiliö.

Kysymyksessä on kaksi navettajätteen käsittelytapaa: lietemenetelmä, jossa kaikki jätökset sekoittuvat nesteeksi ja kuivamenetelmä, jossa jätökset imeytetään olkiin tms.

Ulkopuoli

Vesikatto on harmaata varttilevyä. Sokkeli on betonivalua. Katoksen kantavana runkona on neljä komeaa vanerikehää, joiden juurella on pulttatut teräsvahvikkeet. Kehät ovat maalattomat samoin kuin katon puiset sekundäärirakenteet.

Rakennuksen sivut ovat avoimet, mutta kahdella sivulla kiittää betonisokkelin päällä matala puinen aita, joka on tehty tukevasta, ruskeaksi petsatusta laudasta avorainin. Lieteallas on valettu betonista ja siinä on vihreäksi maalattu teräspinnakaide.

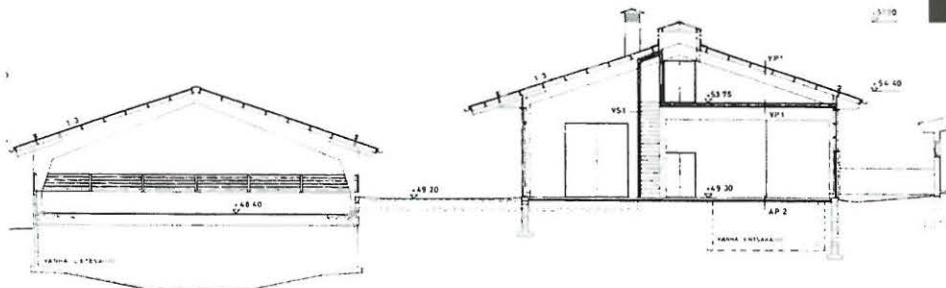
valokatteella ja puuritulällä. Elementtien reunoja on korostettu mustalla värillä, muutoin sävyt vaihtelevat vaalean ruskeasta punaruskeaan.

Sisäpuoli ja rakenne

Kantava runko koostuu puupilareista ja liimapuupalkeista, myös kaikki täydentävät rakenteet ovat puuta.

Lattiat ovat yleensä betonia, eläinparsissa hiekkaa ja demonstraatiokäytävällä vaneria.

Seinät ovat eläinsuojissa alaosiltaan vaneria, yläosasta läpinäkyvää aaltolevyä ja/tai puuritulää. Demonstraatiotiloissa seinät ovat punaruskeaa vaneria ja tutkimustiloissa valkoista vaneria.

Tutkimusnavetan ja kuivalantalalan leikkaus v.1996 / Arkkitehtitoimisto Suunto-Tapaninen. HY Tekn.os. arkisto.

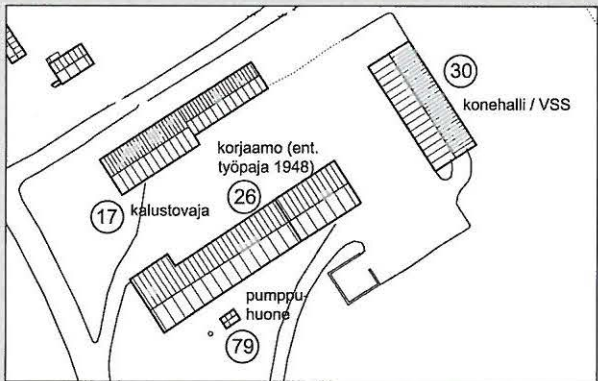
3 HUOLTOPIHA

Huoltopiha on muotoutunut invalidikodin aikaisen verstaan ympärille, kun sitä on täydennetty kalustovajalla ja konehallilla. Rakennukset liittyvät kiinteästi maatalouskeskukseen ja ympäristönhoitoon ja nekin on vuokrattu kymmeneksi vuodeksi eteenpäin.

Halleilla on sellaisenaan käyttöarvoa. Työpajarakennus 26 on lähemmin tarkasteltuna odotettua mielenkiintoisempi ja sisältää yllättävän hienoja sisätiloja. Tämä rakennus voisi tarjota inspiroivia mahdollisuuksia uudessakin käytössä.

Työpajarakennus 26 ja pumppuhuone 79 etelästä v.1975. MV Rho / Suoniemi.

KORJAAMO / ent. työpajarakennus

1948 / Arkkitehti Arne Helander, laajennus ja muutos 1979 / insinööri- ja arkkitehtitsto Uniplan, Parkatti & Salonen Oy

1-kerroksinen kalkkikiekkatiili- / puurakennus 821 m²

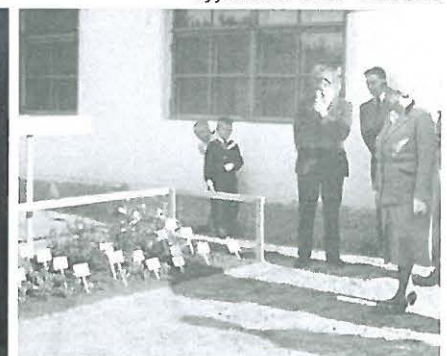
Pitkä harjakattoinen korjaamohalli rajaa maatalouskeskusten huoltopihan kaakkoissivua. Rakennuksen alkuperäinen ulkoasu on muuttunut v.1979 tehdyn laajennuksen jälkeen. Suuret ruutuikkunat ovat rakennukselle ominaiset ja tekevät sisätiloista erityisen valoisan.

Vuonna 1948 rakennetussa invalidien työpajassa tehtiin laitoksen omien töiden ohessa tilaustöinä huonekaluja, ovia, ikkunoita sekä postilaatikoita. Tämän lisäksi järjestettiin sunnuntaisin elokuvanäytäntöjä.

Pelkistetyn rakennuksen julkisivut olivat alun perin sementtitiiltä ja ikkunat tummaksi petsatut. Sisätilojen avaruutta lisäsivät nykyäänkin säilyneet väliseinäikkunat. Rakennuksen komea korkea ullakko on myös pitkälti alkuperäisessä asussaan.

1960-luvulla laadittuja suunnitelmia (arkkit. A. Helander) työpajatilojen muuttamiseksi osittain voimistelusaliksi ja uimaltaaksi ei koskaan toteutettu. Työpajan toiminta lopetettiin v.1974.

Laajennettaessa rakennusta korjaamoksi v. 1979 sitä pidennettiin ja se verhoiltiin yhtenäisellä julkisivulaudoituksella. Laajennusosan ikkunoiden koko ja ruutujako noudattavat vanhaa, kattokaltevuus poikkeaa osittain alkuperäisestä. Rakennuksen koillispäättyyn on myöhemmin rakennettu matala pulpettikattoinen varasto-osa jäteöljysäiliöitä, ongelmajätteitä ja kaasupulloja varten.

Alli Paasikivi työpajarakennuksen avajaisissa syyskuussa 1948. Kark SIML

Ulkopuoli

Vesikatto on sinkittyä profiilipeltiä. Räystäslaudat ovat valkoisiksi maalattut.

Savupiiput ovat osittain kahitiiltä sekä pellitettyjä. Julkisivut ovat lomalaudoitusta ja punaiseksi maalattut. Vanhan osan sokkeliosat ovat betonia, laajennusosalla harkkoa.

Puuikkunat ovat valkoisiksi maalattut. Ovet ovat mustansinisiksi maalattuja pystypanceliovia.

Myöhemmin lisätyn lautaverhoilun takia syvennyksiin jääneitä ikkunoita ja ovia kehystävät valkoiset laudat. Laajennusosan vakiomalliset nosto-ovet ovat ikkunallisia alumiiniovia.

1979, laajennus 1981

1-kerroksinen puurakennus 603 m²

Sisäpuoli ja rakenne

Työpajarakennus on alun perin rakennettu sementtitiilestä, kantavat rakenteet ja välipohjat ovat osittain betonia. Ulkoseinien sisäpuolet ovat rapatut. Väliseinät ovat tiilirakenteisia, sekä maalattuja että slammattuja.

Välipohja on osittain puurakenteinen ja rapattu. Lattiat ovat pääosin betonia. Sosiaalitiloissa on käytetty muovimattoa, muovipintaisia tapetteja ja kattopin-
nassa sahalautaa tai levyä.

Suuret väliseinäikkunat antavat rakennukselle avaruutta ja valoa. Sisäpuolen kaikki ikkunat ovat tummaksi petsattuja. Ikkunapenkit ovat hiottua betonia. Ovet ovat pääosin vanhoja maalattuja lautaovia tai konttoritiloissa petsattuja peiliovia. Varaston 114 seinässä on edelleen näkyvillä aukko elokuvakonetta varten.

Vanhan osan patterit ovat alkuperäiset, sähköt ovat pääosin uusitut. Rakennukseen laitettiin öljylämmitys v.1966.

Laajennusosa on puurunkoinen: kantavat pystyrakenteet ovat liimapuupalkkeja, kattotuolit perinteisiä puukattotuoleja. Seinien ja kattojen pintarakenteet ovat kipsi/lujalevyä. Uuden ja vanhan rakennuksen lattiapintojen välillä on luiskalla hoidettu tasoero.

Korjaamon pohjapiirustus v.2001. HY Tekn.os. arkisto.

Alimpana kuva avajaisnäyttelystä v. 1948. Kark SIVL.

Huoltopihaa pohjoisen puolelta rajaava kalustohalli 1980-luvun vaihteesta on yksinkertainen hyötyrakennus, mutta sellaisenaan ympäristöönsä hyvin istuva.

Kalustohalli on yksi Helsingin Yliopiston opetus- ja koetilain käyttöön 1970-luvun lopussa rakennetuista maatalousrakennuksista. Suunnittelijana oli uuden navetan tapaan insinööri- ja arkkitehtitoimisto Uniplan.

Rakennus muodostuu läntisestä vuonna 1979 valmistuneesta suljettavasta puimurihallista ja itäisestä kaksi vuotta myöhemmin rakennetusta avonaisesta traktorikatoksesta, sekä polttoainepumpun katoksesta länsipäädyssä.

Ulkopuoli

Vesikato on sinkittyä profiilipeltiä. Julkisivut ovat lomalaudoitetut ja maalattu punaisiksi. Sokkeli on betonia. Suuret liukuovet ovat vihertävän harmaasta muovitetusta profiilipelistä.

Sisäpuoli ja rakenne

Seinät ovat maalaamattontalautaa. Runko ja kattotuolit ovat puuta, puimurihallin oviseinällä on korkea liimapuupalkki. Lattia on asfalttia.

KONEHALLI ja VSS

1998 Härö-arkkitehti Oy

1-kerroksinen puurakennus 542 m²

Konehalli on arkinen hyötyrakennus 1990-luvun lopulta.

Konehalli muodostaa maatalouskeskuksen huoltopihan kolmannen sivun ja rajaa sen luontevasti metsään päin. Halli on suorakaiteen muotoinen ja harjakattoinen. Pohjoispäässä on lämpöeristämätön korkea konehalli, joka avautuu pihalle suurilla liukuovilla. Rakennuksen eteläpäädyssä on kaksikerroksinen osa, jonka alakerrassa on koetilan väestönsuoja ja sen yläpuolella lämmin varastotila.

Väestönsuoja on lisätty suunnitelmiin rakennuslupavaiheessa, koska tilalla oli tuolloin 30-40 työntekijää ja 16 asukasperhettä.

Ulkopuoli

Vesikatto on sinkittyä profilipeltiä. Julkisivut ovat lomalaudoitusta ja punaiseksi maalattua. Hallin sokkeliosat ovat betonia, väestönsuojaosan sokkeli on valkoiseksi maalattua harkkoa. Liukuovet ovat mustaa profilipeltiä Pural RR33, muut ovat mustaksi maalattua pystypaneelia.

Sisäpuoli ja rakenne

Konehallin seinät ovat maalaamatonta ja särmäämätöntä sahalautaa ja lattia asfalttia. Hallin runkona ovat teräksiset ristikkokehät, jotka on tuettu betonianturoille. Kehien varassa ovat puiset vaakakoolaukset ja ruoteet joihin ulkovuoraus ja vesikate on kiinnitetty. Vaakajuoksut ovat alkaneet hieman roikkua riittävän vinotuennan puutteesta.

rakennus 30

Väestönsuojaosa on betonirakenteinen ja myös sisäpinnat ovat maalattua betonia. VSS:n yläpuolella oleva varasto on vuorattu sileällä valkoiseksi maalattulla levyllä, lattia on maalattua betonia. Väestönsuojassa on määräysten mukainen varustus, mm. kuivakäymälät 2 kpl.

Hallin on toimittanut Aki-halli Oy.

PUMPPAAMO

1965

Harjulinna vedenottamo / 1-kerroksinen puurakennus 12 m²

Harjulinna laajennustöiden yhteydessä valmistunut pientä mökkiä muistuttava huoliteltu porakaivo- ja pumppuonerakennus.

Ulkopuoli

Vesikate on kattohuopaa ja pahasti sammaloitunut. Julkisivumateriaalina on valkoiseksi maalattu limilaudoitus, joka on kulmissa sahattu tiukkaan jiiriin. Räystäät ja peitelistat on maalattu krouvisti tummanruskeiksi. Listojen alkuperäinen väri on valokuvista päärellen ollut seinäpintaa vaaleampi. Maalipintojen kunto on huonohko. Sokkeli on betonia.

Valkoisiksi maalattut alkuperäisikkunat ovat puuta ja kaksinkertaiset. Helat ovat vanhat. Ikkunoiden alareunassa ei ole vesilistaa, mikä näkyy maalipinnan huonokuntoisuutena. Ovi on harmaa pystyponttiovi, johon on liitetty ilmanvaihtventtiilit. Sisäovi on valkoinen peiliovi. Ovissa on lankavetimet.

Sisätilat ja rakenne

Sisäseinissä ja -katossa on vaalea levytys. Lattia on harmaaksi maalattua betonia. Lattiassa on teräksinen kaivonkansi. Sisustukseen kuuluu kaksi vuonna 1964 valmistunutta vesisäiliötä ja uudempi pumppulaite.

4 "KYLÄ"

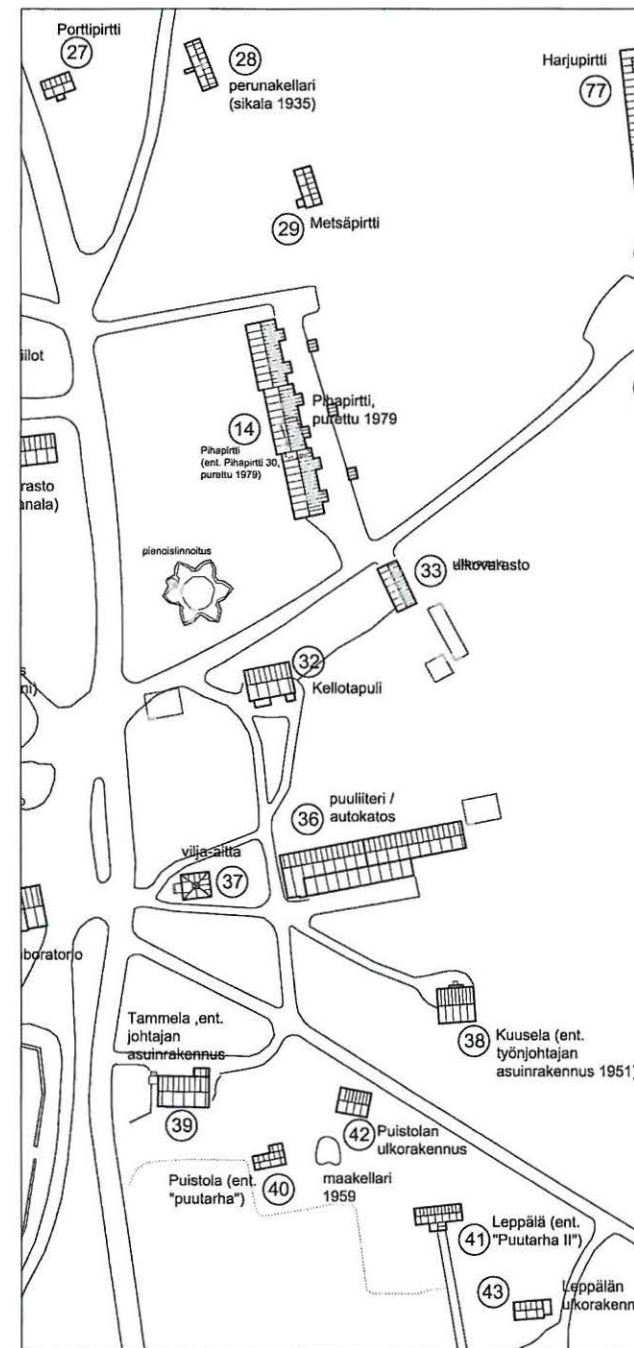
Kylämiljöön koostuu asumuksista ja näiden ulkorakennuksista, jotka yhdessä muodostavat kylämäisen tiivistymän. Vanhimmat niistä ovat työväenasuntoja 1800-luvun lopulta ja uusimmat 1970-luvulta. Joukossa ovat laadukkaat omakotitalot 1950-luvulta ja rivitalot 1960- ja 1970-luvulta.

Hienon vastaparin linnalle muodostavat etelärinteen pieni-irteiset asumukset lehtikuusten keskellä. Suurin osa asuintaloista on edelleen asuttuna, mutta kaksi pientaloa (27 ja 29) on ollut vailla käyttöä 1970-luvulta asti. Ne ovat vailla mukavuuksia ja päässeet rappeutumaan, lisäksi on Leppälä 41 ilman mukavuuksia, vaikka siellä edelleen on asuttukin. Näiden asuinrakennusten kunnostamisella alkaa olla kiire, mikäli halutaan säilyttää näin rikas ja monipuolinen ympäristö. Pienetkin asunnot voivat puolustaa paikkaansa.

Arvoja ja mahdollisuuksia

- **Omakotitalot 32 Kellotapuli, 38 Kuusela ja 39 Tammela** ovat käyttökelpoisia asuntoja, joilla on kaunis sijainti ja ympäristö. Ne on varustettu perusmukavuuksin, mutta ovat kunnostuksen tarpeessa. Kuusela on remontoitu sisältä aivan äskettäin, muiden keittiöt ja pesutilat ovat 1970-luvulta. Kellotapulिन katto vaatii pikaista korjausta. Tammela ansaitsisi julkisivun kunnostuksen pieteetillä, jotta rakennuksen hienot yksityiskohdat pääsisivät esiin.
- **Mökit 27 Porttipirtti, 29 Metsäpirtti, 40 Puistola ja 41 Leppälä** ovat pieniä sieviä mökkejä 1800-luvun lopulta 1970-luvulta kauniissa ympäristössä. Mökit ovat ilman mukavuuksia paitsi Leppälä, joka taas on kooltaan aivan miniatyyrimäinen. Kaikki mökit ovat huonokuntoisia ja vaativat pikaista kunnostusta. Muut mökit ovat asumattomia paitsi Puistola ja Leppälä.
- **Rivitalo 14 Pihapirtti** on puuelementtirakenteinen ja sisältää tilavia, suhteellisen hyväkuntoisia perheasuntoja 1970-luvulta kauniissa ympäristössä. keittiökalusteet ja saniteettitilat vanhat, sisätilat normaalin pintaremontin tarpeessa
- **Talousrakennukset 28, 33, 42, 43** ovat yleensä asuinrakennusten pihapiiriin kuuluvia varastoja
- **Puuliiteri ja autokatos 36** on käyttökelpoinen nykyisen kaltaiseen tarkoitukseen tai ulkokuoren sisään voisi rakentaa muutakin, esim. loma-asuntoja
- **Vilja-aitta 37**, hirsimakasiini 1800-luvun lopulta puolustaa paikkaansa sellaisenaan

Nykyisen rakennuksen paikalla on aikaisemmin sijainnut vanha Pihapiirtti-niminen rakennus. Uusi rivitalo valmistui vuonna 1979 alueen henkilökunnalle ja se on edelleen asuinkäytössä. Rakennus on säilynyt pitkälti alkuperäisessä asussaan.

Yksikerroksinen harjakattoinen rivitalo on Enso-elementtitalo E75, jota on sovellettu rivitaloksi Insinööri- ja arkkitehtitoimisto Uniplanin (Parkatti & Salonen Oy) suunnitelmien mukaan.

Rakennus koostuu kolmesta yksiköstä, jotka on porrastettu toisiinsa nähden. Yksiköt koostuvat kahdesta 3h+k asunnosta (yht. 5 kpl), lukuun ottamatta rakennuksen eteläpäätä, jossa on yksi kaksio, asukkaiden yhteiset saunatilat sekä tekniset tilat.

Asukkaiden pienet ulkorakennukset, 3 kpl, on sijoitettu pihatien toiselle puolelle rakennusta vastapäätä olevaan rinteeseen. Ne koostuvat kahdesta vajasta.

Ulkopuoli

Pitkää rakennusta jäsentävät avonaiset sisäänkäyntikuistit. Kattopinnan jatkeena olevaa ulokkeellista katosta kannattavat puupilarit vaakapalkkeineen.

Julkisivut ovat punaiseksi maalattua sahapintaista lomalaudoitusta, nurkka- ja räystäslaudat sekä päätyä jakava vaakalista ovat valkoiset. Sisäänkäyntikuistien pystypilarit, vaakakaiteet ja katosten alapinnat ovat valkoisiksi maalattuja. Sisäänkäyntitaso on betonia. Harkkoperustukset on lietty harmaaksi.

Loiva vesikate on Vartti-levyä (rooman ruskea), joka on sammaloitunut. Neliömäiset poistoilmapiiput ovat punaiseksi maalattua peltiä.

Puuikkunat ovat valkoisiksi maalatut. Alkuperäisissä suunnitelmissa on kaksiosaisen ikkunoiden toiseen osaan esitetty vaakajako, mutta vain kahdessa ikkunassa on vaakajako. Ikkunoiden vesipellit ovat sinkityt. Ovisa on mustaksi maalatut pystypaneeli-ovet.

Ulkovajoissa on samat materiaalit kuin itse rakennuksessa.

Sisäpuoli ja rakenne

Rivitalo on elementtirakenteinen, ulko- ja väliseinät sekä yläpohjat ovat Enso-elementtejä, perustukset leca-harkkoa.

Kaikki lattiapinnat ovat muovimattoa, jalkalistat ruskeaksi petsattua puuta pesuhuonetta lukuunottamatta. Maalattujen levyseinien avosaumot ovat näkyvillä. Seinissä on osittain muovitapetti. Kattopinnat ovat maalattua levyä, pesuhuoneessa on lakattu puupaneelikatto.

Ikkunat ovat sisäpuolelta ruskeaksi lakatut, parvekkeen ikkunaovi on valkoiseksi maalattu. Väliovien karmit listoineen ovat ruskeaksi maalatut, laakaovet ovat valkoiset.

Eteisessä on naulakko, yhdessä makuuhuoneessa kiinteät komerot. Sinapinkeltaisten keittiökalusteiden taustalla on tumman punainen muovitapetti.

Vesikatoltaan valitettavan huonoon kuntoon päässyt, kulttuurihistoriallisesti ja ympäristön kannalta arvokas asuinrakennus. Porttipiirtti on toinen säilyneistä, todennäköisesti 1880-luvulla Suiitiaan rakennetuista muonamiesten "piirtti"-rakennuksista. Vesikaton pikaisen korjaamisen jälkeen rakennus sopisi hyvin kesäkäyttöiseksi asuin- tai majoitusrakennukseksi.

Porttipiirtti käsittää tuvan ja kamarin sekä kylmän kuistin. WC-tai suihkutiloja ei ole. Matalalle vintille on ollut pääsy ulkoa rakennuksen itäpäästä nyt hävinneitä tikkaita pitkin.

Rakennusta on kunnostettu perusteellisesti 1930-luvulla. Pärekatto muutettiin tiilikatoksi 1948. Vuonna 1957 molemmat huoneet maalattiin ja tapetoitiin sekä niihin asennettiin korkkimatot. Perusteellisempi korjaus tehtiin uuden asukkaan myötä vuonna 1969, jolloin tulisijat muurattiin uudelleen ja asennettiin keittiön komerot ja tiskipöytä. Seinät maalattiin ja

tapetoitiin ja tehtiin sähkötöitä. 1930-luvulta peräisin olevasta avoverannasta tehtiin ovellinen kuisti. Ulko-ovi on uusittu vuoden 1975 jälkeen.

Porttipirtti on muilta osin suhteellisen hyväkuntoinen mutta katto on pahasti sammaloitunut ja savupiipun ympäristö on lahonnut ja romahtanut osittain sisälle tupaan. Yhtenä syynä on todennäköisesti kostumaan päässyt 1960-luvun mineraalivillaeriste. Rakennusta käytetään traktorin- ym. renkaiden varastona.

Ulkopuoli

Vesikatto on sementtitiilistä. Ruskeaksi muovitetusta pellistä valmistetut vesikourut ovat uudehkot kuten myös kuistin huopakate. Savupiippu on sementtitiilinen.

Pitkänurkkainen hirsirunko on verhottu rimalaudoituksella 30-luvulta. Punamullatussa verhoilussa on käytetty leveitä lautoja. Sokkeli on kiveä, mutta päällystetty betonilla eikä siinä ole tuuletusaukkoja. Kuistissa on vain nurkkakivet. Hyväkuntoiset alkuperäiset ikkunat on todennäköisesti öljymaalilla valkoiseksi maalattu ja niiden vesilistat on pellitetty. Kuistin ovi on mustaksi maalattu ikkunallinen paneeliovi.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennuksen hirsirunko on tuvassa levytetty ja kamarissa tapetoitu. Katot ovat paneelia ja levyä. Lattioissa on likainen harmaahko linoleum. Sisäovet ovat vaaleiksi maalattuja peiliovia alkuperäisin heloin ja Suiatialle tyypillisin ”rihlatuvin” ovilistoin.

Kiinteästä sisutuksesta on jäljellä Hörgforsin puuhella ja 60-luvun keittiökaluusteet. Kamarissa on peltiuni. Vintille ei ollut pääsyä.

Hyväkuntoisen näköinen Porttipirtti vuonna 1975
kuva: MV Rho / Suoniemi

ULKORAKENNUS

1935

Käymälä, sikala ja perunakellari / 1-kerroksinen puurakennus 63 m²

Perunakellari on tärkeä osa pienipiirteistä asuinmiljöötä. Rakennus on aikanaan huolella ja rationaalisesti rakennettu Vapaussodan invalidien työkodin tarpeisiin. Kulttuurihistoriallisesti se kertoo lähimenneisyydestä, jolloin Suomessa elettiin puolittain omavaraistaloudessa.

Asuinrakennuksia palveleva ulkorakennus on muodoltaan pitkulainen ja harjakattoinen. Maan päällä oleva kerros on jaettu väliseinillä osastoihin: keskiosaa on käytetty eläinsuojana (sikala/lampola/kanala) ja päätyjä puuliiterinä/heinävarastona/käymälänä. Vuodesta 1975 yläkerta on käytetty varastona.

Täyskorkeassa maanalaisessa kellarissa on viisi erillistä lukollista ja sähkövalaistua peruna- ja juureskellaria. Kellarit ovat olleet tilan asukkaiden käytössä näihin päiviin asti, inventointihetkellä oli niistä vain yksi aktiivisessa käytössä.

Ulkopuoli

Vesikatto on profiloitua vartti-levyä ja täysin sammalen peitossa. Julkisivut ovat ponttaamatonta pystylautaa ilman peiterimoja ja punaiseksi maalattuja. Ikkunat ovat ristikkomalliset ja puuta, valkoiset, puitteissa on kulmaraudat, lasilistat ovat puuta. Ovet ovat vaaka- ja pystylaudoitettuja paneeliovina, vaaleanharmaaksi maalattuja.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on muuten puurakenteinen, mutta kellariosa on betoni- ja harkkorakenteinen. Yläosan seinät ja katto ovat maalaamatonta puuta, lattiansa harva laudoitus. Kellaria vastaan lämmöneristeenä on paksu kerros olkea.

Kellaritilojen seinät ovat harkkoa ja tiiltä, katto betonia (lautamuotti) ja lattian sementtivalua, ovet vaakapaneelia. Yksi ovi pudonnut saranoiltaan makaamaan lattialle.

n. 1880

Asuinrakennus / 1-kerroksinen hirsirakennus 51 m²

Miljööön kannalta ja kulttuurihistoriallisesti tärkeä rakennus, jossa yhdistyy Suitian keskeisiä vaiheita: muonamiehen asuminen 1800-luvun lopulta ja 1935 eteenpäin invalidikodin perheasunto. Vuodesta 1975 rakennus on ollut asumaton, sitä on käytetty varastona ja nyt ovat ulkoportaat labonneet käyttökelvottomiksi. Rakennus on sisätiloiltaan hyvin säilynyt mutta siinä ei ole mukavuuksia kuten wc- ja pesutiloja. Metsäpirtti voisi edelleen palvella asuntona tai majoitustilana ainakin kesäisin.

Metsäpirtti on ”mäkitupamainen” harjakattoinen asuinrakennus, jossa on perätysten porstua, keittiö ja kamari. Porstuan edessä on avokuisti. Porstuan takaosan kautta on käynti vintille. Rakennuksessa ei ole asuttu vuoden 1975 jälkeen, vaan sitä on käytetty varastona.

Metsäpirtti on leimallisesti 1930-luvun asussa, jolloin se on kunnostettu perusteellisesti invalidikodin asumukseksi. Tähän asuun on rakennuskortiston mukaan tullut vähäisiä täydennyksiä: keittiön uuni uusittu, insuliitit ulkoseiniin, kaksi komeroa tehty keittiöön, maalaus+tapiseeraus 1954, korkkimatot 1958, eteiseen komero +lattia, ulkoportaat uusittu 1960, vaahtomuovitiiviste lattioihin ”UF-eriste Oy” 1972.

Ulkopuoli

Vesikate on sementtikattotiiltä ja varsin sammaloitunut. Julkisivu on saumarimavuorattu ja punaiseksi maalattu, nurkka- vuori- ja räystäslaudat ovat valkoiset. Sokkeli on lohkokiveä.

Avokuisti on harjakattoinen, sen nurkkatolpissa on yksinkertaiset veistetyt koristeet. Kuistilla on kiinteä penkki. Kuistin portaat ovat romahtaneet.

Ikkunat ovat valkoiset, kuusiruutuiset sisään-ulos aukeavat, puitteissa kulmaraudat, lasitus kitillä. Ulko-ovi on neljään osaan jaettu peiliovia, vaaleanharmaaksi maalattu.

Oik.ylh. Metsäpirtti vuonna 1975.
MV Rho / Suoniemi

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on hirsirunkoinen, välipohjat puuta. Lattiat ovat maalattua lautaa, nyt osalla korkkimatto. Keittiön ja kamarin seinissä on tapetti ja katoissa insuliittilevyt. Porstuan seinissä ja katossa on nk. stp-panelia (pyöristetyt särmät).

Väliovet ovat kolmipeilisiä peiliovia (30-l), rihlatut vuorilistat ovat tyypillisiä monissa Suitian rakennuksissa. Kiinteästä sisustuksesta mainittakoon peltikuorinen ”pönttöuuni” kamarissa, puuliesi keittiössä, keittiökaapistot (1930-l.)

KELLOTAPULI

n. 1890, laajennus 1977

Asuinrakennus / 2-kerroksinen puurakennus 134 m²

Työväen asunto 1800-luvun lopulta on ympäristön kannalta arvokas.

Harjakattoinen Kellotapuli on kahden perheen väenasunto, jossa asutaan edelleen. Rakennus on kunnostettu perusteellisesti 1930-luvulla invalidien toimesta ja perusparannettu yliopiston henkilökunnan asuntotarpeisiin jälleen v. 1977, jolloin sitä on myös laajennettu kuistimaisilla osilla, joissa on tuulikaappi sekä wc- ja suihkutila (28.4.1977 Uniplan / Marjatta Erwe).

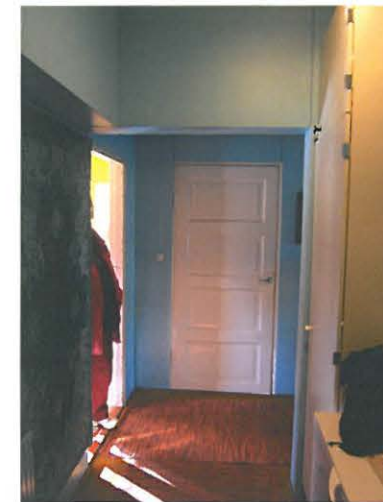
Rakennus on sisätiloiltaan 1970-luvun asussa, paikoin on havaittavissa myös jäänteitä 1930-luvulta. Rakennus on kunnostuksen tarpeessa.

Ulkopuoli

Vesikate on sementtikattotiiltä ja täysin sammaloitunut, pohjoislappeella katteessa lahovaurioita ja alimmat tiilirivit putoamassa. Savupiiput ovat puhtaaksimuurattua tiiltä ja pahoin rapautuneet. Kuistiosan vesikate on aaltopoinmutettua kuitusementtilevyä, nk. vartti-levyä.

Julkisivu on saumarimavuorattu ja vaaleanharmaaksi maalattu, vuori- ja räystäslaudat ovat valkoiset. Sokkeli on sementtipintainen.

Kellotapuli vuonna 1975. MV Rho / Suoniemi

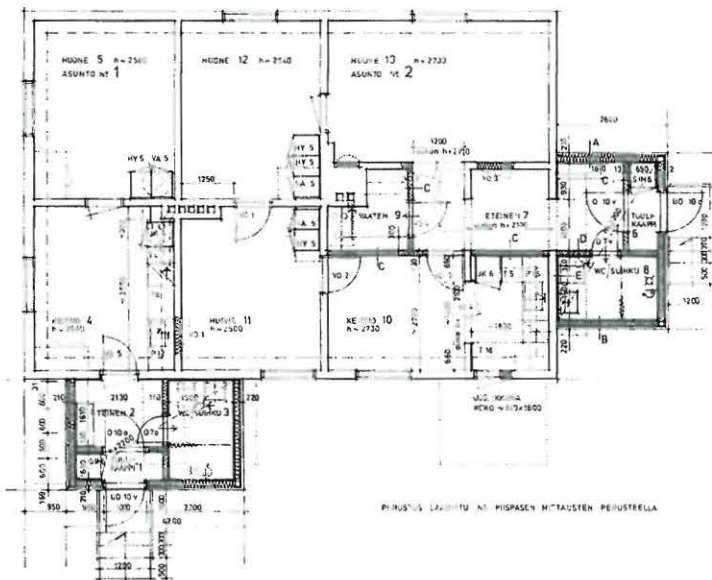

Ikkunat ovat valkoiset, yleensä kuusiruutuiset sisään-ulos aukeavat, puitteissa kulmaraudat, lasitus kitillä. Vintin ikkunapuitteet ovat vihreäksi maalatut ja tämän ikkunan vuorilaudat ovat muita vanhemmat, niissä on koriste-viisteet. Ulko-ovi on pystypaneeliovi 1970-l., mustaksi maalattu.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on hirsirunkoinen, välipohjat puuta. Lattianpäällysteenä ovat nyt muovimatot 1970-luvulta. Seinillä on paikoin lastulevyä avosaumalla ja paikoin tapettia. Kattopinnat ovat insuliittilevyä/ stp-panelia tai sileää levyä.

Väliovet ovat pääosin 4-peilisiä peiliovia (30-l), niiden rihlatut vuorilistat ovat tyypillisiä monissa Suitian rakennuksissa. Keittiökalusteet ovat 1970-luvulta, keltaisiin levyövin ja samanlaiset kuin monissa muissakin Suitian rakennuksissa. Pesutilojen seinissä on muovitapetti.

Kellotapulin muutospiirustus v.1977 / Uniplan Oy.
HY Tekn.os. arkisto.

Rakennus on osa pienipiirteistä historiallista asuinmiljöötä.

Asuinrakennuksia palveleva vaatimaton ulkorakennus on muodoltaan pitkulainen ja harjakattoinen. Sisätila on jaettu väliseinillä useaan pienempään loosiin, joten julkisivun eri puolilla on yhteensä 13 erillistä ovea.

Viime vuosina rakennusta on käytetty paperinkeräys- ja jätevarastona.

Ulkopuoli

Vesikatto on profiloitua, tiilenpunaista vartti-levyä. Julkisivut ovat ponttaamattomia pystylautaa ilman peiterimoja ja punaiseksi maalatut. Rakennus seisoo kivitolppien varassa ja sen alusta on muilta osin auki. Päätyjen yksinkertaiset ikkunat ovat T-ristikkomalliset ja puuta, valkoiset. Ovet ovat pystylaudoitettuja pancelioivia, mustaksi maalatut.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on lautarakenteinen. Seinät ja katto ovat maalaamattomia puuta, lattiassa harva laudoitus.

Puuliiteri / ajoneuvokatos kuuluu vilja-aitan kanssa 1800-luvun lopun rakennusvaiheeseen. Historiallisesti merkittävä rakennus sijoittuu vilja-aitan jatkeeksi ja rajaa yhdessä sen kanssa talouspihan etelästä.

Monikerroksellista puu- ja kärryliiteriä on laajennettu useampaan otteeseen runsaan sadan vuoden aikana. Pitkässä harjakattoisessa rakennuksessa on nykyisin varastoja ja autokatos.

Loivaan rinteeseen 1890-luvulla rakennettua puuliiteriä on todennäköisesti jatkettu ensin liiteriosalla ja sen jälkeen (v.-34) katetulla avoimella vajalla. Viimeiseksi on vuosina 1945-59 rakennettu eteläseinustan autokatos ja muutettu länsipäädyn kalustovaja varastoksi. Rakennuksessa ollut alun perin useampia omintakeisia kulmaikkunoita, joista laajennuksien jälkeen on vain yksi kokonaan näkyvissä.

Ulkopuoli

Luonnonkiville perustettu lautarakenteinen vaja on tehty särmäämättömästä lomalaudasta. Sitä on jatkettu harvalaudoitettulla osalla, jonka jatkeena on avoin katettu vaja. Avoimien oviaukkojen kulmat ovat viistetyt. Laajennusosan puutolpilla on betoniperustukset.

Alkuperäisen pärekaton päälle on tehty peltikatto v. 1957 ja eteläpuolen katoksen peltikatto on tehty v.1972. Peltikatot ovat osittain ruostuneet.

Pohjoispuolella on suuret pariövet ruskeaksi maalattua pystylautaa. Ovilla on takorausarajat. Ikkunoita on vain muutamia, rakennuksen länsipäädystä. Alkuperäiset kiinteät yksinkertaiset puikkunat ovat valkoisiksi maalatut. Ikkunoita ja ovia kehystävät valkoisiksi maalatut vuorilaudat.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennuksen ulkoseinät ovat lautta ja välipohjat puurakenteisia. Sisätiloissa on lankkulattiat, katosten alla pelkkä maapohja.

Puurakenteisten kattotuolien päällä on särmäämättömästä laudasta tehty harvalaudoitus ja sen yläpuolella päreet peltikaton alla.

1886 (?)

Näyttely- ja kesäkahvilarakennus, 2-kerroksinen puurakennus 118 m²

Historiallisesti merkittävä vilja-aitta on rakennettu 1800-luvun puolivälin jälkeen, katolla olevan rautaviirin mukaan vuonna 1886.

Noppamaisen rakennuksen toiseen kerrokseen kerättiin 1980-luvulta lähtien historiallista esineistöä Suitian tilan rakennuksista ja näin sinne on muodostunut

mielenkiintoiseksi nähtävyydeksi alueen pieni museo. Ensimmäisessä kerroksessa toimi yliopistoaikana opiskelijoiden erikoistilaisuuksissa pitämä kesäkahvila. ”Yliopistoaikana” Suitiassa kävi vuosittain n. 10 000 turistia.

Ulkopuoli

Rakennuksessa on aumakatto ja ylimpänä pohjamuodoltaan neliomäinen lanterniini, jossa diagonaalipuittein koristellut

ikkunat. Vilja-aitta on ulkopuolelta punamullattu ja saumarimavuorattu. Julkisivulaudoitusta on uusittu 1930-luvulla. Lanterniinien lisäksi rakennuksessa on yksi ikkuna. Ikkunaa ja ovia kehystävät veistoskoristellut valkoisiksi maalatut kehyslaudat. Perustuksena on luonnonkivisokkeli.

Alkuperäinen pärekatto on myöhemmin uusittu sementtitiileiksi. Räystäään kannattajat on profiloitu ja ne on räystäslautojen mukaan maalattu valkoisiksi.

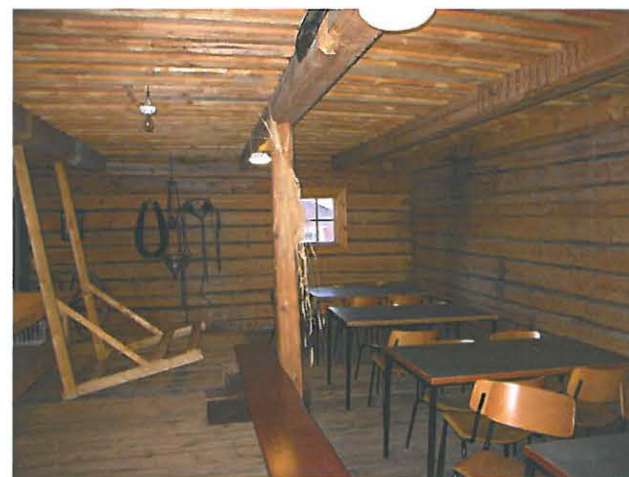
Paneeliulko-ovi ja sen yläpuolinen luukku ovat diagonaalilaudoitusta. Sekä ikkunat että ovet on maalattu valkoisiksi.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on hirsirakenteinen lanterniiniosaa lukuun ottamatta. Vanhaa lautalattia on tehty leveistä lankuista ja sitä on osittain uusittu.

Vilja-aitan laariseinät on purettu pois. Ensimmäiseen kerrokseen on rakennettu väliaikaisia hyllyjä kahvilatoimintaa varten. Toiseen kerrokseen on tehty puuhyllyt museotavaroita varten.

Lanterniinien koristeelliset ikkunat ovat väriltään vihertävät ja osittain maalattomat. Lanterniinista roikkuu Malminkartanon vanha vellikello.

KUUSELA

1951 arkkitehti Helmine Snellman

Asuinrakennus (ent. työnjohtajan asunto) / 1-kerroksinen puurakennus 98 m²

Kuusela kuuluu Suitian tilan työntekijöiden asuinrakennusten muodostamaan pihapiiriin. Se on 1950-luvun vaatimaton puolitoistakerroksinen omakotitalo, jota somistaa pieni sisäänkäyntikatosp.

Kuusela eli työnjohtajan asunto on rinteeseen sijoitettu, harjakattoinen rakennus, jossa on täysi asuinkerros, puolikas kellarikerros teknisine- ja pesutiloineen sekä tilava, käyttämätön ullakko.

Rakennus on remontoitu sisäpuolelta perusteellisesti viimeksi v. 2006, jolloin mm. viemärointi, keittiö, pesutilat ja lattian päällysteitä uusittiin sekä seinät levytettiin saneerauskip-silevyllä. Inventointihetkellä talossa asui tilan pääkarjako perheineen.

Ulkopuoli

Vesikate on punaista, tiiltä jäljittelevää teräslevyä. Korkea savupiippu on pellitetty ja punaiseksi maalattu. Julkisivuissa on peiterimavuoraus, joka on maalattu harmaaksi. Kuistin tolpat, alakatto, kaide ja ikkunoiden vuorilaudat ovat valkoiset. Sokkeli on paikalla valettua betonia, harmaaksi maalattu.

Ikkunat ovat 1950-l. puuta ja valkoiset, puitteissa kulma-raudat, lasitus kittaamalla. Ulko-ovi on 1950-l. pystysuuntaista keilapaneelia, nyt harmaaksi maalattu, (ennen ollut lakattu), sisäpuolelta 4-osainen kehysovi. Kellarin ovi on ulkoa pysty-paneelia.

rakennus 38

1. kerroksen mittapiirustus / Eero Lamminen.
HY Tekn.os. arkisto.

Sisäpuoli ja rakenne

Pohjakerros on betonirakenteinen, yläkerta puurakenteinen. Lattiat: yläkerran lattiat on päällystetty v. 2006 harmaalla linoleumilla, alakerran pesutiloissa on keraaminen laatta.

Seinät ovat yläkerrassa tapetoituja tai maalattuja. Katoissa on halltex-levyalaatta, keittiössä ja eteisessä lastulevy avosau-moin.

Väliovet painikkeineen ovat 1950-luvulta. Yläkerrassa valkoiseksi maalattuja laakaovia, alakerrassa tummaksi petsattu-ja kehysovia. Uudet harmaat keittiökaluusteet ovat vuodelta 2006.

1957 arkkitehti Viljo Karppinen

Asuinrakennus (ent. tilanjohtajan asunto) / 2-kerroksinen betoni-/puurakennus 243 m²

Tammela edustaa osaltaan 1950-luvun arkkitehtuurin parhaita perinteitä – viimeisteltyä yksinkertaisuutta. Julkisivun ja sisäpuolen yksityiskohdissa on hienovaraista yksilöllistä otetta ja edustavuutta, mikä kuvastaa rakennuksen hierarkkista asemaa. Rakennus kuuluu tärkeänä osana Suitian työntekijöiden asuinrakennusten muodostamaan pihapiiriin.

Tammela eli tilan johtajan asunto on rinteeseen istutettu kakikerroksinen ja harjakattoinen rakennus. Yläkerran pohjaratkaisu on modernin avoin. Rakennus on remontoitu sisäpuolelta perusteellisesti v. 1980, jolloin mm. keittiö, pesutiloja ja lattian päällysteitä on uusittu. Inventointihetkellä talossa asui edelleen kohtilan pitkäaikainen johtaja.

Ulkopuoli

Vesikate on punaista sementtitiiltä. Julkisivuissa on peiterimavuoraus, joka on maalattu vihertävän harmaaksi. Sokkeli on graniitinharmaata besubetonia, pystysaumoin. Korkea savupiippu on puhtaaksimuurattua punatiiltä.

Ikkunat ovat puuta ja valkoiset, puitteissa kulmaraudat, lasitus kittaamalla. Karmeja on korostettu punaruskealla maalilla. Ulko-ovet lakattua tammipystypanelia, lukuun ottamatta kellarin lasiovea, joka on peittomaalattua puuta.

Julkisivussa on harkittuja hillityllä tavalla dekoratiivisia ja yleensä rakenteeseen liittyviä yksityiskohtia: sisäänkäyntikatoksen kekseliäät puuliitokset, kattotuolien päiden pykälät, ikkunoiden kehykset ja sovitus hieman ulos julkisivupinnasta, pääsisäänkäynnin korostus ulostyönnöllä tai teräskateiden sirot taivutukset.

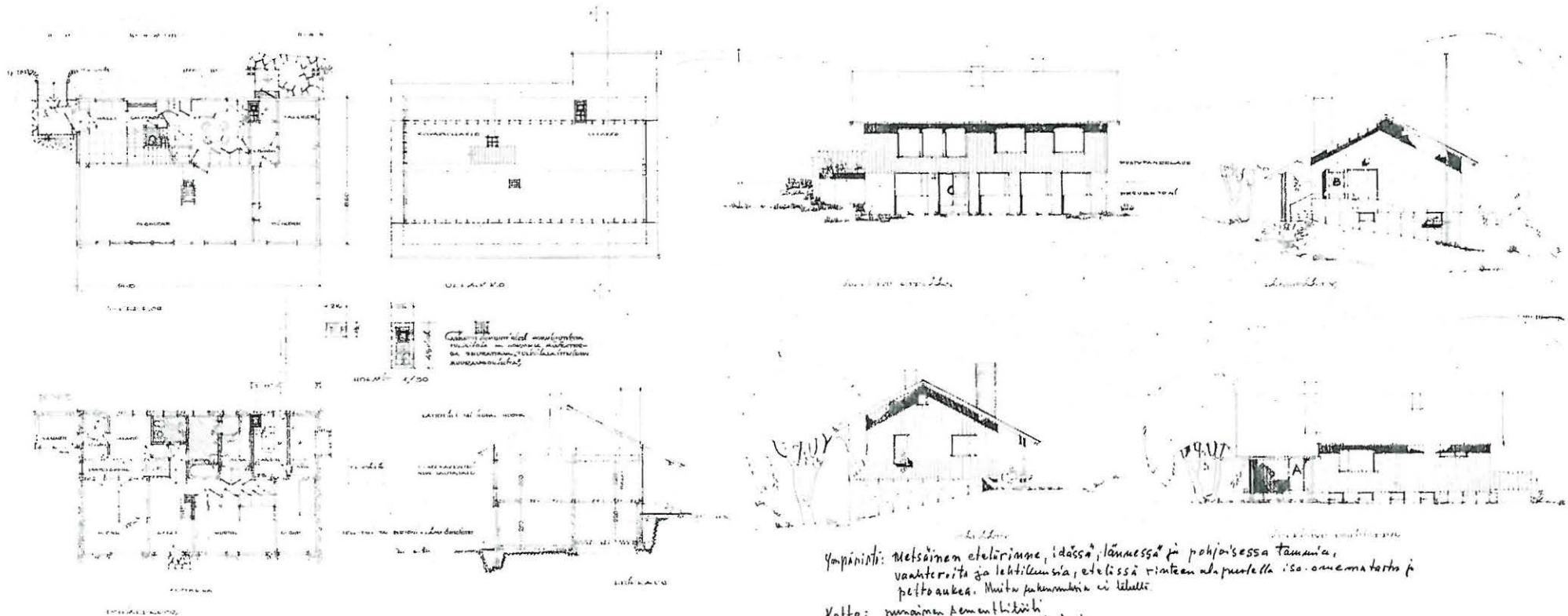

Sisäpuoli ja rakenne

Pohjakerros on betonirakenteinen, yläkerta puurakenteinen. Yläkerran hallissa, olohuoneessa ja ent. työhuoneessa on jäljellä alkup. mosaiikkiparkettilattia, nk. rila-parketti ja saunan pesuhuoneessa 1950-luvun tyylikäs mosaiikki. Muualla on lattiapäällysteenä tällä hetkellä muovimatto. Seinät ovat tapetoituja tai maalattuja, katoissa halltex-levyalaatta tai silcä levytys.

Sisäpuolen yksityiskohdista mainittakoon hallin ja tuulikaapin tammipaneloinnit, portaikon sulavat yksityiskohdat ja alakerran takka. Väliovet ovat kaikki 1950-luvulta osa on tammea, osa on maalattuja. Mainittakoon, että 1950-luvun henkinen olohuoneen puupalkista ja pystyritilästä koostuva tilanjakaja/köynnöskasviteline ei ole alkuperäinen vaan nykyisten asukkaiden rakentama.

Ympäristö: metsäinen etelärintama, idässä, lännessä ja pohjoisessa tammua, vankeroita ja lehtiläisiä, etelässä rinteeseen alapuolella iso onnemartta ja peltokaukeus. Muuta pakenemistä ei ollut.

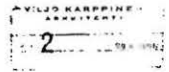
Katto: puuraimen kerronkattilinen

Sävellet: graniittimarmarin perustat

Laudotus: vanhat pöytälaudoitus raimotuksella

Pöydät: vanhat kivet raimotuksella

Ovet: A ja B tammia, C lasia, C-oven ruupeat porttolaatikon rakennuksessa gabi. peittisi näkyvät ja ruupeat ja kaikkialla

Tammelan piirustukset v.1955 / Viljo Karppinen.
HY Tekn.os. arkisto.

SUITIA / SOHTAJAN ASUNTO / 1/100/

PUISTOLA

n.1900, laajennus 1980

Asuinrakennus / 1-kerroksinen puurakennus 47 m²

Tämä lähes miniatyyrimäinen rakennus Wreden ajalta on osa etelärinteen pienipiirteistä asuinmiljöötä, joka muodostaa bienovaraisen vastaparin Suitian linnalle.

Puistola on ”mäkitupamainen” harjakattoinen asuinrakennus, jossa on keittiö ja kamari. Se on kunnostettu perusteellisesti 1930-luvulla ja 1950-luvulla. Rakennusta on laajennettu v. 1980 kuistiosalla, jossa wc, suihku ja tuulikaappi.

Ulkopuoli

Vesikate on savikattotiiltä ja pahasti rapautunut, samoin kuin puhtaaksimuurattu savupiippu. Laajennuksen katemateriaali on ilmeisesti kattotuopa. Julkisivu on saumarimavuorattu ja kermanvärisiksi maalattu, nurkka- vuori- ja räystäslaudat ovat valkoiset. Rakennuksessa on laudalla vuoratut pitkänurkat. Sokkeli on luonnonkiveä. Rakennus on rinteessä, osittain lähes maahan vajonneena.

Ikkunat ovat valkoiset, kuusiruutuiset sisään-ulos aukeavat, puitteissa kulmaraudat, lasitus kitillä. Näkyvä karmiosa on maalattu punaruskeaksi. Laajennusosassa on yksinkertaisempi ikkuna ja uusi ulko-ovi on lakattu pystypaneeli-ovi.

Puistola vuonna 1975. MV Rho / Suoniemi

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on hirsirunkoinen. Lattiasa muovimatto, katossa puupaneeli, seinillä tapetti.

Väliovet ovat kolmipeilisiä peiliovia (30-l), rihlatut vuorilistat ovat tyypillisiä monissa Suitian rakennuksissa (1900-l. alusta / 1930-l.).

Puistolan
ulkorakennus
vuonna 1975.
MV Rho / Su-
oniemi

rakennus 40

PUISTOLAN ULKORAKENNUS

n. 1900

1-kerroksinen puurakennus 65 m²

Ulkorakennus on Wreden ajalta ja osa etelärinteen pienipiirteistä asuinmiljöötä.

Ympäriöiviä asuinrakennuksia palveleva ulkorakennus on muodoltaan suorakaide ja siinä on harjakatto. Rakennuksessa on ovia kaikilta sivuilla ja sisätilat on jaettu väliseinillä osastoihin: aitat, halkovajat ja käymälä. Nykyisin rakennusta käytetään jätepaperin välivarastointiin.

Ulkopuoli

Vesikatto on profiloitua punaista tiilijäljitelmäteräs-levyä. Julkisivut ovat saumarimavuorattu ja punaiseksi maalattu. Rakennus seisoo kivi- ja puurakenteen varassa, muilta osin sokkeli on avoin.

Ikkunat ovat yksinkertaiset ristikkomalliset ja puuta, väriltään valkoiset, puitteissa on kulmaraudat, lasilistat ovat kittiä. Nurkka- vuori- ja räystäslaudat ovat valkoiset. Ovet ovat vaaka- ja pystylaudoitettuja paneeliovia, vaalcanruskeaksi maalattu.

Eteläpuolen oven edessä on puinen ulkoporras, joka on lahoamassa, samoin kuin oven alaosat.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on lautarakenteinen. Seinät, lattia ja katto ovat maalaamatonta puuta.

rakennus 42

LEPPÄLÄ (ent. "Puutarha")

1800-luvun puoliväli?

Asuinrakennus / 1-kerroksinen puurakennus 128 m²

Jyrkkä harjakattoinen rakennus on perimätiedon mukaan rakennettu 1850-luvun puolivälin jälkeen Wreden kappeliksi. Alun perin rapattu rakennus on ollut kooltaan puolet nykyisestä. Rakennus on hyvin merkittävä sekä historiansa että sijaintinsa kannalta.

"Kappelin" sijainti vaikuttaa hyvin harkitulta. Se on päätteenä ritarisalin

päätyikkunasta avutuvalle näkymälle.

Rinteen juurelle sijoittuva rakennus rajautuu puutarhan alueeseen ja invalidiliiton aikana siitä tuli luonteva puutarhurin asunto. Vuonna 1945 rakennusta laajennettiin yhdellä huoneella ja kuistilla. Rakennukseen vedettiin vesi- ja viemäri v. 1952 ja sähkölämmitys laitettiin v.1973. Yliopistoaikana siitä tehtiin talonmiehen asunto.

Rakennus on edelleen asuinkäytössä. Kuistilta on käynti keittiöön, jonka molemmin puolin on asuinhuoneet. Lasikuisti on lämpöeristetty vuonna 1982 ja kuistin portaat on uusittu muutamia vuosia sitten.

Leppälä vuonna 1975. MV Rho / Suoniemi

Ulkopuoli

Jyrkkä harjakattoinen rakennus on alaosaltaan karkeaksi rapattu ja punaiseksi kalkkimaalattu, nurkat ovat sileät ja valkoiseksi maalatut (rappaus muistuttaa sivurakennusta /rak.2 myös väriltään). Yläosa on puurakenteinen ja julkisivu punamullattua pystylautaa. Laajennusosa ja myöhemmin lisätty sisäänkäyntiosa on punamullattua pystyrimalaudoitusta. Katteena on kaksikouruinen savitiili. Laajennusosan tiilikatto on vuodelta 1957. Räystäslaudat ovat valkoisiksi maalatut ja räystäiden alapinnat punaisiksi maalatut.

Vanhalla osalla on valkoisiksi maalatut T-malliset ja laajennusosalla kuusiruutuiset sisään-ulos aukeavat puuikkunat. Kuistin ikkunat ovat pystysuuntaiset nauhamaiset ikkunat. Ulko-ovi on uusittu. Savupiiput ovat tiilestä muurattu, vanhempi koristeellisempi. Räystäskourut ovat sinkityt.

Sisäpuoli ja rakenne

Alkuperäinen osa on luonnonkivisokkelin päälle rakennettu rapattu ristikkopuurakenne (hirsirakennus rakennusluettelossa). Laajennusosa on lautarakenteinen ja perustukset ovat betonia. Rakennuksessa on kylmä ullakkotila, johon on käynti sisältä kattoluukusta.

Kamarin valkoiseksi maalattu perinteinen peltiuuni on uusittu 1968. Vihreällä ja valkoisella maalatut peiliovet ovat todennäköisesti 1940-luvulta. Ovilistat ovat uritetut. Kuistin välioivessa on ruutuikkunat.

Lattiapintana on sekä linoleum että muovimatto. Seinät on levytetty, kattopinnoissa on käytetty sileää levyä, Halltex-levyä ja valkoiseksi maalattua panelointia keittiössä ja kuistilla. Kuistin seinäpinnat ovat pystypaneelia. Ikkunalautojen puukannakkeet ovat profiloituneet.

1946

1-kerroksinen puurakennus 54 m²

Leppälä vuonna 1975. MV Rho / Suoniemi

Leppälän varastorakennus sijoittuu puutarha-alueen rajalle ja se puutarhan toimiessa se oli alueen tarvikevarastona. Se on vaatimaton hyötyrakennus, mutta kuuluu olennaisena osana mäenrinteen rakennuskantaan.

Vuonna 1946 valmistunut Leppälän varasto on yksinkertainen harjakattoinen vajarakennus. Rakennuksen pätyyn on myöhemmin tehty pulpettikattoinen laajennus vastaavilla materiaaleilla.

Ulkopuoli

Rakennus on perustettu luonnonkivipilareille ja on pohjattu v. 1964. Välipohjat ovat lautarakenteiset.

Alkuperäinen pärekatto on myöhemmin korvattu nykyisellä mineriitti-levyllä. Julkisivun rimalaudoitettua pystylautaa on punamullattu. Neliöruutuisia ikkunoita kehystävät valkoisiksi maalatut vuorilaudat. Kauniisti harmaantuneet ovet ulkopuolelta vaakapaneelia ja sisäpuolelta pystylautaa.

Sisäpuoli ja rakenne

Sisäpuolen puurakenteet ovat käsittelemätöntä lautaa.

5 KAUPPAPUUTARHAN ALUE

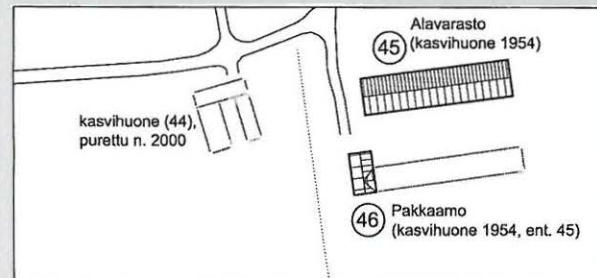
Sotainvalidikodin aikana Suitiassa oli parhaimmillaan kolme kasvihuonetta, joissa viljeltiin ennen kaikkea kurkkuja ja tomaatteja myyntiin mm. Helsingin kauppatorille. Puutarhan alueella oli lisäksi suuri määrä omenapuita.

Työvoimana olivat sotainvalidikodin asukkaat ja 1940-luvulta lähtien järjestetyn puutarhurin ammattikoulutuskurssin osanottajat. Puutarhan toiminta lopetettiin 31. joulukuuta 1974.

Alavarasto 45 ja pakkaamo 46 ovat mielenkiintoisia rippeitä invalidikodin puutarhan aikaisista rakenteista, jotka voisi muuttaa muuhunkin käyttöön

Suitian vuonna 1937 valmistunut vanha kasvihuone 44 purettiin 2000-luvun vaihteessa. Alla arkkitehti Yrjö Laineen suunnittelema kasvihuone vuonna 1975. Kuva: MVRho / Suoniemi

ALAVARASTO / ent. kasvihuone

1954, muutos varastoksi 1990

1-kerroksinen teräs/puurakennus 374 m²

Alavaraston runkorakenne on ainut, mitä on jäljellä 1950-luvulla rakennetuista kolmesta kasvihuoneesta. Ne suunniteltiin Kauppapuutarhaliiton ry:n teknisellä osastolla vuonna 1954. Pakkaamorakennuksen yhteydessä ollut kasvihuone purettiin v.1990 ja vanhin kasvihuone Vuonna 2000.

Helsingin yliopiston rakennussuunnittelutoimisto laati 20.06.1990 piirustukset jäljelle jääneen kasvihuoneen muuttamisesta konevarastoksi. Kasvihuoneen alkuperäisten teräs-rakenteiden päälle rakennettiin peltikatto ja puurakenteiset seinät. Pitkänomaisen harjakattoisen rakennuksen molemmilla pitkillä sivuilla on viisi vanhaa ruutuikkunaa, päädyssä korkea pariovi.

Kasvihuoneen kattorakenteiden teräspalkit ovat Rosenlewien omistaman Harvialan kartanon entisen metsäradan ratakiskoa 1950-luvulta.

Rakennuksesta on kasvihuoneen lasirakenteen lisäksi purettu pois työntekijöiden tiilestä muuratut ja rapatut työhu-

Kasvihuoneet 45 ja 46 vuonna 1975. MV Rho / Suoniemi

oncet. Kasvihuoneeseen lisättiin öljylämmityslaitteet vuonna 1962 sekä vesi- ja viemäri.

Ulkopuoli

Vesikatteena on harmaa muovipinnoitettu profiilipelti ja sen alla kuitukangas.

Rakennus on verhoiltu beigensävyisellä sahapintaisella lomalaudoituksella. Muutospiirustuksissa vuodelta 1990 lomalaudoitus on esitetty punamultamaalatuksi. Rakennuksen sokkeli on betonia, lattiana on pelkkä maapohja. Kasvihuoneen turpeet on otettu pois muutettaessa rakennus varastoksi.

Yksilasiset valkoisiksi maalatut puuikkunat ovat peräisin vanhasta kasvihuoneesta, sivuliittymät on pellitetty.

Päädyn pariovi on mustaa profiilipeltiä.

Sisäpuoli ja rakenne

Sisäpuolella on nähtävissä kasvihuoneen valkoisiksi maalatut alkuperäiset teräsrakenteet sekä korkeahko betonisokkeli. Seinät ovat sisäpuolelta maalaamatonta ja särmäämätöntä lautaa.

Rakennuksen arvo on sen säilyneessä vanhassa teräsrakenteessa.

PAKKAAMO

1954, kasvihuoneosa purettu

1-kerroksinen tiiliakennus 67 m²

Pakkaamo ja lämpökeskus valmistui vuonna 1954. Sen itäisvulle liittyi kiinteästi yksi kasvihuoneista, joka purettiin pois 1990-luvulla. Purettu kasvihuoneen katon ääriviivat ovat näkyvissä ulkoseinässä.

Harjakattoisen rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa on varsinaiset pakkaamotilat, puutarhapäällikön toimistohuone sekä kaksi komeroa. Pakkaamohuoneesta on suora käynti sekä kasvihuoneeseen että ulkopuolella olevalle lastauslaiturille. Kasvihuoneen kohdalla on ollut poikkipääty.

Rakennuksen kellarissa on säilynyt alkuperäiset hiilipannut, tosin ruostuneena sekä myöhemmin tulleet öljypannut. Ulkopuolelta on käynti kylmälle ullakolle, jossa on todennäköisesti varastoitu pakkauslaitteita.

Ulkopuoli

Julkisivujen alaosat ovat vihertävää, osittain kellertävää rapausta ja yläpuoli maalattua beigen sävyistä rimoitettua pystylautaa. Sokkeli on käsittelemätöntä vaakalaudoitettua betonia. Katteena on punaisen ruskeaksi maalattu peltikatto. Lämpökeskuksen piippu on tiilestä muurattu.

Alkuperäiset sisään-ulos aukeavat kaksilehtiset pystysuuntaiset puuikkunat ovat valkoisiksi maalatut, ikkunapellit ovat sinkityt. Ulko-ovet ovat vaalean harmaaksi maalattua pystypaneelia, lukuun ottamatta lastauslaiturille johtavaa lakattua pariovea. Kellarin paneeliovi on mennyt rikki.

Kellariin johtavat betoniportaat ovat sammaloituneet ja portaan maata vasten oleva betonikaide on kaatunut portaiden päälle. Parioven edessä on ollut lastauslaituri.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on pääosin tiilestä muurattu. Pakkaamotilan seinä- ja kattopinnat ovat rapatut, lattiat ovat käsittelemätöntä betonia. Kellarin kattopinta on betonia.

Vihertävän harmaaksi maalatut väliovet ovat alkuperäiset. Ikkunapenkit ovat betonia. Puurakenteiset pakkaamopöydät laareineen ovat säilyneet. Vanhat sähköasennukset on vedetty pinnassa.

Rakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan, lukuun ottamatta rakennuksen kyljestä pois purettua kasvihuonetta.

6 ETULA, KESKILÄ JA TAKALA

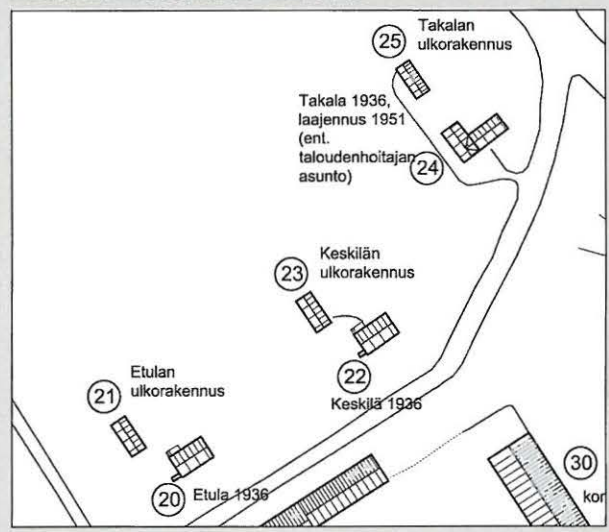
Etula, Keskilä ja Takala ulkorakennuksineen ovat invalidien rakentamia 1930-luvulla ja muodostavat mielenkiintoisen ja harvinaisen funktiasuntokokonaisuuden.

Etula ja Keskilä ovat asumattomia ja varsin huonokuntoisia. Niiden pelastaminen vaatisi pikaisia toimenpiteitä. Inventoinin ulkopuolella olevat Itälä ja Lounala ovat samaa rakennustyyppiä.

Rakennusten entisten piha-alueiden yli kulkeva tie on valmistunut vuoden 1976 jälkeen.

Samaan aikaan Etulan, Keskilän ja Takalan kanssa rakennettiin suuremmat Itälän ja Lounalan perheasunnot. Maaseudun tulevaisuus -lehdessä 1936 julkaistussa kuvassa mainittiin tällaisessa rakennuksessa asuneen 10-henkisen perheen.

ETULA ja KESKILÄ

1936

Varasto (asuinrakennus) / 1-kerroksinen tiilirakennus 65 m²

Etulan, Keskilän ja Takalan lähes identtiset rakennukset sijoittuvat peräkkäin tien varteen, pihan puolelta ne rajautuvat peltoihin. Yhdessä ne muodostavat mittakaavaltaan miellyttävän miljöö, jossa asuintalon ja varastorakennuksen pari rajaavat pienen pihapiirin.

Harjakattoisten omakotitalojen rakennusmateriaalina on käytetty paikalla tehtyjä sementtitiiliä. Yksinkertaisin keinoin on aikaansaatu tyylikkäätkätk funkktistalot. Arkkitehtinä on mitä todennäköisimmin ollut Yrjö Laine.

Ensimmäisessä kerroksessa on asuinhuone, keittö ja eteinen. Rakennuksessa on kylmä ullakko ja pieni peruna- ja juureskellari, johon on sisäänkäynti ulkoa.

Etulan ja Keskilän rakennukset ovat säilyneet pitkälti alkuperäisessä asussaan. Viimeiset asukkaat muuttivat pois v. 1976 ja tyhjillään olleet rakennukset ovat päässeet rapistumaan ja niihin on varastoitu sekalaista tavaraa. Keskilän pääoven eteen on kasvanut tiheä kuusikko, joten rakennusta on tarkasteltu inventoitaessa vain ulkoapäin.

Ulkopuoli

Muodoltaan pelkistetty rakennus on kokonaan sementtitiilestä muurattu ja slammattu, harjakatto on kaksikouruista sementtitiiltä. Sisäänkäyntiä on korostettu ulokkeellisella L-mallisella

katoksella, jonka seinäosuus on muurattu ja katos valettu betonista. Sen katteena on peltikatto. Sisäänkäyntitaso ja sille johtavat portaat ovat betonia.

Kellariin johtavalle portalle on rakennuksen päädyssä erillinen harjakattoinen "koppi", jota ei ole slammattu. Keskilän kellarin sisäänkäyntikoppi on purettu pois.

Pelkistettyä rakennusta on jäsennöity tyylikkäällä värityksellä. Puset räystäät ovat vihreäksi maalatut punaisiin listoihin, kellarikopin räystäslaudat ovat tummanharmaaksi maalatut. Julkisivussa on neljä ikkunaa yhdistetty toisiinsa muuratulla kehyksellä. Ikkunasmyygit on maalattu tummanpunaisiksi. Ikkunoiden karmit on maalattu tummanharmaiksi ja puitteet

Etula vuonna 1975 ennen uuden tien rakentamista.
MvRho / Suoniemi

1936

1-kerroksinen puurakennus 33 m²

Etulan ja Keskilän varastorakennukset ovat ulkopuolelta katsottuna lähes identtiset. Varastorakennus on suorakaiteen muotoinen harjakattoinen hyötyrakennus. Kolmesta erillisestä sisäänkäynnistä on pääsy sikalaan, käymälään, sekä rehu- ja puuvajaan.

Ulkopuoli

Rakennus on puurakenteinen, paitsi sikalan osalta se on sementtitiilistä muurattu. Perustukset ovat betonia. Ulkoseinät ovat punamullattua viistettyä vaakapaneelia (nk.amerikkalainen paneeli).

Alkuperäinen pärekaton päälle on 1960-luvulla laitettu minerit-aaltolevykatto. Räystäslaudat ovat valkoisiksi maalatut. Ovia ja ikkunoita kehystää valkoiset vuorilaudat. Ovet ovat ruskeaksi maalattua pystypaneelia.

Sisäpuoli ja rakenne

Seinät ovat käsittelemätöntä vaakasuuntaista lautaa. Muuratut pinnat ovat valkoisiksi slammatut. Lattiat ovat lautaa

vihreiksi. Ikkunoiden vesipellit ovat sinkittyä peltiä.

Sisäänkäyntiovi on vihreäksi ja ruskeakasi maalattua vaakapaneelia. Kellariin johtava ulko-ovi on pystylautaa.

Rakennuksen seinällä on teräksiset tikkaat.

Sisäpuoli ja rakenne

Välipohjat ja ullakon kattotuolit ovat puurakenteiset

Lattiat ovat lautaa tai korkkimattoa. Seinät ovat pääosin tapetoidut (myös ikkunasmyygien osalta) ja osittain rapatut. Huoneessa ja keittiössä on tummaksi petsatut paneelikatot.

Asuinhuoneessa on perinteinen peltiuuni (pönttöuuni) koristeellisine uuniluokkuineen. Keittiössä on muurattu leivinuuni ja liesi.

Valkoisiksi maalatuja puisia laakaovia kiertää kapea ura, helat ovat alkuperäiset. Kellarin väliovi on vaakapaneelia.

Keittiökaluusteet ovat todennäköisesti alkuperäiset ja ne on myöhemmin maalattu kirkkaan vihreäksi ja keltaiseksi.

Komerokaappien (ap.) väliin jää makuusyvennys.

Ullakolle on tehty puurakenteisia väliseiniä kesähuonetta varten.

Rakennuksessa on uunilämmitys. Vesijohtoja ja viemärointia ei ole. Sähköasennukset ovat pääosin alkuperäisiä.

Oik.alh. Keskilän kellarin ovi. Muut kuvat ovat Etulasta.

1936, laajennus 1951

Asuinrakennus (ent. taloudenhoitajan asunto) / 1-kerroksinen tiilirakennus 112 m²

Takala kuuluu samaan sarjaan Etulan ja Keskilän kanssa. Edellisistä poiketen päärakennuksen pääty osoittaa tietä kohti. Rakennusta on laajennettu 1950-luvulla siipirakennuksella pohjamuodoltaan L-malliseksi. Takalassa asutaan edelleen.

Etulan ja Keskilän tapaan rakennuksessa oli alun perin asuinhuone, keittiö ja eteinen sekä kylmä ullakko ja kellari, johon on käynti ulkoa. Laajennuksen yhteydessä siipiosaan rakennettiin uusi sisäänkäynti sekä kaksi asuinhuonetta. 1990-luvun suunniteltua saunan ja pesuhuoneen muutosta ei ole tehty (Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen Oy).

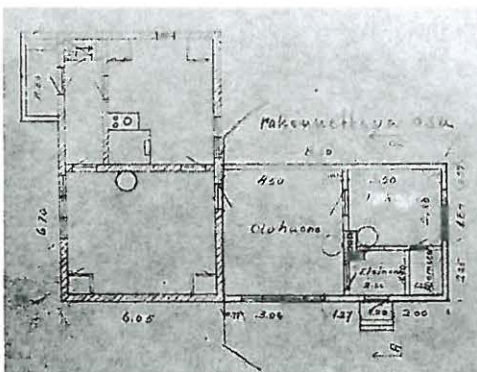
Ulkopuoli

Alkuperäinen rakennus on sementtitiilestä muurattu ja slammatu. Sementtitiili on muutettu vihreäksi aaltopeltikatteeksi. Sisäänkäynnin katokseen liittyvä muurattu kaideosa vaikuttaa alkuperäiseltä. Katosta on tuettu todennäköisesti myöhemmin teräspilarilla. Katteena on vihreä peltikatto. Sisäänkäyntitaso ja sille johtavat portaat ovat betonia. Rakennukseen on lisätty vesikourut ja syöksytorvet.

Kellariin johtavalle portaalille on rakennuksen päädyssä erillinen harjakattoinen ”koppi”, johon on myös vaihdettu aaltopeltikate.

1950-luvun laajennuksen yhteydessä on neliosaista ikkunaa muurattu osittain umpeen ja yksi ikkuna-aukko suurennettu oviaukoksi. Siipiosa on rakennettu sementti(betoni)elementeistä. Kiinnitysteräksket vanhaan osaan ovat näkyvissä ulkopuolella. Puuikkunat ovat nauhamaiset ja ulkovi on ikkunallinen pystypaneeli.

Puiset räystäät ovat vihreäksi maalatut punaisin listoin, kellarikopin räystäälaudat ovat tummanharmaaksi maalatut. Laajennusosalla räystäälaudat ovat vihreäksi maalatut. Julkisivussa on neljä ikkunaa yhdistetty toisiinsa muuratulla kehyksellä. Ikkunasmyygit on maalattu tummanpunaisiksi. Ikkunoiden väritys on muutettu valkoiseksi. Ikkunoiden vesipellit ovat vihreäksi maalattua peltiä.

Sisäänkäyntiovi vihreäksi maalattua vaakapaneelia on uusittu. Kellariin johtava ovi on vaakapaneelia.

Sisäpuoli ja rakenne

Välipohjat ja ullakon kattotuolit ovat puurakenteiset

Lattiat ovat pää-osin muovimattoa. Seinät ovat pääosin tapetoidut. Keittiössä ja huoneessa on todennäköisesti säilynyt alkuperäinen paneelikatto, joka on maalattu valkoiseksi. Laajennusosalla sisäkatot ovat neliömäistä haltex-levyä.

Valkoisiksi maalatuja puisia laakaovia kiertää kapea ura, helat ovat alkuperäisiä. Keittiökalusteet ja komerokaapit ovat todennäköisesti alkuperäisiä.

Rakennukseen on vedetty vesi- ja viemärijohtodot 1950-luvulla, jolloin eteiseen tehtiin wc-tila. Rakennuksessa on uunilämmitys.

Takalan muutospiirustus v. 1951.
KArk SosM Inva.

1936, autotalli 1953

1-kerroksinen puurakennus 33 m²

Takalan ulkorakennus (ap.sikala, käymälä, puu- ja rehuwaja) on v.1952 muutettu autotaliksi ja sen kylkeen on myöhemmin rakennettu uusi pulpettikattoinen autokatos.

Ulkopuoli

Suorakaiteen muotoinen harjakattoinen rakennus on puurakenteinen, paitsi sikalan osalta se on ollut sementtitiilistä muurattu. Perustukset ovat betonia, laajennusosalla harkkoa. Alkuperäisen rakennuksen ulkoseinät ovat punamullattua viistettyä vaakapaneelia (nk.amerikkalainen paneeli). Autokatos julkisivut ovat punaiseksi maalattua lomalaudoitusta.

Sementtitiilikate on muutettu punaiseksi huopakatoksi. Viistoon umpeenlaudoitetut räystäät ovat nurkista jiiratud ja valkoisiksi maalatut.

Autokatos on vihreä muovipinoitettu poimulevy.

Rakennuksen päätyyn on avattu autotallin pariovi on sinertävän harmaaksi maalattua pystypaneelia. Yksilehtinen ovi on uusittu ikkunalliseksi lautaoveksi. Yksi alkuperäisistä ovista on säilynyt. Ovia ja ikkunoita kehystävät valkoiset vuorilaudat. Rakennuksen julkisivut ovat kunnostetut lounaan puoleista sivua lukuun ottamatta.

Sisäpuoli ja rakenne

Seinät ovat käsittelemätöntä vaakasuuntaista lautaa. Muuratut pinnat ovat valkoiseksi slammatut. Lattiat ovat betonia. Uudet ovet ovat sekä pysty- että vaakapaneelia.

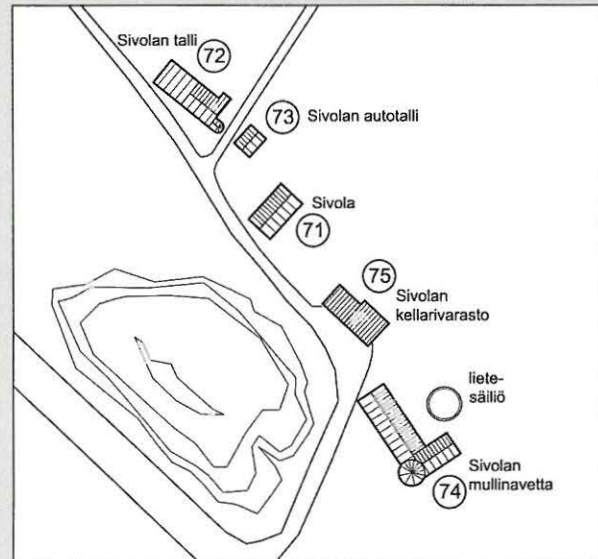
7 SIVOLA

Sivola on tyypillinen asutustila 1940-luvun jälkipuoliskolta. Sodan jälkeen lohkaistiin nykyinen Sivolan tila Karjalan siirtolaisille. Vuonna 1949 valmistui ensin keittiön ja huoneen kokoinen asuinrakennus (nyk. autotalli) ja samoihin aikoihin navettarakennus (nyk. vanha navetta).

Vaihtokaupassa tila saatiin takaisin valtiolle ja osaksi Suitian tilaa. Tilalle v.1948 muutanut asukas asui Sivolassa noin kymmenen vuotta. Nykyinen päärakennus rakennettiin 1950-luvun alussa. Tilaa täydennettiin vuonna 1961 rakennetulla kellarivarastolla ja 1971 rakennettiin uusi mullinavetta.

Rakennukset sijoittuvat peräkkäin pelon ja ajotien väliselle alueelle ja rakennukset eivät muodosta näin ollen varsinaista pihapiiriä. Vanhimmat rakennukset on sijoitettu rinnemäisen tontin alaosaan, myöhemmin rakennettu ja uusi navetta rinteeseen yläpuolelle.

Sivolan muusta Suitian alueesta erottava maantie rakennettiin 1980-luvun alussa.

SIVOLA

1951

Asuinrakennus / 1,5-kerroksinen puurakennus 140 m²

Vuonna 1950-51 rakennettu asuintalo on harjakattoinen suorakaiteen muotoinen puolitoistakerroksinen rakennus kellarineen, johon liittyy poikkipäätyinen matalampi kuisti.

Ensimmäisessä kerroksessa on sisäänkäyntikuisti, eteinen, keittiö, olohuone ja makuuhuone. Toisessa kerroksessa on kaksi makuuhuonetta. Kellarissa on myöhemmin tehtyjen sauna- ja pesutilojen lisäksi pannuhuone.

Ulkopuoli

Rakennuksen julkisivut ovat vaalean keltaiseksi maalattua peite-riimoitettua lomalaudoitusta. Sokkeli on tumman harmaaksi maalattua paikalla valettua betonia. Kuistille johtavat betoniset portaat maalattuine teräskäiteineen. Katemateriaalina on punaiseksi maalattu pelti.

Ikkunoita ja ovia kehystävät

valkoisiksi maalatut vuorilaudat. Alkuperäiset ikkunat ovat valkoisiksi maalatut, lukuun ottamatta kellarin vihreäksi maalattuja ikkunoita. Sisäänkäyntiovi on uusittu. Kellarin maalattu pystypaneeli on alkuperäinen.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennus on lautarakenteinen, perustukset betonia.

Kuistin seinä- ja kattopinnat ovat alkuperäistä paneelia. Lattiat ovat lautta, osittain parkettia ja muovimattoa. Seinät on pääosin tapetoitu, eteistilassa on myöhemmin tehty osittainen seinäpaneeli. Keittiössä ja 1.krs:n makuuhuoneessa on todennäköisesti alkuperäinen panelikatto. Olohuoneen sisäkatto on haltex-levyä. Sisäovet ovat pääosin alkuperäisiä joko lakattuja koivuvaneriovia tai paneeliovia.

Keittiössä on alkuperäinen leivinuuni, keittiökaapistot on uusittu todennäköisesti 1970-luvulla. Olohuoneessa on perinteinen peltiuni. Kellaritilojen seinät ovat pääosin maalattua betonia, sauna- ja pesutiloissa keraamista laattaa. Rakennukseen on v.1976 laitettu keskuslämmitys.

SIVOLAN TALLI / ent. navetta

1949, konekatos 1976

1-kerroksinen sementtitiili/puurakennus 196 m²

Vanha navettarakennus sijoittuu peltomaiseman laidalle. Rakennuksen vähäisen käyttötarkoituksen takia sitä ei ole viime vuosina pidetty kunnossa.

Vuonna 1949 valmistuneen harjakattoisen navetan maantasokerroksessa oli alun perin tilat lehmiä varten ja sen yläpuolella heinävarasto. Rakennuksen päädyssä on puolipyöreä AIV-rehusäiliö.

Navetan jatkeeksi rakennettiin vuonna 1976 konekatos. 1980-luvulla navettaosaan tehtiin uudet pilttuut kuudelle hevoselle Kuninkaantien hevosajeluja varten.

Ulkopuoli

Rakennuksen maantasokerros on muurattu sementtitiileistä. Toinen kerros on puurakenteinen ja sen seinät ovat punamullattua pystysuuntaista harvalaudoitusta. Nurkka- ja kehyslaudat

rakennus 72

ovat valkoisiksi maalatut. Rehusäilön kaarevaa seinää on osittain myöhemmin levytetty.

Katteena on sinkitty peltikate, lukuun ottamatta aiv-säiliön mustaa huopaa ja katoksen poimupeltiä. Heinävaraston keskellä on suuret pariovet ja länsipäädyssä ikkuna-aukko. Pariovet ovat maalattua pystylautaa. Osassa ovista on diagonaalilaudoitus, sisäovet ovat käsittelemätöntä puuta. Alkuperäiset puuikkunat ovat ruskeaksi maalatut. Räystäskourut on uusittu.

Sisäpuoli ja rakenne

Maantasokerroksen seinät ovat sisäpuolelta valkoisiksi rapatut ja lattiat betonia. Välipohjan kantavat puupalkit ovat näkyvillä ja kattopintana on käsittelemätön lankku. Uudet pilttuut on tehty sahalaudasta. Heinävaraston seinät ja kattorakenteet ovat käsittelemätöntä lautaa ja lattia lankkua.

SIVOLAN AUTOTALLI

rakennus 73

1945 (Suitian rakennuskortiston mukaan 1949)

1-kerroksinen puurakennus 32 m²

Nykyinen varastona toimiva autotalli rakennettiin alun perin huoneen ja keittiön tuvaksi sodan jälkeen vuonna 1945. Se on ensimmäinen tilalle rakennettu talo ja siinä asuttiin noin kuusi vuotta ennen uuden asuintalon valmistumista.

Ulkopuoli

Rakennus on harjakattoinen hirsirakenteinen rakennus, jonka punaiseksi maalattu sahalautainen peiterimoitettu lomalaudoitus on uusittu. Betoniperustusta on korotettu myöhemmin yhdellä leca-harkko kerroksella.

Rakennuksen pätyyn on tehty pariovet autotallimuutoksen yhteydessä. Ovet ovat ruskeaksi maalattua pystypaneelia. Alkuperäiset puuikkunat on valkoisiksi maalatut. Ikkunoiden ja ovien kehyslaudat sekä nurkkalaudat ovat valkoisiksi maalatut. Katteena on tumman harmaa muovipinnoitettu profiilipelti.

Sisäpuoli ja rakenne

Sisäpuolella näkyy puretun väliseinän ja hormin paikat. Seinäpinnat ovat käsittelemätöntä hirttä. Lattiat ja sisäkatto ovat käsittelemätöntä lankkua. Rakennus on peruskorjattu ja maalattu 1992.

SIVOLAN MULLINAVETTA

rakennus 74

1971

1-kerroksinen puurakennus 513 m²

Sivolan tilan uusi mullinavetta valmistui vuonna 1971 lypsykarjaa varten. Yliopiston aikana navetassa pidettiin liha-karjaa. Rakennus on ollut tyhjiillään v. 2007 alusta lähtien.

Rakennuksen sisäänkäyntiin sijoittuvat karjakeittiö apuiloineen. Pitkän navetan toisessa päässä on rehuvarasto. Korkea pyöreä rehusiilo on purettu pois. Rakennuksen koillispuolelle sijoittuu betoninen lieteallas. 1990-luvulla aloitetun laajennusosan rakentaminen rehujen punnitukselle ja sekoitukselle jäi kesken.

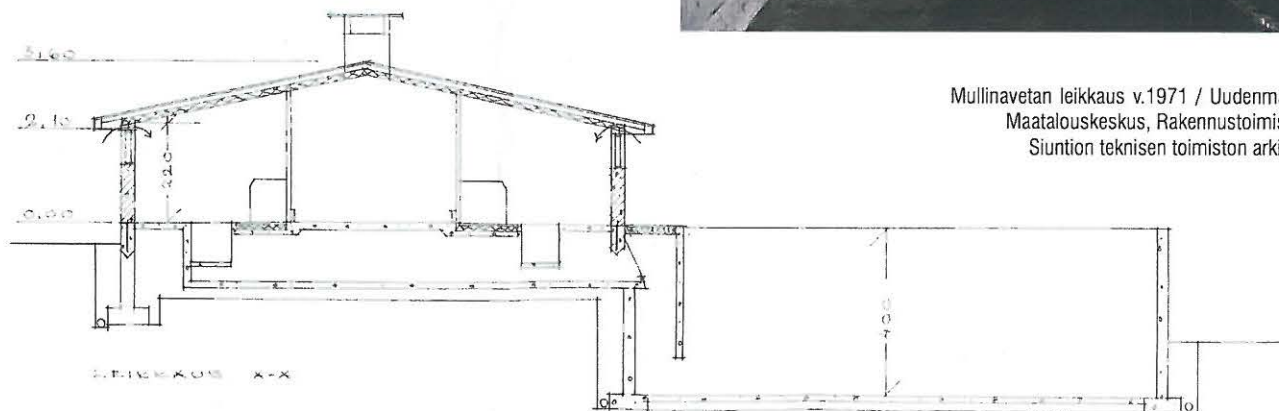
Ulkopuoli

Pitkässä suorakaiteenmuotoisessa rakennuksessa on laakea harjakatto. Vaakasuuntaiset nauhamaiset ikkunat tekevät navettatilasta valoisan.

Rakennus on pääosin harkkorakenteinen. Pohjoispäädyn kolmiopääty on punaiseksi maalattua lomalaudoitusta. Vesikate on galvanoituja poimupeltiä. Puuikkunat ja pystypaneloidut ovet on maalattu vihreiksi. Rehuvarasto on puurakenteinen

Sisäpuoli ja rakenne

Lattia on betonia, seinät maalattua harkkoa. Kolmitaitteinen sisäkatto on Styrox-levyä. Karjakeittiön ja navettatilan välillä on tarkkailuikkuna. Lehmien pilttuut ovat teräsrakenteiset.

Mullinavetan leikkaus v.1971 / Uudenmaan
Maatalouskeskus, Rakennustoimisto.
Siuntion teknisen toimiston arkisto

Sivolan mullinavetan rehuvarasto.

SIVOLAN KELLARIVARASTO

rakennus 75

1962

1-kerroksinen puurakennus 290 m²

Pelkistetty varastorakennus kuuluu osana Sivolan tilan rakennuskokonaisuuteen. Alkuperäisen rehuvaraston jatkeeksi on rakennettu konevarasto alla olevine peruna- ja juureskellareineen.

Harjakattoinen vajarakennus valmistui vuonna 1962. Sitä laajennettiin vuonna 1968 Birger Engbergin laatimien piirustusten mukaan. Uusi rakennus on pohjaltaan leveämpi ja sen kattokulma oli loivempi.

Ulkopuoli

Julkisivut ovat punamullattua pystylautaa. Laajennusosan päädyssä on suuri liukuovi. Katteena on sinkitty poimupelti. Kellarin ovet puuttuvat osittain.

Sisäpuoli ja rakenne

Alkuperäinen rakennus on perustettu luonnonkiville ja se on kokonaan puurakenteinen. Laajennusosan perustukset ovat betonia.

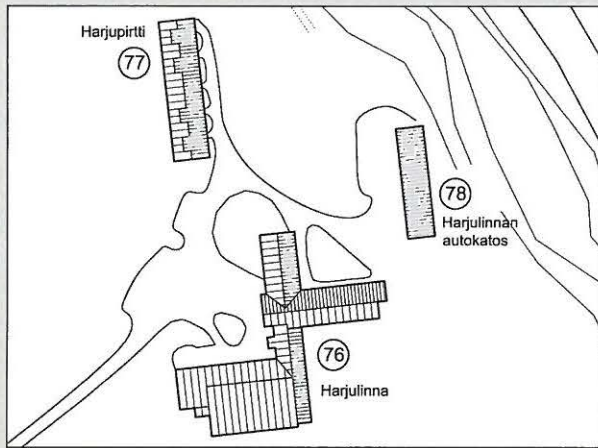
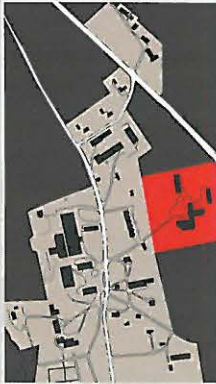
8 HARJULINNA ALUE

• 76 Harjulinna on entinen invalidikoti, sittemmin koulutuskeskus. Se sijaitsee hieman sivussa kylämiljööstä, nimensä mukaisesti harjun päällä ja honkain keskellä. Kyseessä on sympaattisella tavalla laitospäinen rakennus, joka koostuu kahdesta eri-ikäisestä osasta vuosilta 1948 ja 1965. Harjulinna on arkkitehtonisesti ja historiallisesti mielenkiintoinen kokonaisuus, jossa on paljon säilyneitä arvokkaita piirteitä. Rakennus on nyt tyhjillään, hieman nujuinen, mutta hyväkuntoinen

Harjulinna sopii lähes sellaisenaan koulutuskurssi- hiljentymis- terapia- tms. keskuksi, johon liittyy vaatimaton majoitus. Imagon kohotus taas vaatisi enemmän toimenpiteitä: taiten tehty restaurointi, jossa hyödynnetään rakennusten luontaista eleganssia täydennettynä varustetason parantamisella lienee tarpeen. Ratkaistavana ongelmana ovat nykymittapuun mukaan puutteelliset saniteettitilat ja hissittömyys. 1940-luvun ja 1960-luvun herkkujen kerrostumien ohella voi kokonaisuutta ajatella täydennettävän 2000-luvulla.

• 77 Harjupirtti on arkkitehtonisesti korkeatasoinen 1960-luvun rivitalo, jossa on kaksi perheasuntoa ja kolme soluasuntoa, pihapiiriä myöten huolella aikanaan suunniteltu. Asunnot ovat käyttökelpoisia ja suhteellisen hyväkuntoisia asuntoja kauniissa ympäristössä, keittiökaluusteet ja saniteettitilat vanhat, sisätilat normaalin pintaremontin tarpeessa

• 78 Harjulinnan autokatos on vaatimaton ja melko huonokuntoinen, mutta sympaattinen 1970-luvun rakennus

HARJULINNA

1948 arkkitehti Arne Helander, laajennus 1965 arkkitehtitoimisto Into Pyykkö

Asuntola / 2-kerroksinen tiilirakennus 2067 m²

Itsenäisyyden ajan linnan, Harjulinnan, synty liittyy kansakunnan jälleenvakentamiseen toisen maailmansodan jälkeen, kun Suomella oli sotakorvausten ja asutustoiminnan ohella vaativa tehtävä huolehtia sotainvalideistaan. Asuntolarakennus 1940-luvulta ja kuntoutussiipi 1960-luvulta muodostavat arkkitehtonisesti harmonisen kokonaisuuden, jossa yhdistyvät kaksi tyyliä ja historiallisesti merkittävä sisältö. Rakennuksessa on potentiaalia, mikäli sen ominaispiirteitä pystytään vaalimaan ja hyödyntämään.

Harjulinnan valmistui vuonna 1948, Suitiassa jo sijainneen invalidikodin tultua Sotainvalidien veljesliiton haltuun. Rakennussuunnitelmat on laatinut Arkkitehtitoimisto Bertel Liljequist & Arne Helander, jossa jälkimmäinen on signeerannut pääpiirustukset 23.2.1946. Rakennus oli tarkoitettu toimimaan Suitian tilalle perustetun aivovammaisten ”tuotanto- ja huoltolaitoksen” asuntolana, johon voitaisiin majoittaa n. 40 henkeä.

Invalidikoti muuttui sittemmin sotainvalidien kuntoutuslaitokseksi vuonna 1965, jolloin sitä laajennettiin Arkkitehtitoimisto Into Pyykön (Into Pyykkö ja Eija Larkovuo) laatimien suunnitelmien mukaan uima- ja liikuntahallin sisältävällä osalla. Pihaympäristön suunnitelmat on tässä vaiheessa laatinut maisema-arkkitehti Katri Luostarinen.

Vuonna 1987 Sotainvalidien Veljesliitto möi rakennukset

valtiolle ja rakennuskokonaisuus kunnostettiin uuteen käyttöön Helsingin Yliopiston koulutuskeskukseksi Suitian koetilan yhteyteen. Muutossuunnitelmat on laadittu Yliopiston teknisessä toimistossa ja ne on signeerannut arkkitehti Anna-Maija Lukkari. Kurssikeskuksen toiminta lakkasi vuoden 2005 lopulla ja rakennus tyhjennettiin kalusteista keväällä 2006.

Vanha osa

Invalidikoti edustaa sodan jälkeistä arkkitehtuuria, jossa pelkistetyn abstrakti funktionalismi on saanut pehmentäviä piirteitä ja materiaalin tuntua. Asiallinen rakennus on syntynyt

Harjulinnan avajaiset syyskuussa 1948. Vasemmalla rakennuksen lounaiskulma alkuperäisessä asussaan. Oikealla eduskunnan puhemies Kekkonen pitää puhetta tasavallan presidentti Paasikiven ja puolustusministeri Skogin kuunnellessa. KARK SIVL

nyt vakavaan tarpeeseen, mutta se kuvastaa pyrkimystä luoda toiveikkautta ja miellyttävää ympäristöä kovia kokeneille sotainvalideille. Ajalle ominaisia piirteitä ovat tiilellä katetut harjakattoiset volyymit, eläväpintainen rappaus tai länsisivulle sijoitettu v-muotoinen erkkeri ja sisätilojen kodikas takka. Funktionalismin tyyliin piirteitä taas edustavat rakennuksen perusmassoittelu ja ovien ja ikkunoiden muodot.

Harjakattoinen rakennus on pohjamuodoltaan L-kirjain ja siinä on kellari mukaan lukien kolme kerrosta. Keittiösiipi oli pääpiirustuksissa vain kaksikerroksinen, mutta jo toteutuksen aikaan, kesällä 1947 lisättiin tänne kolmas kerros, joka sisältää henkilökunnan majoitushuoneita. Keittiösiiven ensimmäisessä kerroksessa oli alkuaan myös johtajattaren asunto, jonka olohuoneeseen sijoittuu länsisivua koristava erkkeri.

Rakennukseen käydään sisään L-kirjaimen nurkasta, jossa sijaitsee valoisa porrashalli. Porrashalliin liittyvät lasiseinien välityksellä yhteistilat: kodikas seurusteluhuone takkoineen sekä keittiösiivessä sijaitseva ruokasali.

Internaatin asuinhuoneet ovat majoitussiiven ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa. Pääpiirustuksissa on vain yhden ja kahden hengen huoneita, mutta tilavampiin yhden hengen huoneisiin on alusta pitäen sijoitettu kaksi henkeä ja useisiin

kahden hengen huoneisiin neljäkin henkeä.

Majoitussiivissä on yhteiset pesutilat ja huoneissa alun perin kiinteät vaatekomerot. L-kirjaimen nurkassa on kakkoskerroksessakin yhteinen seurusteluhuone. Kellarikerroksessa on ollut teknistä tilaa kuten jäädytyskuone ja pannuhuone sekä varastoa ja kaksi askarteluhuonetta. Ullakolla on puurakenteiset varastokopit talon asukkaille.

Laajennusosa

Laajennus on huolellisesti harkiten sovitettu vanhaan. Se edustaa reilusti oman aikansa arkkitehtuuria, mutta muodostaa 1940-luvun rakennuksen kanssa harmonisen kokonaisuuden.

Laajennus jättää hienovaraisesti asuntolan lähes koskematta, liittyen siihen lasiseinäisen nivelen välityksellä sen pääsisäänkäynnin kohdalla. Kuntoutusosa on yksikerroksinen ja porrastetusti pulpettikattoinen. Nivelestä muodostuu uusi pääsisäänkäynti, valoisa halli, jossa tulijaa kohtaa kaunis näkymä metsään.

Laajennukseen sijoittuivat lääkärin ja sairaanhoitajan vastaanottotilat, fyysikaalinen hoitoyksikkö, liikuntasali sekä uima-allas- ja saunaosasto miehille. Uuden osan valkoinen julkisivurappaus on samaan tapaan voimakkaasti vaakasuuntaan harjattu kuin vanhakin julkisivu.

1. kerroksen pohjapiirustus v.1946 / Arne Helander. HY Teknisen os. arkisto

Muutoksia 1987

Vuonna 1987 hoitolaitos muutettiin koulutuskeskukseksi. Vanhalla osalla silloin potilashuoneiksi kutsutut huoneet muutettiin kurssikeskuksen majoitushuoneiksi, pesutiloja rakennettiin käytävän varrelle lisää ja yläkertaan tehtiin luentosali yhdistämällä seurusteluhuone viereiseen potilashuoneeseen. Keittiö remontoitiin, nykyisin se sijaitsee entisen johtajattaren asunnon kohdalla ja ruokasali laajeni entisen keittiön kohdalle. Keittiösiiven majoitustilat suunniteltiin opettajien käyttöön. Kuntoutusosastoa uusittiin rakentamalla sinne miehille ja naisille omat saunaosastot.

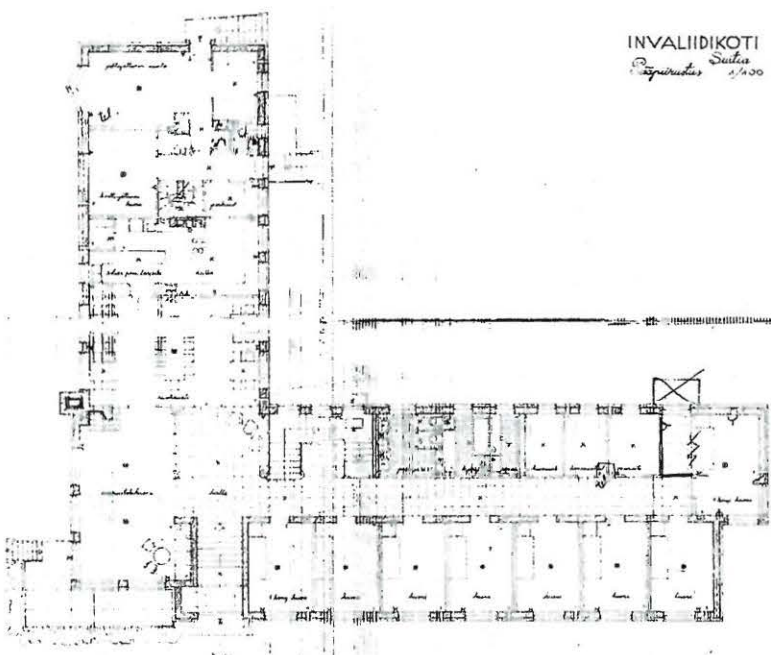
Säilyneisyys

Vanha osa on sisätiloiltaan muutoksista huolimatta melko hyvin säilynyt, lukuun ottamatta keittiön ja ruokasalin aluetta sekä pintarakenne- ja värimuutoksia. Porrashuone, seurusteluhuone ja majoitushuoneikäytävät antavat hyvän kuvan alkuperäisestä arkkitehtuurista. Hyvin säilyneitä yksityiskohtia ovat lakatut ovet, ruudutetut lasiseinät, seurusteluhuoneen takka ja pääporras kaiteineen.

Uuden osan sisätiloista parhaiten ennallaan ovat sisääntulo- ja voimistelusalit. Laajennuksen ovet ja ikkunat ovat myös alkuperäiset.

Iltahetki Harjulinan seurusteluhuoneessa. KARK SIVL

Harjulinna vanhan osan ulkopuoli

L-muotoinen, harjakattoinen rakennus koostuu asuntolasiivestä ja keittiösiivestä. Molemmissa on kaksi kerrosta ja kellari. Keittiösiipi on hieman matalampi kuin asuntolasiipi.

Rakennuksen ulkokulmaa on jäsenetty pienellä sisäänvedolla, johon on sijoitettu seurusteluhuoneen parveke. Samoin on asuntolasiiven päädyssä keventävä sisennys, joten etelään suunnattujen asuinhuoneiden rivistö hahmottuu julkisivussa omana massanaan.

Länsisivulla on keittiösiiven ja asuntolasiiven rajakohdassa punatiilinen puhtaaksimuurattu keskuslämmityspiippu. Keittiösiiven paraatipuolella, nykyisen keittiön, ent. emännän asunon kohdalla on korosteena laakean v-kirjaimen muotoinen erkkeri.

Parveke- ja porraskaiteet ovat teräsrakenteisia pinnakaiteita. Häätäpoistumisporras on teräsrakenteinen ja askelmat riהלlevy. Julkisivua pehmentää ja peittää kauniisti kasvava villiviini. Rapattujen julkisivujen ikkuna-aukotus on sommiteltu herkällä kädellä.

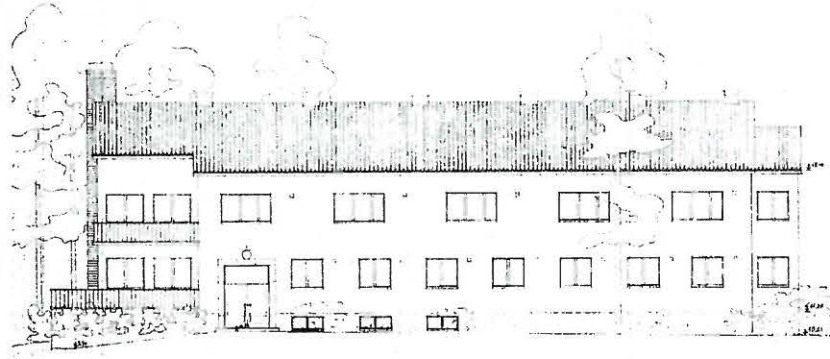
Vanha osa on vesikatteen materiaaliuutosta ja laajennuksen liitoskohtaa lukuun ottamatta lähes alkuperäisassaa.

Oik. kesk. Harjulinna pääovi avajaisten aikaan syyskuussa 1948. KARK SIVL

Eteläjulkisivu v.1946 / Arne Helander.
HY Tekn. os. arkisto

Vesikate

Alun perin kattotiiliä (ilmeisesti betonikattotiili), nyt mustaksi maalattua kone-saumattua peltiä.

Julkisivupinnat

Karkeaa rappautsa, jossa erottuu voimakas vaakasuuntainen harjanvetokuvio. Väri on vaalean ruskea ja pinta alkuperäinen.

Sokkeli

Paraatipuolella harmaasävyistä terastirappautsa ja pihan puolella harmaaksi maalattua paikalla valettua betonia.

Ikkunat

Alkuperäiset ja valkoiseksi maalatut. Ovet ovat myös alkuperäiset ja harmaaksi maalatut. Ovet päällystetty kapealla keilapaneelilla, joka paikoin peitetty vanerilla.

Harjulinnan laajennuksen ulkokuoli

Laajennus kiinnittyy vanhaan hienovaraisesti uuden matalan lasiseinäisen sisäänkäyntinivelen avulla, joka liittyy vanhan osan ulkukulman sisäänvetoon ja entisen sisäänkäyntiin. Lasi-nivelen uusi sisäänkäynti on korostettu rapatulla, ulosvedetyllä tuulikaapilla, johon liittyy siro katos.

Ulko-ovi on teräslasirakenteinen ja tummanharmaaksi maalattu. Horisontaalinen korostus on ominaista laajennusosalle, joten se muodostaa ikään kuin jalustan vanhalle osalle.

Vesikate

Mustaksi/grafiitinharmaaksi maalattua konesaumattua peltiä. Räystäskouru ja syöksytorvet ovat valkoiset.

Sokkeli

Betonia, paikalla valettu, vaakasuuntaisen muottilaudoituksen jäljet näkyvät, harmaaksi maalattu

Julkisivupinta

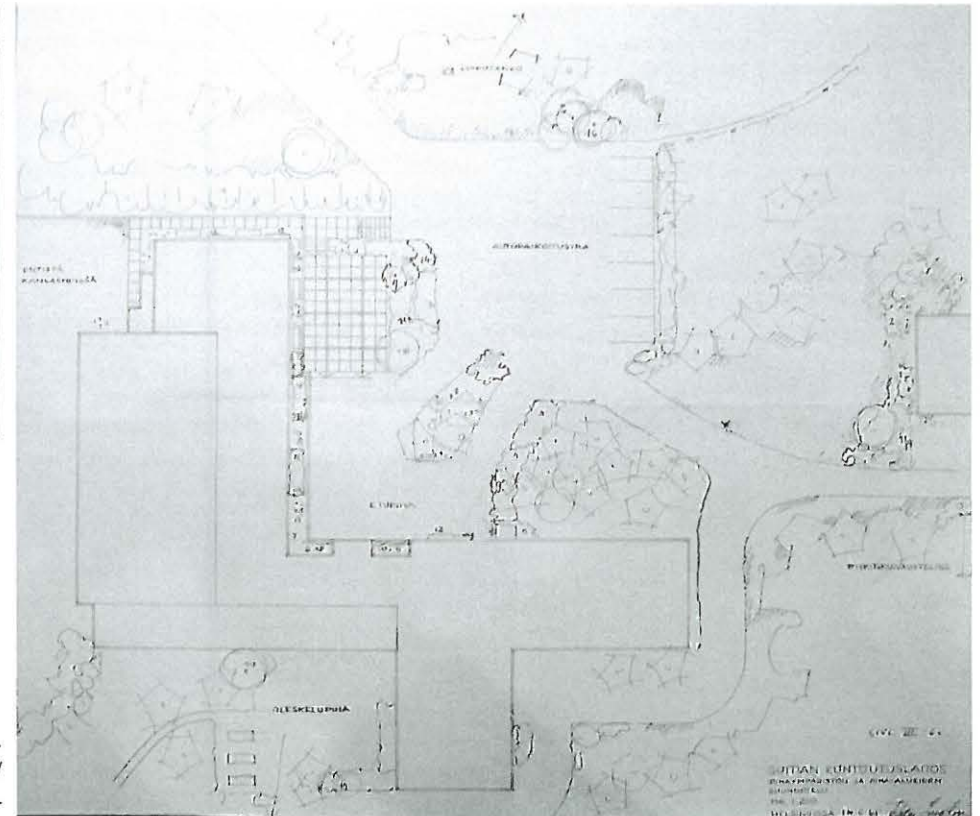
Samaan tapaan rapattu kuin vanha osa vaakasuuntaan harjaamalla, mutta väri on vitivalkoinen.

Sisääntulosivulla on ikkunoiden yläpuolella on yhtenäinen, julkisivun mittainen aihe mustaksi maalattua lautaa, mikä korostaa vaakasuuntaista graafista sommittelua. Muilla sivuilla ikkunanauhojen yläpuolinen kenttä on rapattu.

Ikkunat

Alkuperäiset ja siniharmaaksi maalatut.

Ikkunakenttien väleissä on tummanharmaa pystylaudoituus.

Harjulinnan pihaympäristön ja pihaluokkien suunnitelmapiirustus v. 1961 / Katri Luostarinen. KARK SIVL

Harjulinna vanhan osan sisäpuoli

Vanhalla osalla perustukset ja välipohjat ovat teräsbetonirakenteisia, välipohjissa kaksoislaattapalkisto. (Rakennesuunnitelmat T.O. Pöysälä). Keittiösiivessä on betonipilareita. Ulkoseinät ovat massiivisia muurattuja seinä, samoin kuin kantavat väliseinät kerroksissa. Julkisivuilla on n. 150 mm rappauserkerros. Vesikaton rakenteet ovat puuta.

Lattiat

Alkuperäisiä lattiämateriaaleja ei juuri ole näkyvässä, paitsi portaikoissa.

- Pääporras on tummanharmaata mosaiikkibetonia, jonka päällä on kulkua- lueella harmaa neulahuopamatto. Muut portaitot ovat joko maalattua tai hiottua betonia.
- Pääpiirustuksissa on käytäväosat jäsenöity kivikuvioin, mutta tämä lienee vain graafinen tehokeino.
- Parissa huoneessa on jäljellä todennäköisesti alkuperäinen tummanruskea linoleum-matto kellarin vaatevarasto 023 ja 1. krs varasto 113. Todennäköisesti alkuperäiset lattiapinnat ovat olleet paljolti lautta ja linoleumia.

Tällä hetkellä vallitsevana on 1987 asu. Lattiapäilysteet:

- linoleum-matto, beige: halli 109, ruokasali 107
- korkkilaatta, valkoinen: 2. krs luentosali, 1 krs henkilök. ruokailuhuone sekä tsto 120
- muovimatto, ruskean ja vihreän sävyisiä: käytävillä, pesutiloissa, kellarin seminaaritulissa ja kirjastossa
- laminaattiparketti, koivu: asuinhuoneet (n. v. 1997)
- akryylibetoni: keittiö- vinyyli-laatta, keltainen: 1. krs siivouskeskus
- keraaminen laatta: yksittäisissä keittiön liittyvissä aputiloissa kellarissa
- mosaiikkibetoni: pääporras
- hiottu betoni: porras ullakolle 221
- maalattu betoni: keittiösiiven portaitto, kellarin varastotilat

Jalkalistat

Alkuperäinen jalkalista on puuta, n. 70 mm korkea ja yhdellä 5 mm pykälällä varustettu n. 30 mm lattiasta. Jalkalista on monin paikoin jäljellä, sen eteen on kiinnitetty myöhempien mattotöiden yhteydessä mattoista.

Seinät

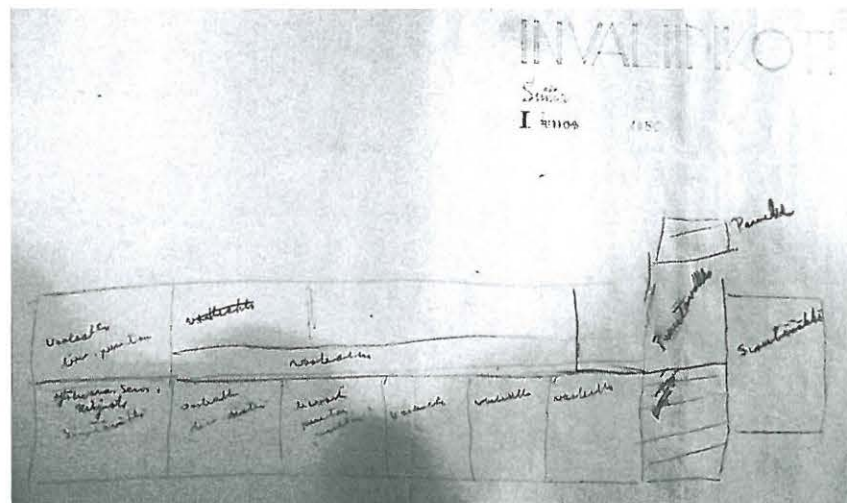
Seinät ovat yleensä olleet rapattuja ja maalattuja kuten nytkin.

- Rapattu pinta on karkeahko ja seinien sävyt ovat säilyneen värisuunnitelmaluonnoksen mukaan vaihdelleet seuraavasti: 1. krs käytävä "vaaleahko kellertävä" ja huoneiden sävyt "vaaleahko harmaa, lievästi ruskeahko punertavahkoon lievästi vivahtava ja sinertävä" ja sinertävä
- Nyt vallitsevana sävynä on vaalea beige, poikkeuksina 2. kerroksen mintunvihreät käytävät, ja valkoinen luentosali sekä 1 krs vaalean harmaa seurusteluhuone.
- Keittiösiiven yläkerran majoitushuoneiden seinillä on maalipinnan asemesta tapetti.
- Keittiön seinät ovat ja keraamista laattaa lattiasta kattoon.
- Pesutilojen seinät on laatoitettu vaaleanvihreällä keraamisella laattalla.

Katot

Kattopinnat ovat olleet rapattuja ja maalattuja kuten suurimmalta osalta nytkin.

- Alas laskettuja levykattoja on 1. kerroksen käytävällä ja 2. kerroksen keittiösiiven käytävällä sekä monissa pesutiloissa.
- Sisäänuloon porrashallissa on reijitetty akustoiva levy 600x600 mm.

Arne Helanderin värisuunnitelmaluonnos Harjulinna 1. kerrokseen. KARK SIVL

Ikkunat

Alkuperäiset sisään-sisään aukeavat ja valkoiseksi maalatut. Ikkunapenkit ovat tummanharmaata mosaiikkibetonia

Ovet

Alkuperäiset laakaovet ovat kiiltäväksi lakattua koivuviilua (lähes loimukoivu- mainen vaikutelma).

- Ovet ovat huullettuja ja varustettuja puisella reunalistalla. Yleensä vanhat vuoriillat paikoillaan.
- Osassa ovia on vanhat painikkeet jäljellä, osassa vaihdettu.
- Yksittäisiä ovia on uusittu (pesuhuoneet ja siivoustilat)

Alkuperäiset lasiovet ovat paikoillaan:

- entisessä tuulikaapissa heiluriivet, nyt valkoiseksi maalattu, ennen lakattu
- lakatut, pieniruutuiset pariovet 4 kpl halli/ seurusteluhuone, halli/ruokasali, seurustelutila/ruokasali, yläk. halli/ luentosali

Lasiseinät

Suuri neliomäisiin ruutuihin jaettu sisäikkuna seurustelutilan ja porrashallin välillä on alkuperäinen, nyt se on valkoiseksi peittomaalattu.

Uudet palo-ovet teräslankasirakenteiset v. 1987 kun porrashalli on osastoitu erilleen majoitussivuväistä

Kaiteet

Pääportaan kaide on teräksinen pinnakaide, jossa on lakattu puinen käsijohde. Tuulikaapista halliin johtavan portaan sivuilla on seinään kiinnitetyt käsijohteet ovat pyöreät, halkaisija 45 mm ja lakattua koivua, päässä on sorvattu urakoriste.

Vaatekaapit

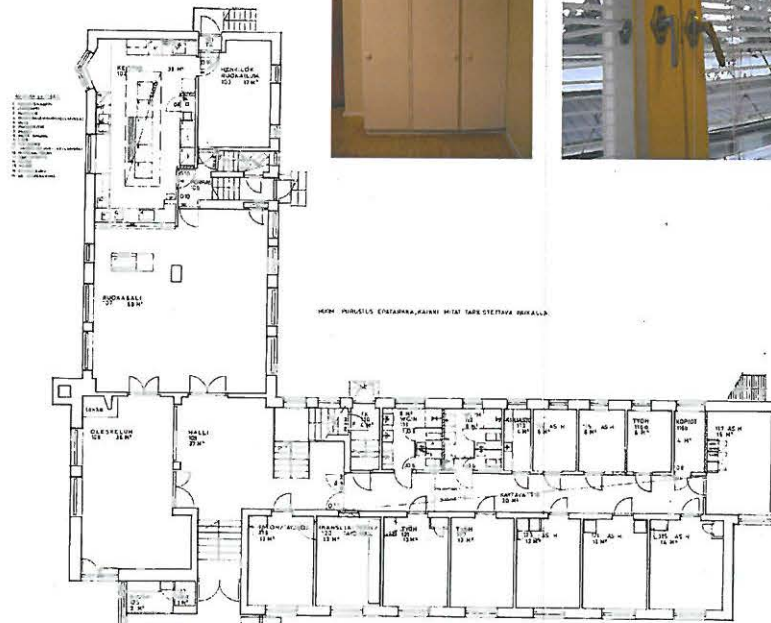
Asuinhuoneissa on paikoin jäljellä alkuperäiset, huolella yksityiskohtia myöten suunnitellut kiinteät vaatekaapit, jotka jakautuvat korkeaan komeroon ja yläkaappiin. Kaappien ovet ovat ruskeaksi petsattua ja lakattua mäntyä, niissä on sorvatut pyöreät vetimet (halkaisija 65, h=30). Komerossa on kiinteä kenkäeline. Ilman kiertoa varten on komeron alareunassa muotoiltu rako ja yläkomerossa soikeat ilmareiät.

Takka

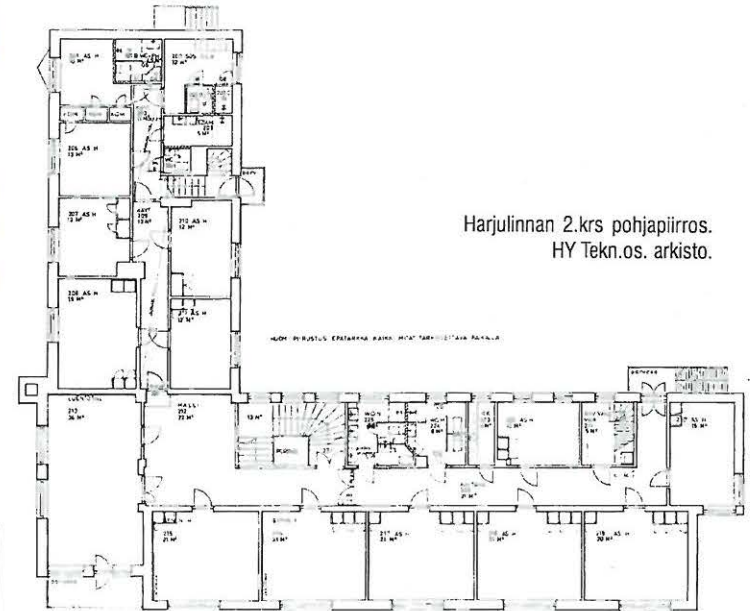
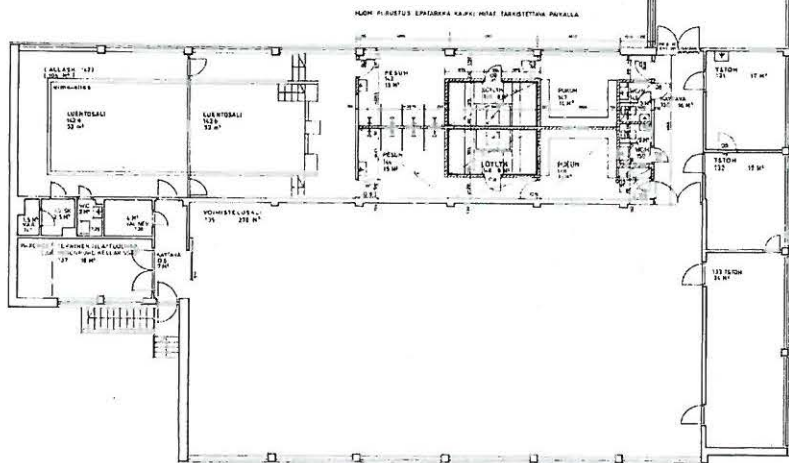
Seurusteluhuoneessa on alkuperäinen, omalle ajalleen tyypillinen muurattu takka, jonka pehmeämuotoinen kupu on roiskerapattu.

LVIS

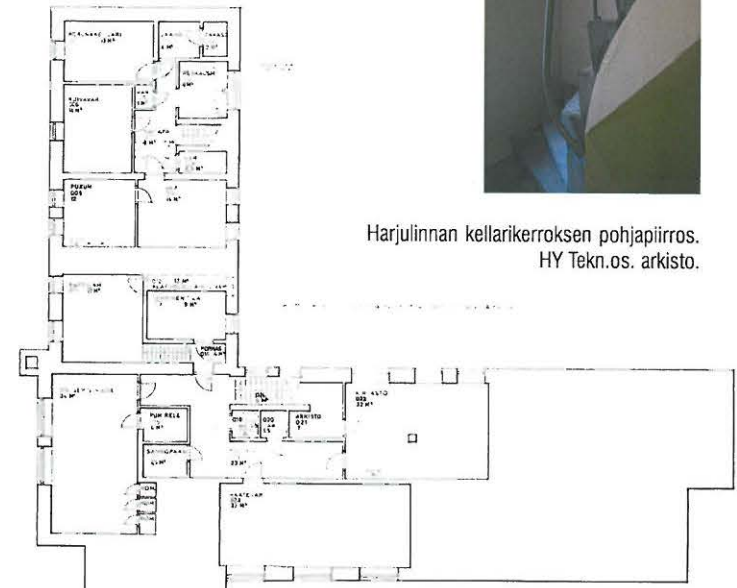
Rakennuksessa on jäljellä alkuperäiset valurautaiset ripapatterit. Ilmanvaihto on edelleen painovoimainen asuinhuoneissa. Ulkoseinässä on raitisilmaventtiili ja käytävän seinässä poistoilmaventtiili, paikoin näitä on vaihdettu uusiin malleihin. Yhteistiloissa, pesutiloissa ja keittiössä on koneellinen ilmanvaihto. Alkuperäisiä sähkökalusteita kuten katkaisijoita on jäljellä, valaisimia tuskin.

Harjulinna 1.krs pohjapiirros.
HY Tekn.os. arkisto.

Harjulinna 2.krs pohjapiirros.
HY Tekn.os. arkisto.

Harjulinna kellarikerroksen pohjapiirros.
HY Tekn.os. arkisto.

Lattiat

Alkuperäisiä lattiamateriaaleja ovat ainakin musta vinyylilaatta nk. Finnflex sekä liikuntahallin lakattu puulattia. Saunaosaston vihreät keraamiset laattalattiat ovat vuodelta 1987, uima-allasosaston rihlatut lattialaatat (värit luonnonvalkoinen, tummanruskea ja vaalea vihreä) todennäköisesti 1960-luvulta. Samaa laattaa on kuntoutusaltaan pohja. Vastaanottoilojen lattioilla vaaleanvihreäsävyiset kokolattiamatot v. 1987, joiden alla musta harmaalla meleerattu muovimatto.

Vinyylilaatta: eteishalli, käytävä, wc 139

Puu: liikuntahalli, käytävä 136, tekn. tila 137

Keraaminen laatta: vaaleanvihreä saunaosastossa

Muovimatto, vihreä: v. 1987 wc-tiloissa 149 ja 150

Seinät

Seinät ovat yleensä tasoitettuja ja maalattuja. Värytys on pääosin vuodelta 1987: vastaanottoilojen beigeit ja uimahallin mintun vihreä. Saunaosastossa seinät ovat ovikorkeuteen asti laatoitettu vaaleanvihreällä keraamisella laattalla, samoin allashuoneen toinen pääty. Allashuoneen seinustalla on kaksi riviä turkoosia laattaa jalkalistan tapaan käytettynä. Samaa 1960-luvun turkoosia laattaa ovat uima-altaan seinät.

Harjulinna laajennusosan sisäpuoli

Rakennerunko: perustukset maanvarainen betonilaatta, kantavat betonipilarit, kantavia ulkoseiniä betonista + tiilikuori, väliseinät tiiltä, yläpohja betonipalkit+ laatta.

Laajennusosan sisäkäyntihallista pääsee vasemmalle vanhaan asuntolaan ja oikealle kuntoutustiloihin. Liitos on toteutettu lasiseinäisen nivelen avulla, joka muodostaa uuden kokonaisuuden valoisan ja tilavan keskushallin.

Laajennus koostuu kolmesta osasta: lääkärin ja hoitajien vastaanottoilojen rivistä, liikuntasalista sekä uima-allas-saunaosastosta, jotka toiminnot erottuvat myös rakennuksen ulkoarkkitehtuurissa.

Katot

- alakatto lauta, punaruskeaksi petsattu lauta avoroain alkuperäinen: Eteishalli, tuulikaappi
- alakatto lakattu mänty avosaumoin alkuperäinen : liikuntahalli
- mänty paneli, lakattu, 1987: koko saunaosasto
- sileä levy valkoinen toimistotilat
- lastulevy avosaumoin wc- yms. tiloissa
- akustolevy, reijitetty uimahallissa 1987, täällä alun perin lautex
- sälekatto

Ikkunat

ovat alkuperäiset ja puurakenteiset, sisään-sisäänaukeavat. Sisäpuiteeseen on vaihdettu lämpölasia.

Ikkunapenkki on viistetty betonista.

- Eteishallissa ja sen jatkeena olevissa huonetiloissa 131-134 on ikkunalaudat tammireunallistoitettua valkoista laminaattia, jotka on ruuvattu konsolien avulla kiinni seinään

Ovet

Väliovet ovat yleensä huullettuja laakaovia. Osa ovista on vaihdettu, mutta alkuperäisiä ovat ainakin uimahallin pitkällä seinällä olevat kolme ovea, joissa on potkupelti ruostumatonta terästä sekä teräsrakenteinen rautalankalasi-eteishallista liikuntaosaan. Alkuperäisiä ovat myös ulko-ovet ja tuulikaapin lasiovi. Pääsisäkäynnin ulko-ovi on teräslasiovi, eteishallista "sisäpihalle" johtava ovi on puulasiovi (tupla), jonka alaosa on pystypaneeli. Kellarin ulko-ovi on pystypaneeli.

Kuntoutusta Harjulinna uima-altaassa. KARK SIML

Kiinteä kalustus

Sisäkäyntihallissa on jäljellä alkuperäinen "kioski" eli vastaanotto-työpöytäineen, kaapistoineen ja vitriineineen. Seinien, jotka eivät ulotu kattoon saakka, alaosa on tammireunallistoitettua valkoista laminaattia ja yläosa lasia kromatuin lasilistoin.

Vetimet

Tuulikaapin ovessa, pääovessa ja pihaovissa on huolitellut vetimet lakatusta tammesta: ulkopuolella pystysuuntainen 750 mm korkea, profiloitu vedinsisäpuolella taas rihlatut lätäkät n. 100x200

HARJUPIRTTI

1965 arkkitehtitoimisto Kaija ja Veli Paatela / Veli Paatela

Rivitalo / 1-kerroksinen puurakennus 301 m²

Arkkitehtuuriltaan punnittu 1960-luvun kokonaisuus: sisääntulo-losyvennykset, tuuletusikkunoiden puuriti-lät ja kattoikkunat rytmittävät ja jäsentävät yksinkertaisia julkisivi-juja.

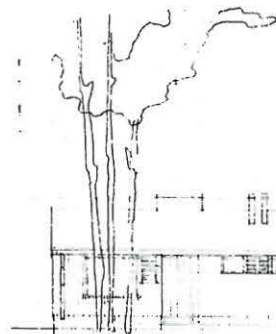
Harjupirtti on yksikerroksinen, harjakattoinen rivitalo, joka on rakennettu invalidikodin henkilökunnan asuntolaksi. Yliopiston aikana rakennuksessa on asunut lähinnä koetilan henkilökuntaa ja harjoittelijoita.

Rakennuksen päissä on isommat perheasunnot ja keskellä 3 kpl soluasuntoja. Pohjoispään asuntoa lukuun ottamatta kaikissa huoneistoissa on pulpettikattoinen kattoikkuna, joka tuo valoa rungon keskelle.

Ulkopuoli

Vesikatto on konesaumattua ja sinkittyä peltiä. Julkisivuvuoraus on tummanruskeaksi petsattua lomalaudoitusta, päätykolmioissa vaakapanelia. Räystään ja pitkien sivujen pystypaneloinnin liitoskohdassa on horisontaalinen aihe, harmaa levynauha (lastulevyä).

Katosten alapinnat ovat valkoiseksi maalattua sahalautaa avosaumoin. Sisääntuloalueen perustaso on laatoitettu paikalla valetuin betonilaatoin.

Julkisivu- ja pohjapiirustukset v. 1964 / Kaija ja Heikki Paatela. HY Tekn.os. arkisto.

Sisäpuoli ja rakenne

Perustukset ja alalattia ovat betonia, muutoin rakennus on puurakenteinen.

Pohjoispäädyssä on 3h+k perheasunto ja eteläpäädyssä 2h+k perheasunto. Keskiosan soluasunnoissa on kaksi asuinhuonetta, joilla yhteinen keittokomero ja kylpyhuone sekä lukittavat varastot.

Asuntojen lattioilla on muovimatot, pesutiloissa keraamista laattaa. Katot ovat yleensä lastulevyä avosaumoin, pesutilojen katot ovat lakattua lautaa.

Seinät ovat yleensä maalattua lastulevyä avosaumoin, pesutilojen seinät ovat keraamista laattaa. Keittokalusteet lienevät alkuperäiset, pesutiloja on remontoitu, mm. ammeet poistettu ja korvattu suihkuilla.

HARJULINNAN AUTOKATOS

1978 R. Lindfors

katosrakennus 43 m²

Kauhtunut ja rapistuva, mutta linjakas 1970-luvun tulo-kas.

Rakennus on kolmelta sivulta suojattu katos kymmenelle autolle Harjulinnan pihapiirissä. Toisessa päässä on kaksi pariovellista umpinaista varastoa, joista toinen on alun perin ollut autotalli. Ovien yläpuolella on pieni poikkileikkaukseltaan kolmiomainen lippakatos.

Autokatoksen katto muodostaa hallitsevan vaakasuuntaisen aiheen, jota räystään vaakapanelointi vielä korostaa.

Ulkopuoli

Vesikate on punaiseksi maalattua peltiä. Takasivu ja päädyt ovat pystysuuntaista vihreää poimupeltiä. Kattoaiheen etupinta on vuorattu viistotulla vaakapanelilla (nk. amerikkalainen, limilaudoitusta muistuttava). Varastojen ulko-ovet ovat pystypaneloitua, lakattua mäntyä, rst-potkulevyt.

Autokatoksen avoimen osan palkit ovat päässeet hieman notkahtamaan ja räystään lautavuoraus repsottamaan.

Sisäpuoli ja rakenne

Rakennuksen runko koostuu puutolpista ja naularistikko-palkeista. Autokatoksen sisäpinnat ovat poimupellin sinkitty kääntöpuoli. Varastojen sisäpinnat on levytetty maalaamattomalla kuitulevyllä. Lattiat ovat varastoissa sileää betonivalua, autokatoksen pohja on asfalttia.

Yhteenveto Suitian rakennuksista

No	NIMI ja Brm ²	RAKV	HUOM
1	Kartanolinna 1270 m ²	1540	restaurointi 1999
2	Sivurakennus 261 m ²	1760	restaurointi 1997
3	Linnan sauna		purettu 1965
4	Piharakennus 228 m ²	1760	restaurointi 1997
5	Sauna 106 m ²	1946	uudistus 1979
6	Puuvaja 31 m ²	1950	
7	Kenttälaboratorio / ent. talli 631 m ²	n. 1900	remontti 1990-l
8	Keskusvarasto / ent. navetta 1853 m ²	1909	uudistus 1956
9	Rehu- ja lämpökeskus 760 m ²	1818	uudistus 1956
10	Puu- ja lannoitevarasto	1939	purettu 1977
11	Navetan varasto / ent. kanala 242 m ²	n. 1890	
12	Satokuivaamo 184 m ²	1985	
13	Ruotsin lahjatalon ulkorakennus	1947	purettu 1992
14	Pihapirtti, rivitalo 505 m ²	1979	
15	Navetta ja rehusiilot 1834 m ²	1977	2000
16	Tutkimusnavetta 698 m ²	1997	
17	Kalustovaja 603 m ²	1979	
18	Saha	1982	tutkimusalueen ulkopuolella
19	Kuivalantala 187 m ²	1987	
20	Etula, asuinrakennus 65 m ²	1936	käytetään varastona
21	Etulan ulkorakennus 33 m ²	1936	
22	Keskilä, asuinrakennus 65 m ²	1936	käytetään varastona
23	Keskilän ulkorakennus 33 m ²	1936	
24	Takala, asuinrakennus 112 m ²	1936	laajennus
25	Takalan ulkorakennus 33 m ²	1936	
26	Korjaamo / ent. työpaja 821 m ²	1946	
27	Porttipirtti, asuinrakennus 49 m ²	n. 1880	käytetään varastona
28	Perunakellari 63 m ²	1936	
29	Metsäpirtti, asuinrakennus 51 m ²	n. 1880	käytetään varastona
30	VSS ja konehalli 542 m ²	1998	
31	Sahatavarakatos		tutkimusalueen ulkopuolella
32	Kellotapuli, asuinrakennus 134 m ²	n. 1890	laajennus 1978
33	Ulkovarasto 72 m ²	n. 1880	
34	Väen sauna		purettu 1965
35	Pääskylä, as.rak. ja leivintupa		purettu 1965
36	Puuliiteri ja autokatos 303 m ²	1890-l	
37	Vilja-aitta 118 m ²	n. 1890	
38	Kuusela, asuinrakennus 98 m ²	1951	
39	Tammela, asuinrakennus 243 m ²	1957	
40	Puistola, asuinrakennus 47 m ²	n. 1900	

No	NIMI ja Brm ²	RAKV	HUOM
41	Leppälä, asuinrakennus 128 m ²	n. 1900	laajennus 1945
42	Puistolan ulkorakennus 65 m ²	n. 1900	
43	Leppälän ulkorakennus 54 m ²	1946	
44	Kasvihuone	n. 1936	purettu 2000
45	Alavarasto / ent. kasvihuone 374 m ²	1954	
46	Pakkaamo / ent. kasvihuone 67 m ²	1954	kasvihuoneosa purettu
47	Naistentalo, asuinrakennus	1949	tutkimusalueen ulkopuolella
48	Naistentalon ulkorakennus	1949	tutkimusalueen ulkopuolella
49	Karhupirtti, asuinrakennus	n. 1880	tutkimusalueen ulkopuolella
50	Karhupirtin ulkorakennus	n. 1880	tutkimusalueen ulkopuolella
51	Karhupirtin lato	n. 1900	tutkimusalueen ulkopuolella
52	Itälä, asuinrakennus	1936	tutkimusalueen ulkopuolella
53	Itälän ulkorakennus	1936	tutkimusalueen ulkopuolella
54	Kalliola, asuinrakennus	1952	tutkimusalueen ulkopuolella
55	Kalliolan autotalli	1979	tutkimusalueen ulkopuolella
56	Kalliolan maakellari	n. 1935	tutkimusalueen ulkopuolella
57	Puimala	n. 1880	tutkimusalueen ulkopuolella
58	Riihipellon lato	n. 1900	tutkimusalueen ulkopuolella
59	Siltapirtti, asuinrakennus	n. 1900	purettu 1981
60	Siltapirtin ulkorakennus	1952	purettu 1981
61	Siltapirtin kellari	n. 1935	purettu 1981
62	Varastoparakki	n. 1940	purettu 1982
63	Kotipellon lato	1945	tutkimusalueen ulkopuolella
64	Lounala, asuinrakennus	1936	purettu
65	Lounalan ulkorakennus	1936	purettu
66	Lounalan kellari	1936	maatunut
67	Pumppuhuone	n. 1936	tutkimusalueen ulkopuolella
68	Kelkkämäki, asuinrakennus	1949	palanut 1994
69	-		
70	-		
71	Sivola, asuinrakennus 140 m ²	1951	
72	Sivolan talli 196 m ²	1949	
73	Sivolan autotalli 32 m ²	1945	(Rak.kortiston mukaan 1949)
74	Sivolan mullinavetta 513 m ²	1971	
75	Sivolan kellarivarasto 290 m ²	1962	
76	Harjulinna 2067 m ²	1948	laajennus 1965
77	Harjupirtti, rivitalo 301 m ²	1965	
78	Harjulinnan autokatos 43 m ²	1978	
79	Harjulinnan vedenpumppaamo 12 m ²	1965	

LÄHTEET

Suitian tilaa koskevaa piirustusmateriaalia on säilynyt lähinnä 1930-luvulta lähtien. Merkittävä osa Sotainvalidikodin aikaisten rakennusten piirustuksista ja muusta tätä aikaa koskevasta lähdemateriaalista on Kansallisarkistossa säilytettävissä Sotainvalidien veljesliiton arkistossa. Nykyisten rakennusten piirustukset ja muu materiaali 1970-luvulta lähtien sijaitsee pääosin Helsingin yliopiston teknisen osaston arkistossa.

Arkistot

Helsingin yliopisto, HY

Suitian opetus- ja tutkimustila / rakennuskortisto, Seppo Karttusen laatimat selvitykset Suitian tilan ja Yliopiston koetilan historiasta.

Teknisen osaston arkisto / Suitiaa koskeva materiaali 1975-2007.

Kansallisarkisto, KArk

Maanmittaushallituksen arkisto

Sosiaaliministeriö, työhuoltotoimiston invalidihuoltoasiain arkisto (SosM Inva) / Suitian Invalidikoti, kartat ja piirustukset 1947-1968.

Sotainvalidien veljesliitto (SIVL) / Vapaussodan invalidit 1933-1944, (pöytäkirjoja, kirjeenvaihtoa, tileihin ja irtaimistoon liittyvää aineistoa, päätöksiä, vakuutusasiakirjoja, sopimuksia ja kauppakirjoja ym.), Sotainvalidien veljesliitto 1945-1975 (isännistön kokousten pöytäkirjat, vuosikertomukset, palovakuutuskirjoja, rakennusten korjaukset, karttoja ja piirustuksia, valokuvia ym.)

Topographica II / Siuntio 2-4

Museovirasto, MV

Historian kuva-arkisto (MVH)

Rakennushistorian osasto (MV Rho), tutkimusarkisto/Suitia-kokoelma (Suitia-työryhmän aineistoa 1975-76, historiaselvityksiä, lausuntoja, suunnitelmia, lehtileikkeitä, valokuvia ym.), valokuva-arkisto.

Siuntion tekninen toimisto

Piirustusarkisto

Suomen rakennustaiteen museon arkisto, SRM

Kirjallisuus

Bedoire, Fredric: Guldålder. Verona 2001

Dahl, Kaj & Gardberg, Carl Jacob: Suomen kartanoita. Keuruu 1990

Härö, Merja: Suitian kartanolinna. Arkkitehti 6 / 2000.

Suitian kartano, Helsingin yliopiston opetus- ja koetila, esisuunnitelma. Helsinki, 1976.

Suitian kartanolinna, Restauraointisuunnitelma 1991, Museo-
virasto Rakennushistorian osasto raportti 4:1992

Suitian kartanolinnan käyttöä selvittävän työryhmän mietintö, Komiteamietintö 1976:52 (Opetusministeriö). Helsinki 1976.

Suulliset tiedonannot

Seppo Karttunen, Suitian opetus- ja tutkimustilan johtaja 1975-2007.

